

**SOCIÁLNE PROCESY
A OSOBNOSŤ 2012**
**XV. ročník medzinárodnej vedeckej
konferencie**

Zborník abstraktov

17. – 19. 9. 2012, Kongresové
centrum Kúpele Nový Smokovec,
Nový Smokovec, Vysoké Tatry

17. – 19. 9. 2012, Kongresové centrum Kúpele
Nový Smokovec, Nový Smokovec, Vysoké Tatry

SOCIÁLNE PROCESY A OSOBNOSŤ 2012

**XV. ročník medzinárodnej vedeckej
konferencie**

Konferenciu organizuje:

Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava

v spolupráci so:

Spoločenskovedným ústavom SAV, Košice,
Psychologickým ústavom AV ČR, v.v.i, Brno a
Psychologickým ústavom FF MU, Brno

Vedecký výbor:

Prof. PhDr. Viera Bačová, DrSc.
Prof. PhDr. Marek Blatný, CSc.
Prof. PhDr. Mojmir Svoboda, CSc.
Prof. PhDr. Jozef Výrost, DrSc.

Organizačný výbor:

Mgr. Lucia Adamovová, PhD.
PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.
Doc. Mgr. Peter Halama, PhD.
Ing. Mgr. Robert Hanák, PhD.
PaedDr. Vladimíra Čavojová, PhD.
PhDr. Radomír Masaryk, PhD.
Mgr. Lenka Čičmanová, PhD.
Mgr. Jana Bašňáková, MSc.
Mgr. Eva Drobná
Mgr. Katarína Dudeková
Mgr. Hana Harenčárová
Mgr. Ivana Kamhalová
Mgr. Lenka Kostovičová
Mgr. Mária Túnyiová

Zostavili:

Hana Harenčárová, Lucia Adamovová

V roku 2012 vydal ako účelovú publikáciu Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava

ISBN: 978-80-88910-38-1

EAN: 9788088910381

Tlač: Devín printing house, s.r.o.

Publikácia neprešla jazykovou úravou.

Za obsahovú a jazykovú stránku abstraktov a názvov príspevkov zodpovedajú ich autorky a autori.

Vydanie prvé.

Náklad 200ks.

Nepredajné.

OBSAH

Program	5
Abstrakty podľa programu	
Pondelok – 17.9.2012	
Pozvané prednášky I.	11
Sympóziu I. - Meziskupinové vzťahy v regiónu strednej Evropy: kvalitatívni a kvantitatívni analýza meziskupinových postojů	12
Sekcia I. – Kognitívne procesy	15
Sekcia II. – Self v rôznych kontextoch	17
Sekcia III. – Škola a učenie	19
Utorok – 18.9.2012	
Pozvané prednášky II.	21
Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostného, kognitívneho a sociálneho vývoje v dospelosti: výsledky brněnské longitudinální studie celoživotného vývoje človeka	22
Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie	25
Sympóziu III. - Výskyt, formy a vybrané súvislosti sebeпоškozování u dětí staršieho školního věku	27
Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí	30
Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe ..	32
Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia	34
Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria	36
Sekcia IX. – Konštrukty v súvislostiach	38
Streda – 19.9.2012	
Pozvané prednášky III.	40
Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách	41
Sekcia X. – Emócie	44
Posterová sekcia	47
Register autorov	76

PROGRAM

Pondelok 17.9.2012

čas	sála A	sála B
11:00	Začiatok registrácie na recepcii	
13:00	Otvorenie konferencie	
13:15-14:15	Pozvané prednášky I. Imrich Ruisel: Kognitívne omyly pri rozhodovaní Tomáš Urbánek, Vladimír Marček: Vliv kognitivního tréninku na inteligenci a další osobnostní proměnné	
14:15-14:30	<i>Krátka prestávka</i>	
14:30-16:00	Sympóziu I. - Meziskupinové vzťahy v regionu strednej Evropy: kvalitatívni a kvantitatívni analýza meziskupinových postojů (Martina Hřebíčková) Martina Hřebíčková: Sociální vědci nejsou přesnější při posuzování národních stereotypů Magda Petrjánošová, Sylvie Graf: „S Rakušanem jsem se nikdy nesetkala, ale byla jsem na výměněm pobytu v Německu“ – vnímané podobnosti medzi Rakušanmi a Nemcami u českých respondentov Sylvie Graf: Žije duch slovanský? Vzájemný vzťah Čechů, Poláků a Slováků v perspektivě střední Evropy Alicja Leix: Spoluobčané, pokrevní bratři a „Čechoslováci“ – reflexe „příbuzenství“ ve výpovědích Čechů, Poláků a Slováků	Sekcia I. – Kognitívne procesy (Moderátor: Ivan Sarmány-Schuller) Jana Kordačová: Potreba kognitívnej štruktúry a maladaptívne kognície - možné prieniky a implikácie Margita Mesárošová, Peter Mesároš: Metakognitívne stratégie a motivácia nadaných študentov Filip Smolík: Efekty raného temperamentu na rúst slovní zásoby v detsťvi Mária Túnyiová, Ivan Sarmány-Schuller, María Luz González Gadea, Augustín Ibañez, Diana Bruno: Rozhodovanie argentínskych a slovenských detí v Iowa Gambling Task
16:00-16:30	<i>Prestávka na kávu</i>	

čas	sála A	sála C
16:30-18:00	<p>Sekcia II. - Self v rôznych kontextoch (Moderátor: Eva Drobná)</p> <p>Ladislav Lovaš: Kontexty odolnosti v dodržiavaní predsavzatí a jej zisťovanie</p> <p>Zuzana Mičková: Copingové stratégie v súvislosti s riešením konfliktov a sebahodnotením vysokoškolákov</p> <p>Denisa Lakatošová, Martin Jakubek: Obsah a štruktúra autobiografickej pamäti a opisy samého seba u dvoch generácií</p> <p>Eva Drobná: Rizikové rozhodovanie u vysokoškolských študentov so skúsenosťou migrácie do iného štátu a bez tejto skúsenosti</p>	<p>Sekcia III. – Škola a učenie (Moderátor: Marek Dobeš)</p> <p>Michal Diviš: Zkušenostně reflektivní učení jako jeden ze způsobů osobnostně sociálního rozvoje</p> <p>Marek Dobeš: Zmena sociometrického statusu žiakov v čase</p> <p>Zuzana Heinzová: Osobnostné vlastnosti žiakov vo vzťahu k ich komunikačným prejavom na vyučovaní</p> <p>Martina Špringelová, Ivana Vasiľová: Sociálna atmosféra v škole</p>
		sála B
18:00-19:30		Posterová sekcia
19:00-21:00	<i>Večera</i>	

Utorok 18.9.2012

čas	sála A	sála B
9:00-10:00	<p style="text-align: center;">Pozvané prednášky II.</p> <p>Jozef Výrost: Psychológia medzi Scyllou a Charybdou?</p> <p>Radomír Masaryk: Aplikovaný vs. akademický výskum: možnosti, výzvy a niekoľko otázok</p>	
10:00-10:30	<i>Prestávka na kávu</i>	
10:30-12:00	<p>Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostného, kognitívneho a sociálneho vývoje v dospelosti: výsledky brněnské longitudiální studie celoživotního vývoje člověka (Marek Blatný)</p> <p>Veronika Sobotková, Marek Blatný, Martin Jelínek, Katarína Millová: Stabilita osobnosti mezi adolescenci a střední dospělosti: osobnostní rysy a sebehodnocení</p> <p>Marek Blatný, Martin Jelínek, Veronika Sobotková, Katarína Millová: Osobnostní prediktory osobní pohody v dospělosti</p> <p>Filip Smolík, Marek Blatný, Martin Jelínek, Veronika Sobotková, Katarína Millová: Slovní zásoba v dospělosti a její potenciální prediktory</p> <p>Katarína Millová, Marek Blatný: Vývoj člověka v kontextu společnosti procházející významnou změnou (tranzicí)</p>	<p style="text-align: center;">Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie (Moderátor: Karel Paulík)</p> <p>Zdenka Paňáková, Jiří Sedlák, Zdeňka Košecká: Úloha státu v péči o oběti domácího násilí</p> <p>Jiří Sedlák, Jana Veselá: Úroveň znalostí žáků základní školy o domácím násilí</p> <p>Jiří Kulka: Teorie H v kontextu psychologické pomoci</p> <p>Karel Paulík, Michal Tichý: Proměnné Big Five a volba copingových strategií v pomáhajících profesích</p>
12:00-13:30	<i>Obed</i>	

čas	sála A	sála B
13:30-15:00	<p>Sympóziu III. - Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebepoškození u dětí staršího školního věku (Moderátor: Iva Burešová)</p> <p>Michal Čerňák, Iva Burešová, Helena Klimusová: Sebeškození u dětí – přehledová studie</p> <p>Veronika Hrubá, Helena Klimusová, Iva Burešová: Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebeškození u dětí staršího školního věku</p> <p>Iva Burešová, Helena Klimusová, Michal Čerňák: Výskyt sebeškození ve vztahu k úrovni sebehodnocení a jeho komponent</p> <p>Josef Regner, Iva Burešová, Helena Klimusová, Pavel Humpolíček: Depresivita jako prediktor výskytu sebeškození u dětí</p>	<p>Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí (Moderátor: Denisa Fedáková)</p> <p>Zuzana Petrovičová, Ján Šerek: Občianska angažovanosť mladých Čechov, Rómov a Ukrajincov: vplyv osobných presvedčení a sociálneho prostredia</p> <p>Irena Hubáľková: Postoj majority k národnostným menšinám v Českej republike</p> <p>Denisa Fedáková: Osobnostné charakteristiky vo vzťahu k vnímaniu konfliktu a obohacovania medzi prácou a rodinou</p> <p>Lukáš Pitel, Peter Kolarčík: Rodové rozdiely vo vzťahu medzi výpoveďou o pohlavnom styku a sociálnou žiadúcnosťou</p>
15:00-15:15	<i>Krátka prestávka</i>	
15:15-16:45	<p>Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe (Moderátor: Radomír Masaryk)</p> <p>Jiří Mareš: Smysl nemoci pro pacienty: přehled současného stavu a tvorba české verze diagnostického nástroje</p> <p>Marek Blatný, Šárka Kárová, Martin Jelínek, Tomáš Kepák, Kristína Tóthová: Sourozenci onkologicky nemocných dětí: subjektivně vnímané změny v životě a kvalita jejich života</p> <p>Dagmar Beránková, Monika Sisrová, Iva Stehnová: Rozdíly v sebasystému u alkoholiků, gamblerů a toxikomanů</p> <p>Radomír Masaryk: Niektoré otázky kvality života pri epilepsii</p>	<p>Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia (Moderátor: Tomáš Sollár)</p> <p>Iva Stehnová, Monika Sisrová, Hana Příkrylová, Dagmar Beránková: Mnestické a pozornostní funkce u pacientů s první atakou schizofrenie</p> <p>Tomáš Sollár, Jana Vanečková, Andrea Solgajová: Prejavy úzkosti u pacientov z perspektívy psychologickéj a ošetrovateľskej diagnostiky</p> <p>Andrea Mikotová, Lenka Hricová: Možnosti rozvoje psychosociálních kompetencí dospělých neslyšících, nedoslýchavých a hluchoslepých pomocí rytmu</p> <p>Zita Širilová: Postoj k sebaškození vo vzťahu k vnímaniu vlastného tela</p>
16:45-17:15	<i>Prestávka na kávu</i>	

čas	sála A	sála B
17:15-18:45	<p data-bbox="230 217 594 288">Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria (Moderátor: Vladimír Dočkal)</p> <p data-bbox="202 317 563 368">Vladimír Dočkal: Úvaha o meraní v psychológii</p> <p data-bbox="202 392 608 464">Andrej Mentel: Čitateľská gramotnosť ako testový konštrukt a kultúrna spôsobilosť</p> <p data-bbox="202 488 594 616">Čeněk Šařinka, Kamil Morong: Původní výzkumný nástroj pro oblast kartografie a psychologie – Multivariantní Testovací program (MuTeP)</p> <p data-bbox="202 639 605 711">Lucia Gálová, Jana Uhláriková: Psychometrické vlastnosti personálnej formy dotazníka CES</p>	<p data-bbox="725 217 1042 288">Sekcia IX. - Konštrukty v súvislostiach (Moderátor: Jaroslava Dosedlová)</p> <p data-bbox="650 317 986 368">Daniel Heller: Řešení problémů v sociálních souvislostech</p> <p data-bbox="650 392 1042 443">Daniel Dostál: Hierarchie věd a osobnostní rysy jejich představitelů</p> <p data-bbox="650 467 1020 568">Jaroslava Dosedlová, Helena Klimusová, Zuzana Slováčková: Současné konstrukty optimismu/pesimismu ve výzkumu</p> <p data-bbox="650 592 1037 643">Zdeněk Mlčák: Prosociální osobnost v kontextu dobrovolnictví</p>
19:30	<i>Spoločenský večer</i>	

Streda 19.9.2012

čas	sála A	sála B
09:00-10:00	<p style="text-align: center;">Pozvané prednášky III.</p> <p>Viera Bačová: Možnosti zlepšenia rozhodovania v normatívnom a naturalistickom prístupe</p> <p>Vladimír Baláž: Expertné a heuristické metódy v multikriteriálnom rozhodovaní</p>	
10:00-10:30	<i>Prestávka na kávu</i>	
10:30-12:00	<p style="text-align: center;">Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách (Vladimíra Čavojojová, Jitka Gurňaková)</p> <p>Katarína Dudeková, Lucia Adamovová, Lenka Čičmanová: Základné východiská normatívneho a naturalistického rozhodovania</p> <p>Róbert Hanák, Vladimíra Čavojojová, Eva Ballová Mikušková: Je intuícia pri rozhodovaní v časovom strese výhodnejšia?</p> <p>Peter Halama, Jitka Gurňaková: Emócie a emočná regulácia v procese rozhodovania u zdravotníckych záchranárov</p> <p>Ivana Kamhalová: Rozhodovací proces zdravotníckych profesionálov</p>	<p style="text-align: center;">Sekcia X. – Emócie (Moderátor: Eva Nábělková)</p> <p>Dalibor Kučera, Jiří Haviger, Jana Marie Havigerová: Efektivita metod experimentální emoční indukce: vliv situace a osobnostních charakteristik</p> <p>Eva Nábělková, Alexandra Muráňová: Vybrané emócie očami vysokoškolákov a ich prežívanie vo vzťahu k temperamentu</p> <p>Vladimír Salbot, Eva Nábělková, Lada Kaliská: Emocionálna seba-pôsobnosť: možnosti merania dotazníkmi rady TEIQue</p> <p>Michal Kentoš: Subjektívne a objektívne hodnotenie bezpečia v Európe</p>
12:00-12:30	Ukončenie konferencie	
12:30	<i>Obed</i>	

Pondelok 17.9.2012

SÁLA A

Pozvané prednášky I.

13:15-14:15

RUISEL IMRICH – expsrui@savba.sk
Ústav experimentálnej psychológie SAV

Kognitívne omyly pri rozhodovaní

Súčasný výskum rozhodovania sa frekventovane orientujú na analýzu interindividuálnych rozdielov poznávania v kontexte osobnosti, emócií a motivácie. Významnú regulačnú premennú predstavujú subjektívne obmedzenia rozhodovateľa reprezentované pôsobením kognitívnych omylov, zvyšujúcich atraktivnosť zvolenej alternatívy, podstatne uľahčujúcej výber. Analyzuje sa pôsobenie efektu aureoli na transfer medzi alternatívami. Významnú úlohu pri rozhodovaní zohráva efekt prvotnosti. Alternatívy výberu môžu ovplyvňovať efekty kontextu a efekty kompromisu. Prevažujú dve tendencie: 1. vyhýbanie sa krajným možnostiam, 2. efekt asymetrickej dominancie. Nezanedbateľný vplyv na rozhodovanie majú aj efekty formulovania a kontrastu. Uvažuje sa o optimalizácii hodnotiacich procedúr, čo by malo viesť k minimalizácii kognitívnych omylov.

Kľúčové slová: *rozhodovanie, kognitívne omyly, interindividuálne rozdiely, poznávanie*

URBÁNEK TOMÁŠ - tour@psu.cas.cz

MARČEK VLADIMÍR – polarq@gmail.com
Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Vliv kognitivního tréninku na inteligenci a další osobnostní proměnné

V literatuře lze najít výsledky řady experimentálních studií, které prokazují vliv tréninku pracovní paměti na zlepšení fluidní inteligence. My jsme provedli experimentální studii, ve které jsme soubor 141 dobrovolníků rozdělili do čtyř skupin, ve kterých jsme provedli experimentální design spočívající v pretestu, následném kognitivním tréninku, a posttestu. V pretestu i posttestu byly použity Ravenovy matice pro pokročilé (RAPM), Bochumský maticový test (Bomat), dotazník STAI, Urbanův figurální test tvořivého myšlení a osobnostní inventář PSSI. Jedna skupina řešila namísto kognitivního tréninku Sudoku, druhá skupina prováděla tzv. 1-back trénink pracovní paměti, třetí skupina trénovala mentální rotaci a čtvrtá skupina tzv. 3-back trénink. Statisticky významný nárůst výkonu byl zaznamenán pouze v RAPM u skupiny provádějící 3-back trénink. Objevily se ale i další zajímavé souvislosti vztahu mezi tréninkem pracovní paměti a inteligence, které budou také prezentovány v tomto příspěvku.

Kľúčové slová: *kognitivní trénink, inteligence, úzkost, tvořivost, osobnost*

Grantová podpora: GA ČR P407/11/2130

HŘEBÍČKOVÁ MARTINA – martina@psu.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

MEZISKUPINOVÉ VZTAHY V REGIONU STŘEDNÍ EVROPY: KVALITATIVNÍ A KVANTITATIVNÍ ANALÝZA MEZISKUPINOVÝCH POSTOJŮ

Cílem sympózia je představit výsledky projektu probíhajícího v Psychologickém ústavu AV ČR, v.v.i. Respondenti posuzovali národní stereotypy a emoční vztah k vlastní zemi a sousedům. Ve volných výpovědích pak vyjadřovali své zkušenosti ze vzájemného setkávání. Martina Hřebíčková s využitím kvantitativní metodologie odpoví na otázku, zda jsou odborníci ve srovnání s vysokoškoláky přesnější při posuzování národních stereotypů. Magda Petrjanošová a Sylvie Graf představí propojení tematické a bazální kritické diskurzivní analýzy s výsledky obsahové analýzy volných výpovědí Cechů vyjadřujících se k podobnostem mezi Němci a Rakušany. Třetí a čtvrtý příspěvek je věnován vzájemné percepci respondentů pocházejících ze slovanských zemí. Zatímco Sylvie Graf se zaměří na míru vřelosti, kterou respondenti připisují svému vlastnímu a sousedícím slovanským národům, Alicja Leix spolu s Magdou Petrjanošovou analyzovaly volné výpovědi deklarující "příbuzenství" u respondentů ze slovanských zemí.

HŘEBÍČKOVÁ MARTINA – martina@psu.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Sociální vědci nejsou přesnější při posuzování národních stereotypů

V kontextu pětifaktorového modelu osobnosti se zkoumá správnost národních stereotypů. Výsledky výzkumů ukazují, že národní stereotypy jsou nepřesné, protože nekorespondují s vlastnostmi reálných lidí. Cílem výzkumu bylo zjistit, zda jsou odborníci (sociální vědci) při posuzování národních stereotypů přesnější ve srovnání s běžnou populací. Úkolem 187 sociálních vědců bylo na škálách National Character Survey posoudit typického představitele vlastní země (autostereotyp), typické představitele čtyř sousedících zemí (heterostereotypy) a sebe sama. Národní stereotypy byly srovnány s údaji o sebeposouzení a posouzení jinými na škálách NEO-PI-R od 17377 respondentů z pěti zemí. Český národní autostereotyp koresponduje se sebeposouzením odborníků podle NCS, ale nikoliv se sebeposouzením na škálách NEO-PI-R. Německý, rakouský, polský a slovenský heterostereotyp podle odborníků nekoresponduje s profilem reálných lidí žijících v těchto zemích.

Klíčové slova: národní stereotypy, přesnost národních stereotypů, posouzení odborníky

Grantová podpora: GA ČR P407/10/2394 "Meziskupinové postoje a meziskupinový kontakt v pěti středoevropských zemích"

PETRJÁNOŠOVÁ MAGDA – ondatra@hotmail.com

Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV

GRAF SYLVIE – kourilova@psu.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i

„S Rakušanem jsem se nikdy nesetkala, ale byla jsem na výměněm pobytu v Německu“ – vnímané podobnosti medzi Rakúšanmi a Nemcami u českých respondentov

V texte analyzujeme voľné výpovede z česko-nemeckého (českí respondenti N=210, nemeckí N=152) a česko-rakúskeho (českí respondenti N = 165 a rakúski N = 146) pohraničia o situáciách kontaktu a následnom hodnotení tých druhých. Kombinujeme tematickú a bazálnu kritickú diskurzívnu analýzu so štatisticky spracovanými výsledkami obsahovej analýzy. Sústreďujeme sa 1) na podobnosti a rozdiely vo vnímaní dvoch nemecky hovoriacich susedov Čechmi; 2) na podobnosti a rozdiely vo vnímaní Čechov medzi Rakúšanmi a Nemcami; a 3) na explicitne aj implicitne spomínané stereotypy vo vnímaní druhej národnej skupiny. Výsledky naznačujú, že spoločný jazyk sa spája s istými podobnosťami vo vnímaní Nemcov a Rakúšanov, aj keď hodnotenie Nemcov je negatívnejšie. Zistili sme tiež viaceré pozitívne aj negatívne stereotypy, aj zmeny stereotypného vnímania u respondentov na základe prežitej skúsenosti.

Kľúčové slová: meziskupinový kontakt, stereotyp, jazyk, obsahová analýza, tematická analýza, kritická diskurzívna analýza

Grantová podpora: GA ČR P407/10/2394 "Meziskupinové postoje a meziskupinový kontakt v pěti středoevropských zemích"

GRAF SYLVIE – kourilova@psu.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i

Žije duch slovanský? Vzájemný vztah Čechů, Poláků a Slováků v perspektivě střední Evropy

Príspevek se věnuje vzájemným postojům Slováků, Poláků a Čechů v kontextu střední Evropy. Zabývá se rovněž faktory, které s meziskupinovými postoji souvisí. Účastníci výzkumu ze Slovenska (N = 173), Polska (N = 134) a České republiky (N = 350) zaznačili svůj postoj k sousedním národům na teploměrech znázorňujících vřelost jejich vztahu. Zatímco Češi a Slováci se nelišili ve vřelosti, jakou k sobě navzájem pocítují, nerovnováhu jsme našli ve česko-polském vztahu. Polští vysokoškoláci považují Čechy spolu se Slováky za své nejoblíbenější sousedy. České postoje k Polákům se neliší od jejich indiferentního postoje k Rakušanům. U všech zúčastněných národů se na výsledné oblíbenosti sousední země podílela výjimečnost této zemi připisovaná. S pozitivními postoji souvisela rovněž přítomnost přátel sousední národnosti. Blíže vztah s příslušníky sousedních národů přispíval k pozitivnějším postojům k druhému národu jako celku.

Kľúčové slová: meziskupinové postoje, meziskupinové vztahy, meziskupinový kontakt

Grantová podpora: GA ČR P407/10/2394 "Meziskupinové postoje a meziskupinový kontakt v pěti středoevropských zemích"

Spoluobčané, pokrevní bratři a „Čechoslováci“ – reflexe „příbuzenství“ ve výpovědích Čechů, Poláků a Slováků

Príspevek je venovaný formám „příbuzenství“ v plné škále doslovných a přenesených významů, deklarovaných v kontaktech mezi Čechy a Poláky a mezi Čechy a Slováky. Výpovědi respondentů pochází z výzkumu soustředěného na vztahy mezi Čechy a jejich sousedy. Autorky aplikují kvalitativní obsahovou analýzu na volné výpovědi respondentů, žijících především v pohraniční oblasti. Respondenti uvádí jak popisy svých zkušeností se sousedy, tak jejich přímá hodnocení. Slováci vnímají české sousedy jinak, než Poláci; také Češi se k oběma svým slovanským sousedům staví různě. Na druhé straně v rámci stejných vztahů lze pozorovat poněkud překvapivé společné tendence; podle nejpatrnější z nich vnímání „příbuzenství“ ve výpovědích Čechů o Polácích a Slovácích má zásadně jiný charakter, než ve výpovědích Poláků a Slováků o Češích. Základem pro zjištěné tendence ve vnímání sousedů jsou jak společný slovanský původ a existence československého státu, tak národnostní rozdíly pocítované samotnými respondenty.

Klíčové slová: Češi, Slováci, Čechoslováci, Poláci, Slované, kvalitativní analýza

Grantová podpora: GA ČR P407/10/2394 "Meziskupinové postoje a meziskupinový kontakt v pěti středoevropských zemích"

SÁLA B

Sekcia I. – Kognitívne procesy

14:30-16:00

MODERÁTOR: IVAN SARMÁNY-SCHULLER

KORDAČOVÁ JANA – jana.kordacova@gmail.com

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Potreba kognitívnej štruktúry a maladaptívne kognície - možné prieniky a implikácie

V príspevku sa analyzujú možnosti teoretických prienikov konštruktov potreba kognitívnej štruktúry (PKŠ) s niektorými ďalšími kognitívnymi konštruktami (dysfunkčné presvedčenia, maladaptívne schémy a p.). Konceptne vychádzame z prístupov hlavných teoretikov konštruktov PKŠ, osobitne však z dispozičného prístupu Neubergera a Newsona (1993), ktorý hovorí o používaní jednoduchých kognitívnych štruktúr v zmysle bázy pre vytváranie stereotypov a predsudkov, a to vrátane psychopatológie v podobe tzv. sebanaplnajúcich proroctiev (self-fulfilling prophecy), depresii a pod. Kognitívne štruktúrovanie sa tu chápe ako vytváranie a používanie abstraktných mentálnych reprezentácií (schém, scenárov a pod), ktoré sú zjednodušenými zovšeobecneniami predchádzajúcich skúseností jedinca. Toto konceptné východisko sa javí ideálnou platformou pre teoretické, aj budúce empirické spracovanie očakávaných súvislostí PKŠ so špecifickým typom maladaptívnych kognícií, vrátane možných implikácií pre psychologickú prax.

Kľúčové slová: *potreba kognitívnej štruktúry, maladaptívne kognície, teoretické prieniky*

Grantová podpora: 2/0126/12

MESÁROŠOVÁ MARGITA – margita.mesarosova@upjs.sk

Katedra psychológie FF UPJŠ v Košiciach

MESÁROŠ PETER – peter.mesaros@vusi.sk

Výskumný ústav stavebnej informatiky, spol. s r.o., Košice

Metakognitívne stratégie a motivácia nadaných študentov

Výskumná štúdia autorov je zameraná na skúmanie vzťahov medzi metakognitívnymi stratégiami učenia a motivačnými tendenciami nadaných študentov. Predpokladané boli rozdielne metakognitívne stratégie a stupeň vnútornej cieľovej orientácie. Vzorku tvorili nadaní študenti osemročného gymnázia (N=60). Ako metódy zhromažďovania dát sme použili Dotazník metakognitívneho uvedomovania (Schraw, Dennison), Dotazník motivácie výkonu (Pardel, Maršálová a Hrabovská), Dotazník motivačných stratégií učenia (Pintrich, DeGroot), Dotazník o prístupoch a študijných zručnostiach študentov (Tait, Entwistle a McCune) a test Analýzy štruktúry inteligencie (Fay, Trost a Gittler). Nepotvrdili sa predpokladané rozdiely medzi nadanými študentmi a ich rovesníkmi vo využívaní efektívnejších metakognitívnych stratégií a prežívaní vnútornej cieľovej orientácie.

Kľúčové slová: *metakognitívne stratégie, učenie, motivácia, nadanie*

Grantová podpora: CD-2009-36907/39461-1:11 „Identifikácia kľúčových kompetencií študentov vysokých škôl pre potreby rozvoja vedomostnej spoločnosti na Slovensku“

SMOLÍK FILIP – smolik@praha.psu.cas.cz
Psychologický ústav AV ČR, Praha

Efekty raného temperamentu na růst slovní zásoby v dětství

Problém: Temperamentové charakteristiky mohou ovlivňovat sociální fungování jedince, což v dětství může ovlivnit osvojování jazykových znalostí, neboť toto osvojování závisí na sociální interakci. Studie sleduje vliv raného temperamentu ve věku 1 až 4 roky na průběh růstu slovní zásoby. Výběr: Studie zkoumá údaje od cca 7000 dětských participantů v National Longitudinal Study of Youth v USA. Metoda: Položky temperamentových škál byly podrobeny faktorové analýze a získané faktorové skóry byly využity k predikci skóreů v obrázkovém slovníkovém testu a jejich růstu v průběhu dětství. Výsledky: Raná iritabilita a úzkostnosť let měla negativní vlivy na slovník v 7 letech, pozitívni afektivita a organizovanost pozitívni. Tempo růstu slovníku v 7 letech bylo (negativně) ovlivňováno pouze předchozí úzkostnosťi. Závěry: Temperament ovlivňuje zejména počáteční stádia jazykového vývoje, výjimkou je úzkostnosť, která může mít dlouhodobé a kumulativní negativní vlivy na vývoj verbálních schopností.

Klíčové slová: *temperament, slovní zásoba, růst, jazykové schopnosti*

Grantová podpora: Grant GA ČR č. P407/10/2047

TÚNYIOVÁ MÁRIA – maria.tunyiova@savba.sk

SARMÁNY-SCHULLER IVAN – expssarm@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

IBAÑEZ AGUSTÍN, BRUNO DIANA, GONZÁLEZ GADEA MARÍA LUZ

Instituto de Neurología Cognitiva, Buenos Aires, Argentina

Rozhodovanie Argentínskych a Slovenských detí v Iowa Gambling Task

Cieľom práce je medzikulturálne porovnanie Argentínskych a Slovenských detí vo veku 8 až 12 rokov v rozhodovaní v Iowa Gambling Task. Vzorka pozostávala z 53 detí navštevujúcich všeobecnú základnú školu. 29 detí bolo zo Slovenska (17 dievčat a 12 chlapcov) a 24 z Argentíny (12 dievčat a 12 chlapcov). Deti riešili modifikovanú Iowa Gambling Task (ICGT), ktorá bola rozdelená na dve časti. V prvej časti si deti vyberali karty z balíčkov A a D, v druhej časti si vyberali z balíčkov C a B. Medzi dievčatami a chlapcami nebol rozdiel v rozhodovaní v ICGT, rozdiel sa nepreukázal ani v medzikulturálnom porovnaní. Mladšie deti dosahovali vyššie skóre v prvej časti hry a staršie deti v druhej časti hry, nezávisle od krajiny z ktorej pochádzajú. Výsledky naznačujú, že kultúra, daná krajinou pôvodu, nemá vplyv na rozhodovanie detí v Iowa Gambling Task.

Klíčové slová: *Iowa Gambling Task, medzikulturálne porovnanie, rozhodovanie detí*

Grantová podpora: VEGA 2/0126/12

ŠÁLA A

Sekcia II. – Self v rôznych kontextoch

16:30-18:00

MODERÁTOR: EVA DROBNÁ

LOVAŠ LADISLAV – ladislav.lovas@upjs.sk

Katedra psychológie FF UPJŠ

Kontexty odolnosti v dodržiavaní predsavzatí a jej zisťovanie

Schopnosť človeka utlmiť nevhodné správanie sa dáva do súvisu najmä s pojmami vôľa a sebakontrola. Pomerne často je predmetom výskumu ako špecifický jav a to v pozitívnom alebo negatívnom význame – ako neschopnosť utlmiť nevhodné správanie, či odolať istej stimulácii (prokrastinácia, disinhibícia, impulzivita). Naším zámerom bolo overiť možnosť zisťovať schopnosť jednotlivca odolávať rôznym rušivým vplyvom a lákadlám (pokušeniam) v snahe dodržať svoje predsavzatia prostredníctvom škály. Na vzorke 120 študentov bol overený za týmto účelom pripravený dotazník, čoho súčasťou bolo aj zistenie jeho vzťahu k sebakontrolou a škále prokrastinácie. Získané výsledky (vnútorná konzistencia, pozitívna korelácia so sebakontrolou, negatívne korelácie s prokrastináciou) dávajú možnosť prístupit k ďalšiemu empirickému overeniu hypotetizovaných vzťahov medzi pojmami z danej oblasti a ich diferenciacie. Prínosom v tom by mali byť identifikované faktory odolnosti v dodržiavaní predsavzatí.

Kľúčové slová: *sebakontrola, vôľa, odolnosť*

Grantová podpora: VEGA 1/1258/12

ZUZANA MIČKOVÁ – mickova1@gmail.com

Univerzita sv. Cyrila a Metoda katedra psychológie

Copingové stratégie v súvislosti s riešením konfliktov a sebahodnotením vysokoškolákov

Problematiku copingu vo vzťahu k spôsobom riešenia konfliktov a v súvislosti s mierou sebahodnotenia v našej štúdii budeme overovať na vzorke vysokoškolákov humanitných vied študentov psychológie a pedagogiky N=83, z toho 41 mužov priemerného veku 20 rokov a 42 žien priemerného veku 20,4 rokov. Použili sme dotazník na zisťovanie copingových stratégií CSI, Thomas-Kilmannovu škálu „dotazník spôsobov riešenia konfliktov“ a Rosenbergovu škálu sebahodnotenia. U mužov zameranie na problém negatívne koreluje so spoluprácou -0,331 (0,034) a sociálnou oporou -0,3384 (0,013). U žien stratégia vyhýbania negatívne koreluje so sebahodnotením, - 0,404 (0,008). Copingová stratégia zameranie na problém pozitívne koreluje u žien so sociálnou oporou 0,363 (0,018), pričom u mužov je to naopak.

Kľúčové slová: *coping, sebahodnotenie, konflikty*

LAKATOŠOVÁ DENISA – lakatos.denisa@gmail.com

JAKUBEK MARTIN - jakubek@fphil.uniba.sk

Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Obsah a štruktúra autobiografickej pamäti a opisy samého seba u dvoch generácií

Príspevok sa venuje vzájomnému vzťahu medzi autobiografickou pamäťou a našim self. Výskum je zameraný na identifikovanie odlišností v štruktúre autobiografickej pamäti a opisov samého seba u dvoch generácií respondentov. Zároveň sme skúmali vzťah medzi autobiografickými spomienkami a kultúrne podmieneným sebakonštruktom. Zmeny v kultúrnom kontexte po páde komunizmu a súčasný trend nárastu individualizmu u ľudí sa podpísali pod odlišným vnímaním seba samého medzi mladšou a staršou generáciou. Mladší respondenti disponujú vyššou mierou individualistických črt. Identifikovali sme rozdiely v autobiografickej pamäti u mladšej a staršej generácií, predovšetkým vo veku, do ktorého respondenti datovali svoju spomienku. Vo výskume sme identifikovali vzťah medzi autobiografickou pamäťou a sebakonštruktom. Ľudia s vyššou mierou nezávislého sebakonštruktú spomínali vo svojich spomienkach častejšie samých. Výskum dáva do pozornosti prepojenie kultúry, autobiografickej pamäti a sebakonštruktú.

Kľúčové slová: *autobiografická pamäť, závislý a nezávislý sebakonštrukt, kultúrny kontext.*

DROBNÁ EVA – edrobna@gmail.com

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Rizikové rozhodovanie u vysokoškolských študentov so skúsenosťou migrácie do iného štátu a bez tejto skúsenosti

Predmetom štúdie je zisťovanie interindividuálnych a skupinových rozdielov v parametroch rizikového rozhodovania (hodnotovej funkcie, vážiacej funkcie a averzie voči strate) podľa teórie prospektu autorov Daniela Kahnemana a Amosa Tverskeho na vzorke slovenských vysokoškolských študentov/-iek vo veku 23 – 27 rokov s migračnou skúsenosťou a bez tejto skúsenosti. Naším hlavným cieľom bude zistiť, či existuje súvislosť medzi mierou ochoty riskovať a migračnými tendenciami študentov/-iek. Použijeme tri výskumné metodiky – repliku výskumu Tverskeho a Kahnemana, ktorým autori overovali predpoklady teórie prospektu a dva osobnostné dotazníky, osobnostný inventar NEO- ffi a škálu vyhľadávania vzrušenia. Naším základným predpokladom je, že študenti/-ky, ktorí/-é budú viac tolerantní/-é voči riziku, budú vo väčšej miere ochotní/-é migrovať za štúdiom či prácou do zahraničia.

Kľúčové slová: *prospektová teória, kumulatívna prospektová teória, parametre rizikového rozhodovania, migrácia vysokoškolských študentov*

Grantová podpora: Grant VEGA MŠ SR a SAV č. 2/0121/10

SÁLA C

Sekcia III. – Škola a učenie

16:30-18:00

MODERÁTOR: MAREK DOBEŠ

DIVIŠ MICHAL – diviik@seznam.cz

Psychologický ústav Filozofickej fakulty, Masarykova univerzita, Brno

Zkušenostně reflektivní učení jako jeden ze způsobů osobnostně sociálního rozvoje

Cílem příspěvku je přiblížit odborné veřejnosti oblast zkušenostního učení (experiential learning), jakožto prostředí vhodného pro osobnostní a sociální rozvoj, která se rozkládá na pomezí psychologie a pedagogiky. Pokusím se upozornit na přínosy, ale taktéž rizika, které s sebou tento mladý, rychle se rozvíjející podbor, který využívá celou řadu technik mimo jiné i např. z oblasti psychoterapie, nese. Dalším cílem bude ukotvení tohoto směru do teoretického zázemí, které je často spojováno se jmény jako např. J. Dewey, C. Rogers, K. Lewin, D. Kolb. Dále nabídnu srovnání s hnutím „skupin setkání“ (encounter groups), které se v 60. letech 20. Století přehnal přes Spojené státy americké a se kterým má zkušenostní učení mnoho společného. V závěru se pokusím rozpoutat diskusi nad danou problematikou, jelikož se domnívám, že daná problematika zatím zůstává spíše stranou odborného zájmu psychologů.

Klíčové slova: osobnostní a sociální rozvoj, zkušenostní učení

DOBEŠ MAREK – dobes@saske.sk

Spoločenskovedný ústav SAV

Zmena sociometrického statusu žiakov v čase

Na základe údajov sociometrického dotazníka na vzorke viac než dvesto žiakov základných škôl sledujeme zmeny sociometrického statusu žiakov v čase. Zaoberáme sa stabilitou statusu u meraní vzdialených jeden rok v čase, sledujeme fenomén regresie k priemeru a rozoberáme rozdiely v zmene statusu medzi žiakmi, ktorých status bol pôvodne vysoký a pôvodne nízky.

Klíčové slova: sociometria, žiaci, status

HEINZOVÁ ZUZANA – zuzana.heinzova@umb.sk

Katedra psychológie, Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Osobnostné vlastnosti žiakov vo vzťahu k ich komunikačným prejavom na vyučovaní

Obsahom štúdie sú výsledky komparačno-korelačného výskumu realizovaného na 156 žiakoch siedmeho ročníka základnej školy. Komunikačné prejavy boli registrované s použitím pozorovacieho systému vychádzajúceho z Flandersovej metodiky počas 35 vyučovacích hodín (po 5 vyučovacích hodín v siedmych pozorovaných triedach). Na základe pozorovania boli vytvorené 4 kategórie komunikačných prejavov kvantifikované na základe ich frekvencie (spontánna komunikácia týkajúca sa učiva, spontánna komunikácia netýkajúca sa učiva, hlásenie, odpovede bez vyzvania učiteľom). Z osobnostných vlastností boli sledované neurotizmus a extravézia (Eysenckov osobnostný dotazník pre deti B-JEPI), školské sebapoňatie a sebadôvera v školskú úspešnosť (Dotazník sebapoňatia školskej úspešnosti detí SPAS autorov Matějčka a Vágnerovej). Na základe výsledkov výskumu možno konštatovať, že vyššia frekvencia komunikačných prejavov je spojená s vyšším školským sebapoňatím a s vyššou sebadôverou v školskú úspešnosť.

Kľúčové slová: *spontánna komunikácia žiakov, školské sebapoňatie, extravézia, neurotizmus*

ŠPRINGELOVÁ MARTINA – martina.springelova@nucem.sk

VASILOVÁ IVANA - ivana.vasilova@nucem.sk

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania

Sociálna atmosféra v škole

Sociálna atmosféra a motivácia k učeniu patria medzi významné indikátory kvality školy. Príspevok informuje o výskume sociálnej atmosféry vybraných škôl (N=38), ktorý sa realizoval pod záštitou Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania. Vzorku tvorilo 2 600 žiakov druhého ročníka reprezentatívneho výberu stredných škôl na Slovensku vo veku 15 rokov. Na zber dát boli použité Dotazník SAŠaT (elektronický zber dát) a Dotazník motivácie k učeniu M-2 (pero-papier). Neprejavili sa rozdiely medzi chlapcami a dievčatami $t(2697)=1,048$, $p=0,295$, avšak rozdiely sa prejavili medzi gymnáziami a školami iných typov $t(2697)=11,026$, $p=0,000$. Príspevok zobrazuje vnímanie sociálnej atmosféry jednotlivca ako žiaka - člena triedy, školy a celého výskumného súboru. Pre dokreslenie celkového obrazu uvádzajú autorky pre vybraného žiaka, triedu, školu a celý výskumný súbor aj informácie o motivácii k učeniu a nemotivovanosti.

Kľúčové slová: *sociálna atmosféra, motivácia k učeniu*

Grantová podpora: ESF - Hodnotenie kvality vzdelávania

Utorok 18.9.2012

SÁLA A

Pozvané prednášky II.

09:00-10:00

VÝROST JOZEF – vyrost@saske.sk
Spoločenskovedný ústav SAV Košice

Psychológia medzi Scyllou a Charybdou?

Teória/výskum a prax/aplikácia sú dve strany tej istej mince. Ak všetko funguje ako má, udržiavajú sa v rovnováhe a intenzívne spolu komunikujú. Výchylka z rovnováhy nesie riziko: na jednej strane sterilného akademizmu t.j. odtrhnutia sa od reálnych potrieb života, na druhej strane lacného eskamotérstva, teda zavádzania (dôverčivých v núdzi) falošnými príslubmi. V dobre fungujúcom organizme odboru pôsobia profesionáli – akademici a profesionáli – praktici ako senzory, citlivo reagujúce na výzvy prichádzajúce z prostredia svetového vedeckého poznania i prostredia reálnych spoločenských potrieb. Príspevok prináša informácie: a) o stratégii EBPP (Evidence-Based Practice in Psychology) Americkej psychologickéj asociácie, zameranej na integráciu špičkového vedeckého poznania a psychologickéj praxe, b) o prvých výsledkoch jej uplatňovania v rôznych oblastiach psychologickéj intervencie. V závere prezentuje úvahy o možnostiach využitia týchto skúseností v živote našej odbornej komunity.

Kľúčové slová: *psychológia teória a prax, Evidence-Based Practice in Psychology, Americká psychologická asociácia*

MASARYK RADOMÍR – dzimejl@gmail.com
Ústav experimentálnej psychológie SAV

Aplikovaný vs. akademický výskum: možnosti, výzvy a niekoľko otázok

Cieľom príspevku je zamyslieť sa nad niektorými rozdielmi medzi aplikovaným a akademickým výskumom, z rôznych hľadísk ako sú napríklad metódy, postupy, spôsob práce, dosah výskumov, a podobne. Na konkrétnych príkladoch aplikovaných výskumných projektov (hodnotenie vzdelávacích technológií, výskumy vnímania diagnostických kategórií pacientmi, výskum zameraný na vnímanie učiteľstva psychológie, výskum dosahu legislatívy) príspevok ilustruje niektoré špecifické aspekty takejto práce, a vracia sa k zásadnej otázke účelu a významu psychologického poznávania: v daných dvoch doménach aj celkovo. Špecifickú pozornosť venuje reflexii pozície výskumníka a výskumníčky v kontexte aplikovaného a akademického výskumu. Zároveň načrtáva reflexiu pozície výskumníka vis-à-vis iným diskurzom, do ktorých môže aplikovaný výskumný projekt (cielene alebo neúmyselne) prerásť. Uzatvára otázkami nad budúciimi trendmi hlavne z pohľadu ďalšieho vývinu odlišenia či konvergovania týchto dvoch typov výskumu.

Kľúčové slová: *aplikovaný výskum, akademický výskum, metódy, reflexia pozície výskumníka*

Grantová podpora: Centrum strategických analýz SAV – CESTA

BLATNÝ MAREK – blatny@su.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

PREDIKTIVNÍ FAKTORY OSOBNOSTNÍHO, KOGNITIVNÍHO A SOCIÁLNÍHO VÝVOJE V DOSPĚLOSTI: VÝSLEDKY BRNĚNSKÉ LONGITUDINÁLNÍ STUDIE CELOŽIVOTNÍHO VÝVOJE ČLOVĚKA

Symposium představuje výsledky z poslední etapy Brněnské longitudinální studie celoživotního vývoje člověka (BLS), která je zaměřena na podmínky úspěšné adaptace v dospělosti. BLS je založena na longitudinální studii psychického vývoje dětí, která byla Psychologickým ústavem AV ČR řešena v letech 1961 – 1980. Po znovuoobnovení studie v r. 2000 proběhly dosud tři etapy navazujícího výzkumu (2001, 2006, 2011). V prvním příspěvku Veronika Sobotková analyzuje stabilitu osobnosti mezi adolescencí a střední dospělostí, ve druhém příspěvku se Marek Blatný věnuje osobnostním prediktorům osobní pohody jako indikátoru adaptivního vývoje v dospělosti, ve třetím příspěvku se Filip Smolik zabývá osobnostními rysy jako možnými spolu-determinantami vývoje jazyka, konkrétně slovní zásoby, a v závěrečném příspěvku Katarína Millová analyzuje vliv makrosociálních faktorů na průběh životní dráhy respondentů.

SOBOTKOVÁ VERONIKA – veronika@psu.cas.cz

BLATNÝ MAREK, JELÍNEK MARTIN, MILLOVÁ KATARÍNA

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Stabilita osobnosti mezi adolescencí a střední dospělostí: osobnostní rysy a sebehodnocení

Studie se zabývá stabilitou osobnostních rysů a vybraných aspektů sebepojetí mezi adolescencí a dospělostí. Soubor tvořilo 83 osob (35 mužů a 48 žen ve věkovém rozpětí 47 – 50 let), účastníků Brněnské longitudinální studie. Osobnostní charakteristiky, extraverte a neuroticismus, byly v 16ti letech respondentů měřeny dotazníkem MPI a v dospělosti Eysenckovým osobnostním dotazníkem EOD. Sebehodnocení bylo ve 14ti letech zjišťováno pomocí Coopersmithova dotazníku CSEI. Celkové sebehodnocení a jeho komponenty byly srovnány s vybranými aspekty sebepojetí v dospělosti – s globálním sebehodnocením, vědomím vlastní účinnosti a jasnosti sebepojetí. U osobnostních rysů extraverte a neuroticismu jsme zjistili předpokládanou stabilitu vyjádřenou korelačními koeficienty 0,33 u extraverte a 0,39 u neuroticismu. U sebehodnocení jsme prokázali souvislost pouze mezi sebehodnocením založeným na přijetí ze strany vrstevníků v adolescenci a jasnosti sebepojetí v dospělosti.

Klíčové slová: stabilita a změna osobnosti, celoživotní vývoj, osobnostní rysy, sebepojetí

Grantová podpora: P407/10/2410 GA ČR

BLATNÝ MAREK – blatny@su.cas.cz

JELÍNEK MARTIN, SOBOTKOVÁ VERONIKA, MILLOVÁ KATARÍNA

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Osobnostní prediktory osobní pohody v dospělosti

V předkládané studii jsme se zaměřili na predikci osobní pohody ve střední a pozdní dospělosti z chování pozorovaného v dětství a z osobnostních rysů měřených v adolescenci. Výzkumný vzorek tvořilo 83 osob (48 žen) ve věku 47 – 50 let. Pro deskripci dětského temperamentu byly použity posuzovací škály, na nichž psychologové hodnotili chování dítěte v průběhu vyšetření. Byly využity škály pro období 12 – 30 měsíců. Osobnost v adolescenci byla měřena pomocí dotazníku MPI. Aspekty osobní pohody byly opakovaně měřeny ve 40ti a 50ti letech věku respondentů. Zaměřili jsme se na životní spokojenost, sebehodnocení, vědomí vlastní účinnosti, pocit osobní koherence a životní smysluplnost. Pomocí série hierarchických regresních analýz jsme našli podobné vzorce vztahů mezi dětským temperamentem a osobností v dospívání a osobní pohodou v dospělosti jak ve 40ti, tak v 50ti letech věku respondentů. Nejlepšími prediktory jsou extraverte zjišťovaná v 16ti letech a dětská disinhibice.

Klíčové slova: osobní pohoda, celoživotní vývoj, rysy osobnosti, predikce

Grantová podpora: P407/10/2410 GA ČR

SMOLÍK FILIP – smolik@praha.psu.cas.cz

BLATNÝ MAREK, JELÍNEK MARTIN, SOBOTKOVÁ VERONIKA, MILLOVÁ KATARÍNA

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Slovní zásoba v dospělosti a její potenciální prediktory

Znalost slovní zásoby je využívána k sociální interakci a zároveň je v sociální interakci osvojována. Osobnostní rysy, které mají vliv na účast v sociálních interakcích, tak mohou mít vliv na vývoj jazyka. Studie zkoumala, zda lze takové vlivy doložit pro slovní zásobu v dospělém věku. Příspěvek se opírá o údaje z dlouhodobé studie, která běží od konce 50. let 20. století. Série regresních analýz testovala vliv osobnostních proměnných na výsledky ve slovníkovém testu ve věku 48 let (N=72). Prediktorem slovníku nebyly žádné osobnostní proměnné v dětství a adolescenci, i když některé dimenze se blížily úrovni významnosti. Neuroticismus ve věku 40 - 45 let byl prediktorem snížené slovní zásoby ve věku 50 let. Vzhledem k velikosti souboru nelze považovat absenci signifikantních vztahů mezi osobností v dětství a dospělým slovníkem za vyvrácení hypotézy. Pokud takový vliv existuje, nebude příliš silný. V dospělosti má osobnostní stabilita pozitivní vliv na udržování úrovně slovní zásoby.

Klíčové slova: slovní zásoba, celoživotní vývoj, temperament, kognitivní vývoj

Grantová podpora: P407/10/2410 GA ČR

MILLOVÁ KATARÍNA – katarina@psu.cas.cz

BLATNÝ MAREK – blatny@su.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Vývoj člověka v kontextu společnosti procházející významnou změnou (tranzicí)

Makrosociální faktory poskytují širší pohled na vývoj člověka, neboť změny ve společnosti se do určité míry projevují postupně i na individuální úrovni. Jedinečnou příležitostí k takovému studiu skýtají společnosti procházející významnou změnou (politickou, kulturní). Sociální a psychologická stabilita je v měnící se společnosti nízká, naopak mobilita je vysoká. Existuje pouze několik psychologických (longitudinálních) výzkumů, které mají možnost se touto problematikou zabývat. Mezi ně patří i Brněnský výzkum celoživotního vývoje člověka, který začal už v roce 1961. Zkoumaný soubor tvoří 83 participantů (48 žen ve věku 36-44 let). Ve srovnání s americkými a západoevropskými výzkumy jsme zjistili rozdíly zejména v pracovní oblasti nebo ve vztahu k vlastnímu zdraví. Na rozdíl od dalších psychologických výzkumů probíhajících v měnících se společnostech (znovusjednocené Německo, bývalé SSSR), se v našem výzkumu projevuje vyšší mezigenerační kontinuita, a to například v oblasti vzdělání.

Klíčové slová: měnící se společnost, celoživotní vývoj, longitudinální výzkum

Grantová podpora: P407/10/2410 GA ČR

SÁLA B

Sekcia IV. – Psychologická starostlivost a pomáhající profesie

16:30-18:00

MODERÁTOR: KAREL PAULÍK

PAŇÁKOVÁ ZDENKA – zpanakova@seznam.cz

SEDLÁK JIŘÍ - jirisedlakdrsc@seznam.cz

Psychologická poradna Brno

KOŠECKÁ ZDEŇKA - kosecka@upcmail.cz

Rašínova vysoká škola, s.r.o., Brno

Úloha státu v péči o oběti domácího násilí

Východiskem našeho příspěvku je Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011-2014, který je krokem k systémovému řešení problematiky domácího násilí a sjednocuje dosud roztržštěné aktivity státu a nestátních organizací. Navazuje na dosavadní zkušenosti a navrhuje hlavní cíle v oblasti prevence a také represe. Cílem je poukázat na bílá místa v aktivitách institucí, které mají v popisu práce pomoc osobám ohroženým domácím násilím včetně dětí. Dosažené úspěchy a snaha o nápravu současného nepříznivého stavu jsou oslabovány absencí výkladových pravidel a chybnou aplikací práva v praxi. Na konkrétních příkladech demonstrujeme chyby ve výkladu práva OSPOD, orgány činnými v trestním řízení a soudy, vedoucí k přímému poškozování práv obětí domácího násilí včetně obětí nezletilých.

Klíčové slová: domácí násilí, osoba ohrožená, nezletilá oběť, násilná osoba

SEDLÁK JIŘÍ – jirisedlakdrsc@seznam.cz

Psychologická poradna Brno, Klíny 2294/59, 615 00 Brno

VESELÁ JANA - jana.vesela@svitavy.cz

Městský úřad Svitavy, T.G. Masaryka 5/35, 568 02 Svitavy

Úroveň znalostí žáků základní školy o domácím násilí

Cílem příspěvku je zjistit, zda znalosti o domácím násilí žáků odpovídají požadavkům osnov základní školy. Žáci by se měli učit domácí násilí rozpoznávat, vědět jak se mu bránit a kde hledat pomoc. Byl použit dotazník Bílého kruhu bezpečí o 15 položkách. Z něho jsme k analýze použili část k odpovědi na znalost pramenů informací, na vědomosti o druzích násilí a na střediska pomoci. Výzkumný soubor tvořilo 154 žáků a žákyň venkovské základní školy regionu Svitavska staršího školního věku. Byly to dvě školy městské a jedna venkovská. Analýza odpovědí ukázala, že polovina zkoumaných domácích násilí neznala. Většina byla bezradná v hledání pomoci. Žáci, kteří se s domácím násilím setkali, prokázali podstatné nedostatky ve vědomostech o jeho druzích. Za závažnou považujeme skutečnost, že škola a rodina zkoumaným poskytl(a) žákům minimum informací.

Klíčové slová: domácí násilí, poznávání, druhy, obrana, hledání pomoci

KULKA JIŘÍ – kulka@arcana.cz

Institut pozitivní systémové psychoterapie ARCANA a ambulance

Teorie H v kontextu psychologické pomoci

Poznání osobnostních a biodromálních determinant šťastného života a koncepci štěstí pokládáme za základní východisko pro různé formy psychologické pomoci. V příspěvku je podán jejich přehled a jsou diskutovány možnosti praktického využití. Další rozpracování teorie H (štěstí) vyústilo v původní psychometrický nástroj IH-10, který lze aplikovat v psychologickém poradenství, psychoterapii, psychorehabilitaci i v rámci sebebomoci. Kromě teorie štěstí jsou prezentovány výsledky experimentálně-klinického výzkumu prožívání štěstí u různých psychopatologických kategorií, který se realizoval v rámci Institutu pozitivní systémové psychoterapie ARCANA.

Klíčové slová: teorie štěstí, osobnostní determinanty štěstí, biodromální determinanty štěstí, měření štěstí, psychopatologie, psychologická pomoc

PAULÍK KAREL – paulik@osu.cz

TICHÝ MICHAL – dr.tichy@centrum.cz

Filozofická fakulta Ostravské univerzity

Proměnné Big Five a volba copingových strategií v pomáhajících profesích

Výzkum realizovaný na výzkumném souboru složeném z pracovníků tří pomáhajících profesí (sociální pracovníci, učitelé, policisté, n=360) byl zaměřen na rozdíly v preferenci jednotlivých copingových strategií (inventář COPE, proměnné COPE1-COPE15) respondentů s vysokou a nízkou úrovní jednotlivých osobnostních dimenzí (N, E, O, P, S) z pětifaktorového modelu osobnosti (inventář NEO-PI-R). Kritériem rozlišení vysoké a nízké úrovně jednotlivých osobnostních proměnných byla průměrná hodnota ± 1 SD. Nejvíce rozdílů v preferenci 15 sledovaných copingových strategií bylo zjištěno u proměnných Neuroticismus a Svědomitost (vždy 11 statisticky signifikantních rozdílů). U proměnné Extraverze bylo zjištěno 5 rozdílů, u proměnné Otevřenost vůči zkušenosti 6 rozdílů, u proměnné Přívětivost 1 rozdíl. Obecně patřily k nejpreferovanějším strategiím Plánování a Pozitivní reinterpretace a růst, k nejméně preferovaným patřily strategie Obrácení se k Bohu a Alkohol, léky, drogy.

Klíčové slová: coping, osobnost, pomáhající profese, stres, zátěž

Grantová podpora: 406/09/0726 Psychologické aspekty zvládání zátěže mužů a žen

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

Psychologický ústav FF MU, Arne Nováka 1, 602 00 Brno, ČR

VÝSKYT, FORMY A VYBRANÉ SOUVISLOSTI SEBEOŠKOZOVÁNÍ U DĚTÍ STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

Sebeoškozování bylo psychologickou odbornou veřejností dlouhou dobu spojováno výhradně s poruchami osobnosti, poruchami autistického spektra, mentální retardací, či se sebevražednými sklony. V současné době však řada autorů zahraničních výzkumných studií (Janis a Knock, 2008 aj.) dochází k závěrům, že sebeoškozování není ekvivalentem ani jednoho z výše uvedených jevů, a to i přes to, že je může doprovázet. Sympóziu zaměřené na vybrané souvislosti sebeoškozování u dětí staršího školního věku navazuje na námi realizovaný pilotní výzkumný projekt a bude mapovat některé z podstatných souvislostí, které jsou pro tuto problematiku stěžejní. Daná věková kategorie byla zvolena s ohledem na výsledky výzkumů realizovaných v zahraničí (Siv Kvernmo, Jan H. Rosenvinge, 2009; Lieberman 2004), jež toto vývojové období považují za počátek progresu výskytu tohoto jevu mezi dospívajícími jedinci.

ČERNÁK MICHAL – 75548@mail.muni.cz

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

KLIMUSOVÁ HELENA – helena.klimusova@me.com

Psychologický ústav FF MU, Arne Nováka 1, 602 00 Brno, ČR

Sebeoškozování u dětí – přehledová studie

Fenoménu sebeoškozování v populaci dětí a dospívajících se v posledním desetiletí intenzivně výzkumně věnuje řada zahraničních autorů. Mezi českou odbornou i laickou veřejností však toto téma dosud zůstávalo spíše na okraji zájmu a bylo vnímáno převážně jako patologické chování. Přehledová studie si klade za cíl zmapovat historický kontext vývoje pohledu psychologie na tuto specifickou formu chování, s akcentem na samotný koncept sebeoškozování, příslušná teoretická východiska a podstatné souvislosti. Podává přehled příslušné terminologie, sumarizuje stěžejní pojmy, podstatné pro identifikaci možných příčin rozvoje tohoto jevu, uvádí významné souvislosti s daným vývojovým obdobím a předkládá relevantní výsledky výzkumných studií realizovaných v dané oblasti (Lieberman, 2004, Hicks a Hinks, 2007, Janis a Knock, 2008, Whitlock, 2010, aj).

Klíčové slova: sebeoškozování, terminologie, teoretická východiska, vývojová specifika, výzkumné studie

Grantová podpora: MUNI/A/0790/2011

HRUBÁ VERONIKA – 182070@mail.muni.cz

KLIMUSOVÁ HELENA – helena.klimusova@me.com

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

Psychologický ústav FF MU, Arne Nováka 1, 602 00 Brno, ČR

Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebepoškozování u dětí staršího školního věku

Studie se zaměřuje na zmapování specifické formy chování – sebepoškozování ne klinického vzorku dětí staršího školního věku, s cílem zjistit souvislosti o příčinách, výskytu a frekvenci tohoto jevu, užívaných formách sebepoškozování, genderových rozdílech (viz. Kvernmo & Rosenvinge, 2009, Whitlock, 2010 aj.) a dalších významných souvislostech, jako je vnímaná kvalita vztahu s rodiči, sourozenci, vrstevníky a školní úspěšností, se snahou uchopit problematiku sebepoškozování v kontextu českého prostředí a navázat tak na již realizované kvalitativní studie (Černá 2008, Krieglóvá 2009, Franců 2006) a námi provedený pilotní výzkumný projekt. Výzkum byl koncipován jako explorativní studie, použity byly následující metody: Self-Harm Inventory, Sansone, Sansone & Wiederman, 1995, Self-Harm Behavior Questionnaire SHBQ, Gutierrez, 2001 a speciálně zkonstruovaný dotazník mapující výše uvedené souvislosti. V současné době probíhá analýza dat, jejíž výsledky budou prezentovány na konferenci.

Klíčové slová: sebepoškozování, kvalita vztahu, gender, starší školní věk

Grantová podpora: MUNI/A/0790/2011

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

KLIMUSOVÁ HELENA – helena.klimusova@me.com

ČERNÁK MICHAL – 75548@mail.muni.cz

Psychologický ústav FF MU, Arne Nováka 1, 602 00 Brno, ČR

Výskyt sebepoškozování ve vztahu k úrovni sebehodnocení a jeho komponent

Studie vychází z výsledků námi realizovaného pilotního výzkumného projektu, který naznačil možnou souvislost mezi sníženou úrovní sebehodnocení dětí staršího školního věku a výskytem sebepoškozování. Jejím cílem je snaha o prozkoumání povahy tohoto vztahu u ne klinického vzorku dětí, se záměrem zjistit podstatné souvislosti tohoto předpokládaného vztahu, který naznačují i autoři některých výzkumných studií (Lieberman, 2004 aj.). Výzkum byl koncipován jako jednorázové průřezové dotazníkové šetření, použity byly následující metody: Perceived Competence Scale for Children, Harter, revize 1982, Self-Harm Inventory, Sansone, Sansone & Wiederman, 1995, Self-Harm Behavior Questionnaire SHBQ, Gutierrez, 2001. V současné době probíhá analýza výzkumných dat, jejíž výsledky budou prezentovány na konferenci.

Klíčové slová: sebepoškozování, sebehodnocení, sociální akceptace, starší školní věk

Grantová podpora: MUNI/A/0790/2011

REGNER JOSEF – 330227@mail.muni.cz

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

KLIMUSOVÁ HELENA – helena.klimusova@me.com

HUMPOLÍČEK PAVEL – hump@phil.muni.cz

Psychologický ústav FF MU, Arne Nováka 1, 602 00 Brno, ČR

Depresivita jako prediktor výskytu sebepoškozování u dětí

Studie vychází z výsledků námi realizovaného pilotního výzkumného projektu, který naznačil možnost komorbidity sebepoškozujícího chování u dětí s depresemi a jejich příznaky (anhedonie, negativní vnímání sebe, snížení sebeúcty a zvýšeným množstvím sebevražedných myšlenek), což odpovídá závěrům některých dalších autorů zabývajících se výše uvedenou souvislostí (Brausch, Gutierrez, 2010). Hlavním výzkumným cílem bylo ověřit tuto souvislost u neklinického vzorku dětí staršího školního věku a prozkoumat podstatné souvislosti tohoto předpokládaného vztahu. Výzkum byl koncipován jako explorativní studie, použity byly následující metody: Sebeuposuzovací škála depresivity pro děti/Children's Depression Inventory CDI, M. Kovacs, úprava M. Preiss, 1991, česká verze z roku 1998, Self-Harm Inventory, Sansone, Sansone & Wiederman, 1995, Self-Harm Behavior Questionnaire SHBQ, Gutierrez, 2001. V současné době probíhá analýza výzkumných dat, jejichž výsledky budou prezentovány na konferenci.

Klíčové slova: sebepoškozování, deprese, depresivita, starší školní věk

Grantová podpora: MUNI/A/0790/2011

SÁLA B

Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí

13:30-15:00

MODERÁTOR: DENISA FEDÁKOVÁ

PETROVIČOVÁ ZUZANA – petrovic@fss.muni.cz

ŠEREK JÁN – serek@fss.muni.cz

Fakulta sociálnych štúdií, Masarykova univerzita

Občianska angažovanosť mladých Čechov, Rómov, a Ukrajincov: Vplyv osobných presvedčení a sociálneho prostredia

Súčasná občianska angažovanosť mladých na seba berie rôzne podoby. Vedľa tradičných foriem (podpis petícií, darovanie peňazi) si čoraz väčšiu popularitu získava angažovanosť prostredníctvom internetu (zapojenie do diskusných skupín, šírenie odkazov s politickým obsahom). V príspevku popisujeme rôzne vzorce zapojenia mladých ľudí do spoločnosti a identifikujeme typy angažovanosti na základe prevládajúceho zapojenia sa do týchto aktivít (vysoké zapojenie v občianskych a on-line aktivitách, vysoké zapojenie len v občianskych alebo len on-line aktivitách, a celkové nezapojenie). Pýtame sa, akú úlohu v type angažovanosti zohrávajú jednak postoje človeka k spoločnosti (politická dôvera, vnímaná (ne)otvorenosť prostredia), osobnostné charakteristiky (pocit účinnosti, a motivácia k participácii), tak aj sociálne prostredie (zapojenie priateľov/rodičov) a mobilizačné faktory (priame oslovenie). Analýzy využívajú data zozbierané od 15-26 ročných Čechov, Rómov a Ukrajincov žijúcich v ČR.

Kľúčové slová: *občianska angažovanosť, minority*

HUBÁLKOVÁ IRENA – irena.hubalkova@mendelu.cz

ÚLBDG LDF, Mendelova univerzita v Brně

Postoj majority k národnostným menšinám v České republice

Národnostní menšiny tvoří nedílnou součást české společnosti. Cílem příspěvku je zjistit postoj majority k menšinám formou dotazníkového šetření a vyhodnocená data porovnat s výsledky sociologických výzkumů veřejného mínění obyvatel českého státu z devadesátých let dvacátého století, které odhalují spíše silnou intoleranci vůči odlišným národnostem a etnickým skupinám. Výzkumu se zúčastnilo 200 respondentů (ženy i muži) různého věku a dosaženého vzdělání. Příspěvek odpovídá na otázky, zda a jak se změnily názory členů většinové společnosti na život v multikulturní realitě. Výsledky mimo jiné ukazují trvající bariéry v soužití s menšinami v České republice, a to především s romským etnikem.

Kľúčové slová: *národnostní menšiny, většinová společnost, Česká republika*

FEDÁKOVÁ DENISA – dfedak@saske.sk
Spoločenskovedný ústav SAV

Osobnostné charakteristiky vo vzťahu k vnímaniu konfliktu a obohacovania medzi prácou a rodinou

Cieľom štúdie bolo sledovať vzťah osobnostných charakteristík a vnímania konfliktu plynúceho z práce do rodiny a z rodiny do práce. Taktiež sme zisťovali vzťahy medzi osobnostnými charakteristikami a vnímaným obohacovaním medzi prácou a rodinou (v oboch smeroch). Výskumnú vzorku tvorilo 107 respondentov (52 mužov a 55 žien) vo veku 25-45 rokov (priem. vek 36,9). Všetci respondenti sú zamestnaní na plný úväzok, žijú v manželskom zväzku a majú min. 1 dieťa vo veku do 12 rokov. Respondentom boli administrované metodiky: NEO päťfaktorový osobnostný inventár (Ruisel, Halama, 2007), škála konfliktu práca-rodina (Carlson et al., 2000) a škála obohacovania práca-rodina (Carlson et al., 2006). Korelačná analýza poukázala na štatisticky významné vzťahy medzi sledovanými premennými aj na rodové odlišnosti v sledovaných vzťahoch. Výsledky ukazujú na opodstatnenosť sledovania osobnostných charakteristík pri zisťovaní pozitívnych i negatívnych aspektov prelínania sa práce a rodiny.

Kľúčové slová: osobnostné charakteristiky, konflikt práca-rodina, obohacovanie práca-rodina

PITEL LUKÁŠ – lukaspitel@gmail.com
Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava

KOLARČIK PETER

Rodové rozdiely vo vzťahu medzi výpoveďou o pohlavnom styku a sociálnou žiadúcnosťou

Cieľom tejto štúdie bolo odmerať vzťah medzi sociálnou žiadúcnosťou (SŽ) a uvedením skúsenosti s pohlavným stykom u adolescentov a zistiť veľkosť rodových rozdielov v tomto vzťahu. Dáta boli zozbierané v roku 2010 na Slovensku dotazníkovou metódou (N=1657, priemerný vek 15,5 rokov). Vzťah medzi SŽ a výpoveďou o pohlavnom styku bol skúmaný metódou logistickej regresie. Následne bola skúmaná interakcia rodu a SŽ na výpoveď o pohlavnom styku. S narastajúcim skóre sociálnej žiadúcnosti sa zvyšoval podiel chlapcov a klesal podiel dievčat, ktoré uvádzali skúsenosť s pohlavným stykom. Skúmaný vzťah nebol štatisticky významný u dievčat, u chlapcov, ani v rámci celej vzorky. Interakcia rodu a SŽ na výpoveď o pohlavnom styku však štatisticky významná bola ($p < 0,05$). Chlapci a dievčatá sa štatisticky významne, ale relatívne slabšie líšili v smere vzťahu medzi SŽ a výpoveďou o pohlavnom styku. Výsledky je potrebné overiť v ďalšom výskume s citlivejším nástrojom na meranie sociálnej žiadúcnosti.

Kľúčové slová: sociálna žiadúcnosť, pohlavný styk, adolescencia, rodové rozdiely

SÁLA A

Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe 15:15-16:45

MODERÁTOR: RADOMÍR MASARYK

MAREŠ JIŘÍ – mares@lfhk.cuni.cz

Lékařská fakulta UK v Hradci Králové

Smysl nemoci pro pacienty: přehled současného stavu a tvorba české verze diagnostického nástroje

Přehledový referát vyjde z nadřazeného pojmu "smysl života", který u nás rozpracovali J. Křivohlavý a P. Halama. Poté už se soustředí na důležitý pojem "smysl nemoci pro pacienty" a shrne současně zahraniční poznatky. Ve druhé části referát popíše tvorbu české verze dotazníku MIQ - Meaning of Illness Questionnaire (Browne et al., 1988; Weir et al., 1994), která byla ověřena u 102 pacientů s kardiologickými onemocněními. Česká verze má také pět faktorů jako originál, ale zařazení položek se od originálu poněkud liší. Diskuse upozorní na možné důvody, proč zkoumaní čeští pacienti chápou smysl nemoci poněkud odlišně.

Klíčové slová: *závažnější nemoc, smysl nemoci, pacient, diagnostika*

Grantová podpora: IGA Ministerstva zdravotnictví ČR, projekt č. NS/10348-3/2009

BLATNÝ MAREK – blatny@psu.cas.cz

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

KÁROVÁ ŠÁRKA

Ústav psychologie LF MU Brno

JELÍNEK MARTIN

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

KEPÁK TOMÁŠ, TÓTHOVÁ KRISTÍNA

Klinika dětské onkologie FN Brno

Sourozenci onkologicky nemocných dětí: subjektivně vnímané změny v životě a kvalita jejich života

Studie se zabývá informovaností, percipovanými změnami ve vztahu s rodiči, problémovým chováním a kvalitou života sourozenců onkologicky nemocných dětí a adolescentů. Výzkum byl proveden s 34 sourozenci ve věku 7 až 16 let (průměrný věk 11,3 let; 19 dívek). Pro zjištění informovanosti a vztahu s rodiči byl použit Sibling Perception Questionnaire, problémové chování bylo zjišťováno pomocí Child Behavior Checklist a kvalita života pomocí Minneapolis-Manchester Quality of Life Instrument. Z výsledků vyplývá, že sourozenci jsou poměrně dobře informováni o nemoci a léčbě nemocného sourozence a nemají problémy s chováním. Děti si však přejí, aby s nimi rodiče trávili více času, a adolescenti uvádějí nižší životní spokojenost. Zaznamenali jsme i přítomnost mýtických přesvědčení o nemoci. Limitací studie je efekt samovýběru, pouze 31% z oslovených rodin se zúčastnilo výzkumu.

Klíčové slová: *onkologické onemocnění, sourozenci, kvalita života*

Grantová podpora: 406/09/1255 GA ČR

BERÁNKOVÁ DAGMAR – dagmar.berankova@fno.cz

Fakultní nemocnice Ostrava, LF MU v Brně

SISROVÁ MONIKA – mona.sis@seznam.cz

Krajská nemocnice liberec, LF MU v Brně

STEHNOVÁ IVA – stehnova.iva@fnusa.cz

Fakultní nemocnice u SV. Anny, Brno, LF MU v Brně

Rozdíly v sebesystému u alkoholiků, gamblerů a toxikomanů

Cílem studie je zmapovat rozdíly v sebesystému u osob s alkoholovou závislostí, gamblingem a toxikomanů. Za výzkumný plán byl zvolen kvaziexperiment. Ke zjištění komponent sebesystému byla použita Rosenbergova škála sebehodnocení, Self actualization index, Self efficacy Scale, škála Locus of Control a Self liking and Competence scale. Výzkumné skupiny jsou tvořeny pouze muži. Do experimentální skupiny bylo zařazeno 41 alkoholiků, 36 gamblerů, 28 toxikomanů a porovnávací skupinu tvořilo 30 probandů. V dosažených skórech byl prokázán statisticky významný rozdíl mezi všemi výzkumnými skupinami v Rosenbergově škále sebehodnocení, nejvyššího skóru dosahuje kontrolní skupina. Ve škále Self Actualization index byl zjištěn staticky významný rozdíl ve skórech experimentální skupiny toxikomanů a gamblerů ve prospěch první skupiny. V rámci Self liking and Competence Scale byl prokázán statisticky významný rozdíl mezi skóry experimentální skupiny gamblerů a toxikomanů ve prospěch gamblerů.

Klíčové slová: osobnost, sebesystém, alkoholismus, gambling, toxikomanie

MASARYK RADOMÍR – dzimejl@gmail.com

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Niektoré otázky kvality života pri epilepsii

Cieľom štúdie bolo preskúmať vnímanie kvality života u pacientov s epilepsiou, so zameraním na skúsenosť cieľovej skupiny s týmto ochorením a s ním súvisiacimi komplikáciami; na skúsenosť s liečbou a jej účinnosťou; a so zdrojmi, ktoré cieľová skupina využíva pri zvládaní ochorenia. Metódou boli fókusové skupiny (semi-štruktúrované diskusie moderované psychológom) a dotazníky administrované po fókusových skupinách. Celkovo sme realizovali 11 fókusových skupín s 54 pacientmi. Priemerný vek bol 38 rokov (min. 18, max. 72), 56% žien a 44% mužov. Tri oblasti, ktoré najviac ovplyvňovali kvalitu života súviseli s hľadaním zamestnania, sociálnou izoláciou, a prístupom k sociálnemu zabezpečeniu. Okrem teoretických záverov vzťahujúcim sa k otázke klasifikácie podľa závažnosti symptomatológie diskutujeme predovšetkým o otázke prístupu spoločnosti k tomuto ochoreniu a následnými sekundárne vyvolanými problémami s negatívnym vplyvom na kvalitu života pacientov.

Klíčové slová: kvalita života, epilepsia

Grantová podpora: GlaxoSmithKline Slovakia

SÁLA B

Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia 15:15-16:45

MODERÁTOR: TOMÁŠ SOLLÁR

STEHNOVÁ IVA – stehnova.iva@fnusa.cz

Psychiatrická klinika FN Brno, 1.Neurologická klinika FN USA

SISROVÁ MONIKA - mona.sis@seznam.cz

Psychiatrická klinika FN Brno, Krajská nemocnice Liberec

PŘIKRYLOVÁ HANA - kucerovahanka@gmail.com

Psychiatrická klinika FN Brno

BERÁNKOVÁ DAGMAR - bea.jojo@seznam.cz

Fakultní nemocnice Ostrava

Mnestické a pozornostní funkce u pacientů s první atakou schizofrenie

Otázky kvality a úrovně kognitivních funkcí u psychiatrické populace jsou v posledních letech stále více diskutovány. Největší pozornosti se v tomto ohledu dostává pacientům se schizofrenií, jimž se věnuje i tato studie. Důsledky narušení kognitivních schopností nejsou pouze primární, týkající se fungování jednotlivých modalit. Oslabení kognitivních oblastí má i sekundární dopad zejména na práceschopnost, fungování v sociálně vztahovém kontextu a kvalitu života celkově. Výzkumný soubor tvoří 61 pacientů s diagnózou F 20.0 hospitalizovaných na Psychiatrické klinice FN Brno ve věku 15-35 let. Neuropsychologická baterie zahrnuje Test verbální fluence, Paměťový test verbálního učení, Trail Making Test, ReyOsteriethovu figuru, subtesty Informace, Uspořádávání písmen a čísel a Symboly z Wechslerových inteligenčních škál. Kognitivní deteriorace byla prokázána v oblasti psychomotorického tempa a pozornosti. Oslabení kognitivního výkonu vykazuje verbální a vizuální paměť a kompozitní skór.

Klíčové slová: schizofrenie, kognitivní funkce, neuropsychologie

SOLLÁR TOMÁŠ – tsollar@ukf.sk

VANEČKOVÁ JANA – jana.vaneckova@ukf.sk

Ústav aplikovanej psychológie, FSVaZ UKF v Nitre

SOLGAJOVÁ ANDREA – asolgajova@ukf.sk

Katedra ošetrovateľstva, FSVaZ UKF v Nitre

Prejavy úzkosti u pacientov z perspektívy psychologickej a ošetrovateľskej diagnostiky

Cieľom štúdie bolo kvantitatívne preskúmať vzťah medzi prejavmi úzkosti meranými metódami ošetrovateľskej a psychologickej diagnostiky. Výskumnú vzorku tvorilo 50 pacientov (72% žien) vo veku od 69 do 96 rokov (AM=81, AD=5.26). Pacientom bola administrovaná 7-položková časť sebvýpovedového dotazníka Hospital Anxiety and Depression Scale zameraná na úzkosť (Zigmond, Snaith, 1983). Súčasne bola úzkosť pacienta hodnotená sestrou na 31-položkovej posudzovacej škále Úroveň úzkosti (Anxiety Level 1211; Moorhead et al., 2008). Výsledky podporili predpoklady o vzťahu medzi sumárnym skóre HADS-A a sumárnym skóre škály Úroveň úzkosti ($r = -.731$ $p < .001$), a pre 22 položiek (korelácie v rozsahu od $r = -.286$ po $r = -.771$). Výsledky

prispievajú k procesu overovania vhodného postupu na diagnostiku úzkosti u pacientov sestrou. Sú podkladom pre vytvorenie meracieho nástroja, ktorý bude reprezentovať koncept úzkosti a bude vyhovovať psychometrickým požiadavkám a nárokom ošetrovateľskej praxe.

Kľúčové slová: *úzkosť, diagnostika, psychológia, ošetrovateľstvo*

Grantová podpora: APVV-0532-10 Psychometrická analýza a syntéza existujúcich nástrojov na diagnostikovanie úzkosti a zvládania záťaže v ošetrovateľstve.

MIKOTOVÁ ANDREA – 64581@mail.muni.cz

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Institut zdravotnických studií, Ústav aplikovaných společenských věd

HRICOVÁ LENKA – 79581@mail.muni.cz

Katedra speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Možnosti rozvoje psychosociálních kompetencí dospělých neslyšících, nedoslýchavých a hluchoslepých pomocí rytmu

Príspevek predstavuje možnosť neformálneho inkluzívneho vzdelávania dospelých slyšících, neslyšících a ľudí s hluchoslepotou formou výuky tradičných západoafrických rytmů. Popisuje průběh zrealizovaného týdenního bubenickeho workshopu, obecná východiska k uskutečnění této aktivity, cíle realizovaného workshopu, využití metody práce se skupinou a výsledky workshopu získané ze zpětných vazeb účastníků.

Kľúčové slová: *sluchové postihení; hluchoslepota; vzdelávaní; rytmus*

ŠIRILOVÁ ZITA – sirilova.zita@gmail.com

Katedra psychológie, UPJŠ v Košiciach

Postoj k sebapoškodzovaniu vo vzťahu k vnímaniu vlastného tela

Problematika sebapoškodzovania sa pomaly dostáva do povedomia aj v našich podmienkach. Veľká pozornosť sa venuje postoju k osobám vykonávajúcich rôzne formy sebapoškodzovania, absentujú však výskumy postoja k sebapoškodzovaniu. Tento výskum zisťuje postoj k sebapoškodzovaniu u 180 (90 žien, 90 mužov) vysokoškolských študentov vo veku 18-25 rokov. Snaží sa poskytnúť obraz o tom, ako sa postoj k sebapoškodzovaniu vzťahuje k študijnému zameraniu, rodu a vnímaniu vlastného tela. Pre výskumné účely bol vytvorený a použitý Dotazník postoja k sebe a formám správania sa. Nezistili sa štatisticky významné rozdiely v postoji k sebapoškodzovaniu ani v rámci študijného zamerania (chi- kvadrát= 3,558, p= 0,169), ani v rámci rodu (U= 3772, p= 0,425). Vysokoškooláci zastávajú negatívny postoj k sebapoškodzovaniu a ženy prejavujú negatívnejší postoj ako muži. Medzi postojom k sebapoškodzovaniu a vnímaním vlastného tela sa nepreukázal štatisticky významný negatívny vzťah (r= -0,104, p_a= 0,164).

Kľúčové slová: *postoj k sebapoškodzovaniu, vnímanie vlastného tela, rod, vysokoškooláci*

Grantová podpora: VEGA 1/1258/12, „Psychologické kontexty starostlivosti o seba“

SÁLA A

Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria 17:15-18:45

MODERÁTOR: VLADIMÍR DOČKAL

DOČKAL VLADIMÍR – vladimir.dockal@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Úvaha o meraní v psychológii

Definíciu merania ako priradovania čísel objektom a javom podrobujú autor ostrej kritike. „Nominálna“ úroveň merania je *contradictio in adjecto*, v tomto prípade ide v skutočnosti o číselné kódovanie. „Ordinálna“ úroveň už je kvantifikáciou, nie každá kvantifikácia však je naozaj meraním. To prichádza do úvahy iba na intervalovej a pomerovej úrovni. V psychológii však ani takéto meranie nie je meraním v tom zmysle, ako sa pojem používa v prírodných vedách, pretože psychologické premenné nemajú (a nemôžu mať) vlastné jednotky merania. To, čo v psychológii a spoločenských vedách nazývame „meraním“, je v skutočnosti iba pravdepodobnostné odhadovanie úrovne sledovaných atribútov. Ani kvantitatívnu psychológiu teda nemožno pokladať za „exaktnú“ vedu (čo nijako neznižuje jej hodnotu).

Kľúčové slová: *meranie, kvantifikácia, odhadovanie*

MENTEL ANDREJ – andrej.mentel@gmail.com

Pedagogická fakulta Ostravské univerzity

Čitateľská gramotnosť ako testový konštrukt a kultúrna spôsobilosť

Pedagogické testovanie na národnej aj medzinárodnej úrovni vychádza z implicitného predpokladu, že tzv. „čitateľská gramotnosť“ je zručnosť, ktorá má povahu jednorozmernej latentnej premennej, na základe ktorej je možné porovnávať výkony žiakov, ba aj jednotlivých vzdelávacích systémov. Na druhej strane, poznatky kultúrnej antropológie ukazujú, že neexistuje nič také ako „čitateľská gramotnosť“, ktorá by nebola závislá na sociokultúrnom mikrosvete, v ktorom žijú testovaní žiaci. Psychometrická analýza testov pomocou modelov IRT a Mantel-Haenszelovej metódy indikácie rozdielneho fungovania položiek (DIF) ukazuje, do akej miery je validita testových položiek závislá od sociálneho kontextu a či vôbec môžeme hovoriť o meraní na jednorozmernej škále.

Kľúčové slová: *čitateľská gramotnosť, testovanie, IRT, DIF, validita, kultúrny kontext*

ŠAŠINKA ČENĚK – ceneksasinka@gmail.com

Psychologický Ústav Filozofická Fakulta Masarykova Univerzita

MORONG KAMIL – 113570@mail.muni.cz

Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí - Přírodovědecká Fakulta Masarykova Univerzita

Původní výzkumný nástroj pro oblast kartografie a psychologie – Multivariantní Testovací program (MuTeP)

Pro účely experimentálního zkoumání a evaluace kartografických děl objektivními metodami v perspektivě osobnostních charakteristik uživatele byl vypracován nový výzkumný SW - Multivariantní Testovací Program (MuTeP). Primárním cílem byl výzkum kognitivních procesů angažovaných při práci s elektronickou mapou. Maximální důraz byl kladen na variabilitu a šíři využitelnosti SW. Výzkumník je tedy schopen efektivně měnit obsah (různé mapové podklady) a povolovat a kombinovat potřebné funkce SW, které umožní zkoumat různé typy úkonů resp. kognitivních procesů. SW MuTeP je umístěn na serveru a jak příprava výzkumných baterií, tak samotná administrace testů probíhá online. SW MuTeP umožňuje zároveň administrovat psychologické testy, kdy lze efektivně adaptovat (a to i performační) testy, které v současnosti existují pouze ve verzi tužka-papír (např. EFT, Frame-line test). V současnosti je tedy SW využíván jako výzkumný nástroj nejen v oblasti kartografie, ale i v psychologii samotné.

Klíčové slová: software, počítačový experiment, kognitivní procesy, diagnostika

Grantová podpora: MUNI/A/0950/2009

GÁLOVÁ LUCIA – lgalova@ukf.sk

UHLÁRIKOVÁ JANA – juhlarikova@ukf.sk

Katedra psychologických vied, FSVaZ, UKF Nitra

Psychometrické vlastnosti personálnej formy dotazníka CES

Dotazník CES používaný na meranie klímy školskej triedy (Moos, Tricket, 1973, Lašek, Mareš, Miedzová, 1998) je spojený s predpokladom, že existuje jedinečné prostredie v triede, ktoré všetci žiaci triedy viac či menej zažívajú a klímu v triede reprezentuje aritmetický priemer. Problémom je použitie dotazníka na identifikovanie diferencií v rámci jednej triedy alebo pre konštruovanie prípadových štúdií jednotlivých žiakov čo súvisí so znením položiek, ktoré sú formulované „skupinovo“. Cieľom predvýskumu je vytvorenie personálnej formy Dotazníka CES a overenie psychometrických vlastností tejto novej formy. Výskumnú vzorku tvorí 5 tried strednej odbornej školy v Nitrianskom regióne. Počítaná je vnútorná konzistencia a diskriminačná validita novej formy dotazníka CES ako aj porovnanie s formou pôvodnou (skupinovou). Diskusia rieši výsledky predvýskumu a vhodnosť použitia novej formy dotazníka CES.

Klíčové slová: klíma triedy, personálna forma, validita, reliabilita

Grantová podpora: UGA VIII/11/2012

SÁLA B

Sekcia IX. – Konstruktivy v súvislostiach

17:15-18:45

MODERÁTOR: JAROSLAVA DOSEDLOVÁ

HELLER DANIEL – daniel.heller@ff.cuni.cz

Katedra psychologie FF UK, Praha

Řešení problémů v sociálních souvislostech

Řada filosofů tvrdila, že schopnost úspěšně řešit problémy v reálném životě je důležitou složkou duševní pohody. Psychologové se snaží porozumět specifickým charakteristikám řešení problémů, jak se uplatňují v kognitivních procesech, pomocí nichž se jednotlivci nebo skupiny pokoušejí najít efektivní řešení problémů, se kterými se setkávají v každodenním životě. Jsou vyvíjeny různé výcvikové metody, zaměřené na efektivní řešení problémů, s cílem dosáhnout trvalejších změn v lidském jednání. Řešení problémů v sociálních souvislostech se vyznačuje širokými možnostmi aplikace. Na rozdíl od tradice založené Donaldem Broadbentem, zdůrazňující vědomé a neuvědomované kognitivní procesy při řešení problémů, tradice založená Dietrichem Dörnerem bere v úvahu interakci kognitivních, motivačních a sociálních komponent řešení problémů a využívá komplexní scénáře, obsahující velké počty vzájemně propojených proměnných. Jak příklad bude uveden projekt LOHHAUSEN Dörnera, Kreuziga, Reithera a Stäudela.

Klíčové slova: řešení problémů, sociální souvislosti, komplexní scénář

DOSTÁL DANIEL – daniel.dostal@volny.cz

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Hierarchie věd a osobnostní rysy jejich představitelů

Hierarchické řazení vědních oborů má silnou tradici především sociologii vědy (Comte, 1927, Storer, 1967, Cole, 1983). Ukazuje se, že bez ohledu na zvolené kritérium si jsou vzníklá uspořádání velmi podobná - na jednom konci nacházíme vědy tvrdé, exaktní, teoretické zatímco na druhém vědy měkké, humanitní. V této studii hledáme pomocí dotazníků NEO-FFI, PSSI a SSI na vzorku 132 akademických pracovníků rozmanitých odborných zaměření souvislost mezi pozicí oboru v rámci hierarchie věd a jejich osobnostními rysy. Výsledky naznačují, že zástupci měkkých věd jsou více extravertovaní, otevření vůči zkušenosti a obratnější ve verbální i neverbální komunikaci. Dále odborníci na vědy z tohoto konce hierarchie bodovali výše na škálách ctízádnostivého a narcistického osobnostního stylu a níže na škále rezervovaného osobnostního stylu. Výsledky interpretujeme v kontextu E-S teorie Barona-Cohena (2010) a dosavadních poznatků psychologie vědy (Feist, 2006).

Klíčové slova: psychologie vědy, hierarchie věd, osobnost vědce

Grantová podpora: SGS-IGA „Osobnost vědeckého pracovníka“, registrovaným pod číslem FF_2010_002

DOSEDLOVÁ JAROSLAVA – dosedlova@mail.muni.cz

KLIMUSOVÁ HELENA - klim@mail.muni.cz

SLOVÁČKOVÁ ZUZANA - slova@email.cz

Masarykova univerzita, Psychologický ústav FF

Současné konstrukty optimismu/pesimismu ve výzkumu

Príspevek se věnuje čtyřem hlavním současným konstruktům optimismu a pesimismu: dispozičnímu optimismu (Carver, Scheier, 2002), optimismu jako explanačnímu stylu (Seligman, 1990), defenzivnímu pesimismu (Norem, 2002) a nerealistickému optimismu (Weinsein, 1980). Kromě teoretického zakotvení autorka nabízí rekapitulaci výsledků čtyř výzkumných projektů (3 z nich podporovaných GA ČR) realizovaných uvedeným výzkumným týmem na souborech české populace v letech 2002 - 2012. Jednotlivé konstrukty optimismu/pesimismu postupně vstupovaly do vztahu s vybranými osobnostními charakteristikami, copingovými strategiemi a s chováním souvisejícím se zdravím. Autorka prezentuje výsledky ve srovnání se zahraničními studii a diskutuje rozdíly v kontextu kulturních odlišností. Hlavním cílem přehledové studie zakotvené v řadě výzkumných dat je přispět vymezení optimismu/pesimismu, poukázat na jejich konkrétní projevy v každodenním životě a generovat hypotézy pro následný výzkum.

Klíčové slová: optimismus, pesimismus, chování související se zdravím, copingové strategie

Grantová podpora: GA ČR 406/09/0611

MLČÁK ZDENĚK – zdenek.mlcak@osu.cz

Ostravská univerzita, Filozofická fakulta

Prosociální osobnost v kontextu dobrovolnictví

Príspevek se zabývá vymezením a teoretickou charakteristikou prosociální osobnosti v kontextu dobrovolnictví. Současně uvádí přehled výsledků dílčích empirických výzkumných šetření, které zkoumají základní dimenze prosociální osobnosti ve vztahu k některým dalším psychologickým konstruktům (dimenze Big Five, víra ve spravedlivý svět) a k základním strukturálním aspektům motivace dobrovolníků.

Klíčové slová: prosociální osobnost, dobrovolnictví, dimenze Velké pětky, víra ve spravedlivý svět

Grantová podpora: GA ČR č. P407/11/0380 „Prosociální chování a jeho osobnostní aspekty v kontextu dobrovolnictví“.

Streda 19.9.2012

SÁLA A

Pozvané prednášky III.

09:00-10:00

BAČOVÁ VIERA – viera.bacova@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Možnosti zlepšenia rozhodovania v normatívnom a naturalistickom prístupe

Teórie rozhodovania sa rôznia v stanoviskách o možnostiach zlepšiť posudzovanie a rozhodovanie, pretože vychádzajú z rozdielnych predpokladov o kognitívnych potenciách a limitoch ľudí, štandardoch a kritériách rozhodovania, požiadavkách prostredia, charaktere úloh rozhodovania a interakcii týchto vplyvov. Kým normatívny prístup k rozhodovaniu, najmä prístup heuristik a odchýlok, formuluje problém zlepšenia rozhodovania ako eliminovanie chybných postupov, ku ktorým má človek silnú tendenciu, a ich nahradenie algoritmami rozhodovania, naturalistický prístup postuluje ako úspešný vzor rozhodovania výkony expertných profesionálov dosahované intuíciou a tichým poznaním. Príspevok uvažuje o probléme „intuícia verzus predpis“ na pozadí doterajších poznatkov o tom, ako pracuje kognitívny systém človeka.

Kľúčové slová: *normatívne teórie rozhodovanie, naturalistické teórie rozhodovania, heuristiky a odchýlky, intuícia*

Grantová podpora: VEGA MŠ SR a SAV č. 2/0121/10, Centrum excelentnosti SAV CESTA

BALÁŽ VLADIMÍR – vbalaz@yahoo.com

Prognostický ústav SAV

Expertné a heuristické metódy v multikriteriálnom rozhodovaní

Expertné metódy v rozhodovaní vychádzajú z racionalistickej perspektívy rozhodovania. Racionálne stratégie sú založené na jasnom stanovení cieľov, identifikácii možností na dosiahnutie cieľov, hodnotení možností a ich vzájomnom porovnaní. Na dosiahnutie cieľa sa použije tá možnosť, ktorá má najvyššiu hodnotu pre rozhodovateľa. Takýto algoritmus má podobu optimalizačného rozhodnutia, pretože z množiny riešení vyberá správne najlepšie. Napriek racionalistickým východiskám však ani expertné postupy nespočívajú len na vyslovene racionálnych postupoch. Expertné metódy sú založené na niekoľkých silných predpokladoch. Predpokladajú, že máme dokonalé informácie o rozhodovacích jednotkách, vieme povedať, ktoré rozhodovacie kritériá budeme používať, vieme, aké rozhodovacie váhy kritériám priradiť, vieme jasne definovať cieľ rozhodovania (maximalizovať efektívnosť), informácie o rozhodovacích jednotkách, kritériách a rozhodovacích váhach sú statické a počas rozhodovacieho procesu sa nemenia.

Kľúčové slová: *rozhodovanie, heuristiky, expertné metódy*

Grantová podpora: VEGA č. 2/0058/10

ČAVOJOVÁ VLADIMÍRA – vladimira.cavojova@savba.sk

GURŇÁKOVÁ JITKA – jitka.gurnakova@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

ROZHODOVANIE V ŠPECIFICKÝCH ZÁŤAŽOVÝCH SITUÁCIÁCH

K rozhodovaniu sa dlho pristupovalo ako k výberu najvýhodnejšej alternatívy. Prvé modely rozhodovania boli normatívne, lebo predpisovali, ako by sa malo rozhodnutie urobiť v transparentných a predikovateľných situáciách. Väčšina rozhodnutí v bežnom či profesionálnom živote sa však robí v špecifických záťažových podmienkach (napr. časový stres, nedostatok všetkých potrebných informácií, nejasný kontext apod.), čím sa naturalistický prístup vymedzil oproti prevládajúcemu normatívnemu prístupu. V sympóziu sa prezentujú príspevky vychádzajúce zo skúmania rozhodovania v takýchto podmienkach – porovnanie základných podobností a rozdielov normatívneho a naturalistického rozhodovania, experimentálne porovnanie preferencií rozhodovacích stratégií pri rozhodovaní so závažnými dôsledkami v časovom strese a bez neho, význam emócií a ich regulovania v procese rozhodovania zdravotníckych záchranárov a hĺbková analýza rozhodovacieho procesu zdravotníckych profesionálov.

DUDEKOVÁ KATARÍNA – katarina.dudekova@savba.sk

ADAMOVÁ LUCIA - lucia.adamovova@savba.sk

ČIČMANOVÁ LENKA - lenka.cicmanova@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Základné východiská normatívneho a naturalistického rozhodovania

Vymedzovanie sa voči pôvodným prúdum (klasickým teóriám a prospektivej teórie) výskumu posudzovania a rozhodovania vyústilo do formulácie siedmych základných charakteristík naturalistického rozhodovania, do rekonceptualizácie základného pojmu rozhodnutie a prinieslo aj svoje (logické) dôsledky do metodológie výskumu. Zámerom príspevku je teoreticky predstaviť kľúčové metodologické prístupy prospektivej teórie a predstaviť metódu (analýza kognitívnych úloh), ktorá sa využíva pri skúmaní naturalistického rozhodovania; najcitovanejší model (RPD model) zobrazujúci naturalistické rozhodovanie, ku ktorému sa výskumníci pomocou tejto metódy dopracovali; ako aj pouvažovať o možných perspektívach a výzvach metodológie klasického a naturalistického výskumu rozhodovania.

Kľúčové slová: normatívne rozhodovanie, naturalistické rozhodovanie, prospektívny model, RPD model

Grantová podpora: VEGA 2/0121/10: Interpretácie rozhodovacieho správania: pohľad psychológie a ekonómie; VEGA 2/0095/10: Osobnostné aspekty efektívnej sebaregulácie a rozhodovania v situáciách emočnej záťaže

HANÁK RÓBERT – robohanak@gmail.com

ČAVOJOVÁ VLADIMÍRA - vladimira.cavojova@savba.sk

BALLOVÁ MIKUŠKOVÁ EVA - eva.ballove-mikuskovala@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Je intuícia pri rozhodovaní v časovom strese výhodnejšia?

Intuícia a uvažovanie sú dva prístupy používané pri rozhodovaní v situácii komplexnej voľby. Na základe predpokladu, že ľudia majú v záťažových situáciách (časový stres) tendenciu používať skôr intuitívne stratégie, sme testovali, či súlad preferovanej stratégie rozhodovania (intuícia/deliberácia) s navodenou experimentálnou podmienkou (ne/prítomnosť časového stresu) bude mať za následok lepšie rozhodovanie. 176 participantov z ekonomického prostredia vyplnilo PID dotazník (preferencia afektívnej intuície vs. deliberácie), následne každý hodnotil úspešnosť fiktívneho podniku v podmienke časového stresu a bez neho. Medzi „deliberatívcami“ a „intuitívcami“ nebol žiadny rozdiel v presnosti identifikovania najdôležitejších kritérií hodnotenia podniku, ani v celkovej hodnotení podniku. Príčinou nejednoznačného hodnotenia je skôr nepredpokladaná neznalosť prediktívnej validity jednotlivých kritérií hodnotenia podniku zo strany participantov ako ich sklon k intuícii alebo deliberácii.

Kľúčové slová: *intuícia, uvažovanie, rozhodovanie v časovom strese*

Grantová podpora: Centrum strategických analýz SAV, Centrum pre interdisciplinárny výskum a stratégie spoločnosti – CESTA

HALAMA PETER – peter.halama@savba.sk

GURŇÁKOVÁ JITKA - jitka.gurnakova@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Emócie a emočná regulácia v procese rozhodovania u zdravotníckych záchranárov

Naturalistické rozhodovanie je okrem iného charakterizované nutnosťou rozhodovať sa pod časovým tlakom a s vážnymi dôsledkami rozhodnutí. Tieto charakteristiky napĺňa aj proces rozhodovania zdravotníckych záchranárov, ktorý spočíva vo výbere vhodnej intervencie v situáciách ochrany zdravia a života. V príspevku je poukázané na funkciu emócií a ich regulácie v procese rozhodovania sa týchto profesionálov. Autori vychádzajú z modelu Baumanna et al. (2001), ktorý poukazuje na to, aký môže mať prežívanie emócií v takomto type stresovej situácie dopad na výsledok rozhodovania a akú dôležitú úlohu hrá v tomto procese regulácia emócií, najmä anxiety. Príspevok tiež prezentuje dáta, poukazujúce na konkrétne spôsoby interakcie emócií s kognitívnymi procesmi v priebehu rozhodovania záchranárov, ktoré boli získané pri riešení modelových situácií počas záchranárskej súťaže Rejvíz.

Kľúčové slová: *naturalistické rozhodovanie, zdravotnícki záchranári, regulácia emócií*

Grantová podpora: VEGA 2/0095/10: Osobnostné aspekty efektívnej sebaregulácie a rozhodovania v situáciách emočnej záťaže

KAMHALOVÁ IVANA – ivana.kamhalova@savba.sk
Ústav experimentálnej psychológie SAV

Rozhodovací proces zdravotníckych profesionálov

Cieľom príspevku je popísanie rozhodovacieho procesu zdravotníckych profesionálov a určenie jeho špecifikácií. Príspevok vychádza z naturalistického prístupu v oblasti rozhodovania, kde sú hlavnými účastníkmi profesionáli v danej oblasti. Pre účely tohto príspevku boli zvolené zdravotné sestry s minimálne 5 ročnou praxou v zdravotníctve. S participantmi boli uskutočnené pološtruktúrované rozhovory pomocou metódy kritických rozhodnutí (Lipshitz a kol., 2000). Metóda poskytuje hĺbkovú analýzu znalostí profesionálov, ktoré sú získané formou retrospektívneho rozhovoru s odborníkom o vybranej udalosti. Výsledkom analýzy je popísanie rozhodovacieho procesu zdravotných sestier, ktorý bol následne porovnaný s doteraz existujúcimi modelmi naturalistického rozhodovania. Príspevok objasňuje problematiku rozhodovacieho procesu profesionálov a prispieva k lepšiemu pochopeniu rozhodovania v pracovnom procese zdravotných sestier.

Kľúčové slová: *naturalistické rozhodovanie, zdravotnícki profesionáli, RPD model*

Grantová podpora: VEGA 2/0095/10: Osobnostné aspekty efektívnej sebaregulácie a rozhodovania v situáciách emočnej záťaže

SÁLA B

Sekcia X. – Emócie

10:30-12:00

MODERÁTOR: EVA NÁBĚLKOVÁ

KUČERA DALIBOR – dalibor.kucera@centrum.cz

Psychologický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

HAVIGER JIŘÍ - jiri.haviger@uhk.cz

Katedra informatiky a kvantitativních metod Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové

HAVIGEROVÁ MARIE - jana.havigerova@uhk.cz

Ústav primární a preprimární edukace Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

Efektivita metod experimentální emoční indukce: Vliv situace a osobnostních charakteristik

Text se věnuje problematice využití experimentálních metod určených k navození emočního stavu, tzv. Mood Induction Procedures (MIPs), a vlivu situačních a osobnostních charakteristik, které na průběh a výsledky indukce působí. V tomto směru seznamuje především se závěry výzkumu EH (Emotionality in Handwriting), který v roce 2010 proběhl na Psychologickém ústavu FF MU v Brně. Výzkum přinesl velké množství výsledků, které souvisejí s aplikací tří typů MIPs, konkrétně s metodami "preset interaction" pro indukci hněvu, "real interaction" pro indukci strachu a "displaying material selected for its emotional impact" pro indukci radosti a smutku. Konečná evaluace indukcí pak vychází nejen ze záznamů sebehodnotících škál získaných od 41 indukovaných osob přímo v čase indukce, ale také z výsledků psychodiagnostických testů (administrovaných mimo indukovanou situaci), které posloužily při hledání souvztažností mezi osobnostními charakteristikami a popisovaným emočním prožitkem.

Klíčové slová: *indukce, emoce, nálada, osobnost, experimentální*

NÁBĚLKOVÁ EVA – eva.nabelkova@umb.sk

Katedra psychológie, Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

MURÁNOVÁ ALEXANDRA

Vybrané emócie očami vysokoškolákov a ich prežívanie vo vzťahu k temperamentu

Cieľom štúdie bolo zmapovať poňatie vybraných emócií u VŠ študentov, ako aj frekvenciu ich prežívania a mieru im pripisovanej sociálnej žiaducosti. Špeciálne sa analyzoval vzťah habituálneho emočného rozpoloženia (pozitívneho, negatívneho) k temperamentovým typom a k osobnostným dimenziám sýtiacim temperament. Účastníkom výskumu (N=98) bola administrovaná zostava zahŕňajúca skrátenú verziu Eysenckovho osobnostného dotazníka EPQ-R (Senka, 1992), Škálu subjektívnej emocionálnej habituálnej pohody (Džuka – Dalbertová, 2002), položky zamerané na sociálnu žiaducosť vybraných emócií a otvorené položky na získanie opisu emócií v poňatí respondentov. Jednoduchou obsahovou analýzou získaných opisov boli pri väčšine zadaných emócií vytvorené kategórie synonymým, príčin a sprievodných prejavov, resp. dôsledkov daných emócií. Zistili sa rozdiely medzi temperamentovými typmi v emočnom rozpoložení a vo frekvencii prežívania niektorých emócií, nie však v chápaní ich sociálnej žiaducosti.

Kľúčové slová: *emócie, prežívanie, temperament, vysokoškolskí študenti*

SALBOT VLADIMÍR – vladimir.salbot@umb.sk

NÁBĚLKOVÁ EVA – eva.nabelkova@umb.sk

KALISKÁ LADA – lada.kaliska@umb.sk

Katedra psychológie, Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Emocionálna seba-pôsobnosť: možnosti merania dotazníkmi rady TEIQue

V príspevku sú stručne zhrnuté výsledky overovania psychometrických vlastností slovenských plných verzií dotazníkov TEIQue pre deti a dospelých na meranie emocionálnej seba-pôsobnosti (tzv. črtová emocionálna inteligencia). Výsledky doterajších výskumov oprávňujú konštatovať dostatočnú reliabilitu a validitu overovaných nástrojov a svedčia v prospech použiteľnosti dotazníkov TEIQue ako nástrojov na meranie špecifických osobnostných vlastností spadajúcich do sféry emocionality. Pre výskumno-diagnostické účely môže byť niekedy vhodnejšie použitie skrátených verzií TEIQue. Autori príspevku sa na základe re-analýzy údajov získaných plnými verziami TEIQue vyjadrujú aj k psychometrickým vlastnostiam skrátených verzií TEIQue. Tiež predstavujú svoje výskumné zámery do budúcnosti týkajúce sa najmä pokračovania v overovaní psychometrických vlastností skrátených verzií TEIQue pre deti a dospelých, ako aj psychometrických vlastností plnej a skrátenej verzie TEIQue pre adolescentov.

Kľúčové slová: *emocionálna seba-pôsobnosť, črtová emocionálna inteligencia, dotazníky TEIQue, reliabilita, validita*

Grantová podpora: VEGA č. 1/0711/10

Subjektívne a objektívne hodnotenie bezpečia v Európe

Prezentovaná štúdia analyzuje sociálne a osobnostné súvislosti subjektívneho vnímania bezpečia. t.j. kognitívno-emocionálneho obrazu o bezpečnostných podmienkach vo vymedzenom životnom priestore jedinca. Cieľom štúdie bolo skúmať medzikultúrne rozdiely v subjektívnom vnímaní bezpečia vo vzťahu k objektívnym ukazovateľom. Dáta pochádzajú z troch kôl medzinárodného výskumného projektu European Social Survey. Do analýz boli zahrnutí respondenti tých krajín, ktoré sa zúčastnili všetkých uvedených kôl v celkovom počte 35625 respondentov. Pre účely výskumu sme z dotazníka projektu ESS použili otázky priamej a nepriamej viktimizácie. Zo zistených výsledkov vyplýva, že hodnotenie bezpečnostnej situácie Európanmi bolo podmienené regionálne. Opakovane sa potvrdili relatívne pozitívne hodnotenia respondentov zo severu Európy a naopak negatívnejšie hodnotenia obyvateľov strednej a východnej Európy. Zároveň neboli potvrdené vzťahy medzi subjektívnymi a objektívnymi ukazovateľmi bezpečia.

Kľúčové slová: *vnímanie bezpečia, viktimizácia*

Grantová podpora: VEGA 2/0173/12

POSTEROVÁ SEKCIA

BABINČÁK PETER – babincak@unipo.sk

Inštitút psychológie FF PU

MARŠÁLOVÁ MARTINA

Vplyv subjektívnej pohody, veku, rodu, vzdelania a úmrtia blízkej osoby na strach zo smrti

Cieľom výskumu bolo overiť, do akej miery predikuje subjektívna pohoda a ďalšie sledované premenné (rod, vek, vzdelanie, úmrtie blízkej osoby) prežívanie strachu zo smrti. Výskum bol realizovaný na vzorke 175 dospelých osôb vo veku od 20 do 89 rokov. Na meranie závislej premennej bola použitá Škála strachu zo smrti, subjektívna pohoda bola zisťovaná Škálou emocionálnej habituálnej subjektívnej pohody a Škálou celkovej životnej spokojnosti. Viacnásobnou hierarchickou lineárnou regresnou analýzou bol preukázaný signifikantný vplyv celkovej spokojnosti so životom na globálne skóre strachu zo smrti i na jeho komponenty. Signifikantnými prediktormi strachu zo smrti boli taktiež rod a vek. Z ďalších premenných sa v regresnom modeli presadili len negatívne emócie pri hodnotách „strachu zo smrti u iných“. Vzdelanie ani úmrtie blízkej osoby sa ako prediktory strachu zo smrti nepresadili. Výskum poukázal na možné prepojenie celkovej spokojnosti so životom a prežívania strachu zo smrti.

Kľúčové slová: *strach zo smrti, subjektívna pohoda*

Grantová podpora: APVV-0374-10

BABINČÁK PETER – babincak@unipo.sk

Inštitút psychológie FF PU

MAGEROVÁ DANIELA

Subjektívna škála šťastia - overenie psychometrických vlastností

Cieľom štúdie je overenie vnútornej konzistencie a konštruktivej validity Subjektívnej škály šťastia. Výskum bol realizovaný na vzorke 100 VŠ študentov vo veku 18-26 rokov. Na overenie validity boli použité metodiky Škála spokojnosti so životom, Rosenbergova škála sebahodnotenia, Dotazník životnej orientácie, škály neuroticizmu a extravenzie metodiky EPQ-R, Škála emocionálnej habituálnej pohody a Beckova škála depresie. Výsledky preukázali postačujúce hodnoty vnútornej konzistencie Subjektívnej škály šťastia ($\alpha=0,772$) a očakávané hodnoty korelácií škály s premennými spokojnosti so životom ($r=0,579$), sebahodnotením ($r=0,527$), optimizmom ($r=0,414$), extravenziou ($r=0,373$), neuroticizmom ($r=-0,462$), frekvenciou pozitívnych emócií ($r=0,732$) a depresiou ($R=-0,506$) ($p<0,001$). Nepreukázali sa rodové rozdiely a rozdiely súvisiace s vierovyznaním. Vzhľadom k veľkosti vzorky je možné výsledky považovať za predbežné a vyžadujúce ďalšie potvrdenie na reprezentatívnom súbore respondentov.

Kľúčové slová: *šťastie, Subjektívna škála šťastia, spokojnosť so životom, subjektívna pohoda*

Grantová podpora: APVV-0374-10

BARINKOVÁ KAROLÍNA – karolina.barinkova@gmail.com
Katedra psychológie, FF UPJŠ v Košiciach

Sebaúčinnosť a sebahodnotenie u vysokoškolských študentov

V dôsledku rozchádzajúcich sa názorov na zložky Ja vznikajú rôzne osobnostné konštrukty ako sú sebaopätanie, sebaobraz a medzi nimi aj sebaúčinnosť a sebahodnotenie, pričom vzťahy medzi nimi navzájom, sú nejasne definované. Výskum sa snažil overiť vzťah medzi sebaúčinnosťou a sebahodnotením a preukázať možné rozdiely v úrovni ich prežívania vzhľadom na odbor vysokoškolského štúdia. Sebaúčinnosť bola v rámci výskumu meraná dotazníkom Všeobecnej Vnímanej Sebaúčinnosti a sebahodnotenie bolo merané prostredníctvom Rosenbergerovej škály sebahodnotenia. Výsledky výskumu, ktorý bol uskutočnený na vzorke 197 vysokoškolských študentov, poukázali na silný vzťah medzi skúmanými premennými. Rozdiely v úrovni sebaúčinnosti a sebahodnotenia medzi študentmi rôznych odborov neboli zistené. V rámci štúdie sme sa pokúsili prispieť k lepšiemu rozlišovaniu medzi pojmami sebahodnotenie a sebaúčinnosť, u ktorých sa odborníci doteraz nezhodli na ich vzájomnom postavení a vymedzení.

Kľúčové slová: *sebaúčinnosť, sebahodnotenie, vysokoškolskí študenti*

BAUMGARTNER FRANTIŠEK – baumgartner@psu.cas.cz
Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Emočná inteligencia a efektívnosť stratégií zvládania

V príspevku je venovaná pozornosť emočnej inteligencii a jej vnútornej štruktúre. V rámci nej dôležitou zložkou je najmä regulácia emócií. V empirickom výskume v súbore vysokoškolákov bol sledovaný vzťah emočnej inteligencie k spôsobom zvládania záťažových situácií. Zároveň bola zaznamenávaná subjektívna efektívnosť postupov zvládania. Analyzovaná je vzájomná spojitosť sledovaných premenných. Výsledky sú diskutované v kontexte teoretických predpokladov o úlohe emočnej inteligencie v procese zvládania záťaže.

Kľúčové slová: *emočná inteligencia, zvládanie záťaže, efektívnosť zvládania*

Grantová podpora: GA ČR P407/12/2325 (Šikana jako proces – sociálně-kognitivní analýza třídní šikany)

BOBÁKOVÁ MONIKA – monika.bobakova@gmail.com
Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Vybrané psychometrické vlastnosti slovenskej verzie škály emocionálnej sebaúčinnosti

Príspevok je venovaný niektorým psychometrickým vlastnostiam slovenskej verzie škály emocionálnej sebaúčinnosti autorov Kirkovej, Schutteovej, Hineho (2008). Škála reflektuje model emocionálnej inteligencie Mayera, Saloveya a Carusa (2004) a zároveň nasleduje koncept sebaúčinnosti A. Banduru. Vytvorenie škály odráža požiadavku oddelenia konštruktov emocionálnej inteligencie a emocionálnej sebaúčinnosti.

Slovenská verzia škály bola administrovaná vzorke 100 žien a 60 mužov, študentov vysokých škôl, spolu s dotazníkom PANAS (Positive and Negative Affect Scale). Výsledky naznačujú vzťah k intenzívnejším pozitívnym emóciám, taktiež dostatočnú vnútornú konzistenciu škály, ako aj dostatočnú hodnotu reliability pomocou test-retestu. Výsledky porovnateľné s výsledkami zistenými na pôvodnom austrálskom súbore.

Kľúčové slová: emocionálna inteligencia, emocionálna sebaúčinnosť, pozitívne emócie

BREZINA IGOR – brezina@fphil.uniba.sk

Katedra psychológie, Filozofická fakulta UK v Bratislave

MARKO MARTIN – markorager@gmail.com

Katedra psychológie, Univerzita Cyrila a Metoda v Trnave

Vplyv kognívnej štruktúrovanosti na riešenie vŕľadového problému

Vhľad predstavuje zmenu mentálneho uchopenia nerutinných problémových situácií. Predpokladáme, že zlyhanie v riešení sa spája s ich nesprávnym mentálnym reprezentovaním, ktoré organizujú bežné poznávacie štruktúry. V tejto súvislosti by schopnosť vŕľadu mohla rezultovať z inhibície irelevantných kognitívnych štruktúr ako komponentov systému reprodukívneho myslenia. Tento predpoklad bol testovaný v rámci nášho výskumu. Konštrukt vŕľadu bol operacionalizovaný piatimi názornými problémami, z ktorých jeden mal experimentálny charakter. Kontrolované boli premenné: všeobecný intelligenčný faktor, špecifický faktor názornej predstavivosti, potreba poznávať a rozvinutosť v záujmových oblastiach. Výsledky výskumných častí konvergentne podporujú hypotézu, že zlyhanie vŕľadu môže byť spôsobené aktiváciou bežných kognitívnych štruktúr (percepčných a konceptuálnych), ktoré organizujú neschodnú reprezentáciu problému. Uvedené zistenia prinášajú nový vŕľad do problematiky kreatívnej kognície.

Kľúčové slová: kognitívne štruktúrovanie, vŕľad, kognitívne procesy, percepčná zmena

Grantová podpora: VEGA 1/1110/12

BREZINA IVAN - expsivan@savba.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Integratívne prístupy k múdrosti ako premostenie vymedzení východu a západu

Časť výskumu dokumentuje významné kultúrne rozdiely v laickej konceptualizácii základných pojmov psychologického poznania. Cieľom nášho príspevku je priblížiť skupinu teoretických prístupov, ktoré pôvodné vymedzenia definujúce múdrosť prevažne v súvislosti kognitívnych schopností stavajú do širšieho kontextu. Tak práce vychádzajúce z teórie organicizmu, ako aj diela zdôrazňujúce integráciu osobnostných zložiek do oblasti výskumu múdrosti spolutvárajú platformu ktorá nesie znaky kultúrne univerzálnejšieho prístupu.

Kľúčové slová: múdrosť, medzikultúrna psychológia, integratívny prístup, organicizmus

Grantová podpora: VEGA 2/0126/12 Potreba štruktúry v procese rozhodovania a zvládania

BUREŠOVÁ IVA – buresova@phil.muni.cz

Psychologický ústav FF MU

HAVIGEROVÁ JANA MARIE - jana.havigerova@uhk.cz

Ústav primární a preprimární edukace Univerzita Hradec Králové

ŠIMÍKOVÁ MARIANA

Psychologický ústav FF MU

Informační chování nadaných dětí - kvalitativní studie

Základním výzkumným záměrem předkládané výzkumné studie bylo přispět k porozumění rozdílu mezi informačním chováním mimořádně nadaných a průměrně rozumově nadaných dětí v pregramotném období. Naším hlavním cílem bylo prozkoumat, jakým způsobem se projevuje informační chování v podobě kladení otázek u mimořádně nadaných dětí v pregramotném věku a jak se odlišuje od informačního chování dětí běžně rozumově nadaných. Aby byla dodržena podmínka pregramotnosti, byly zkoumané osoby do výzkumu zařazeny v době jejich nástupu do první třídy, a to ve věku 5 až 7 let. Výzkumné metody: Wechslerova inteligenční škála pro děti (WISC-III, rok), Dotazník informačního chování pro rodiče (J. M. Havigerová, 2011), Dotazník informačního chování pro děti (J. M. Havigerová, 2011) individuální strukturovaný rozhovor zaměřený na informační chování. Výsledky pilotní studie přináší poznatky o skutečnosti, jaké informační chování se projeví u mimořádně nadaných dětí v experimentálně vyvolané situaci.

Klíčové slova: informační chování, nadané děti, kvalitativní přístup, otázky

Grantová podpora: GAČR P407-11-0426 Ready to ask

CIEŠLAROVÁ DANKA – jarni.den@gmail.com

Psychologický ústav, MU Brno

KLIMUSOVÁ HELENA

Psychologický ústav, MU Brno

Deontologický a teleologický přístup k morálním dilematům

Příspěvek představuje přehled možných přístupů k morálnímu rozhodování v rámci morálních dilemat, se kterými se může pracovník v pomáhající profesi setkat. Poskytuje přehled různých postupů (zdrojem jsou články a publikovaná literatura), doporučených pro efektivní morální rozhodnutí. Autorky se pokouší jednotlivé postupy a návody k morálnímu rozhodování diskutovat a vztáhnout k obecnějším principům, kterými jsou přístup deontologický (důraz kladen na prostředky, na proces) a teleologický (důraz kladen na důsledky).

Klíčové slova: profesní etika, morální rozhodování, morální dilema, Deontologický a Teleologický přístup

CVIKOVÁ VIERA – cvikova@fphil.uniba.sk

KOVANIČOVÁ VIERA – viera.kovanicova@gmail.com

Katedra psychológie FF UK

Vzťahová väzba a kvalita partnerského vzťahu

Štúdia skúma na súbore manželských párov ($N = 37$; priemerná dĺžka manželstva: 13,19 r., $SD = 8,97$) súvislosť vzťahovej väzby jednotlivca a väzieb oboch manželov s vnímaním kvality manželstva na individuálnej a dyadickej úrovni. Vzťahovú väzbu sme overovali dotazníkom Ako prežívam blízke vzťahy a Vzťahovým dotazníkom. Kvalitu manželstva sme zisťovali Škálou dyadickej adjustácie (DAS). Zistila sa významná súvislosť vysokej miery úzkosti aj vysokej miery vyhýbania s vnímaním manželského vzťahu ako menej kvalitného (v dyadickej adjustácii a niektorých subskálach DAS) ($p < 0,05$). Vysoká miera úzkosti aj vysoká miera vyhýbania jedného manžela súvisela s vnímaním vzťahu druhým manželom ako menej kvalitného, v rámci celkového skóre a niektorých subskálach DAS ($p < 0,05$). Kombinácia bezpečných väzieb manželov súvisela s vnímaním vzťahu ženami ako adjustovanejšieho a spokojnejšieho ($p < 0,05$). Výsledky podporujú zahraničné zistenia a poukazujú na dôležitosť dyadického skúmania vzťahovej väzby.

Kľúčové slová: vzťahová väzba, úzkosť, vyhýbanie, kombinácia vzťahových väzieb, kvalita manželstva

ČENĚK JIŘÍ – jiricenda@centrum.cz

Psychologický ústav FF MU

Genderové stereotypy v managementu

Studie se týká analýzy aspirační úrovně studentů různých oborů na pozici v managementu, úroveň aspirace je hodnocena z genderové perspektivy. Úroveň aspirace je dána do vztahu s genderovými stereotypy v managementu. Výzkum byl proveden na vzorku 111 respondentů (70 žen a 41 mužů). Respondenti byli studenty oborů Psychologie a Podniková ekonomika. Data byla získána pomocí adaptace dotazníků Managerial position aspiration scale (B. Litzky) a Women as managers scale (L. Peters). Získané výsledky naznačují souvislost mezi celkově nižší aspirací na manažerskou pozici u žen a ve společnosti sdílenými genderovými stereotypy. Stereotypy mohou být jednou z příčin nižších aspirací žen na pozice v top managementu i jejich nižšího zastoupení v těchto pozicích. Relativně nižší zastoupení žen na řídicích pozicích možno vnímat jako celospolečenský problém s vážnými důsledky pro efektivitu využívání lidských zdrojů v organizacích. Poznání příčin nižšího zastoupení je předpokladem účinné intervence.

Kľúčové slová: genderové stereotypy, aspirace, glass ceiling

FRANKOVSKÝ MIROSLAV – miroslav.frankovsky@unipo.sk
Fakulta manažmentu PU v Prešove, Katedra manažérskej psychológie

JANKANIČOVÁ JAROSLAVA

LAJČIN DANIEL

Dubnický technologický inštitút

Osobnosť manažéra a taktiky vyjednávania

Vyjednávanie je takmer každodennou súčasťou manažérskej práce. Úspech manažéra pri vyjednávaní súvisí s jeho osobnostnými charakteristikami, ako aj so situačnými podmienkami, v ktorých sa vyjednávanie uskutočňuje. Zmyslom vyjednávania je dosiahnutie nenulového riešenia – konsenzu, kedy dochádza v optimálnom prípade k spokojnosti oboch strán. V príspevku prezentujeme analýzu súvislostí medzi vybranými osobnostnými charakteristikami manažérov a posúdením preferencie viacerých možných taktík vyjednávania. Výsledky uskutočnených analýz potvrdili existenciu týchto súvislostí a zároveň boli východiskom pre návrh využívania taktík vyjednávania, ktoré zvyšujú efektívnosť tohto procesu.

Kľúčové slová: *manažér, vyjednávanie, osobnosť, taktiky*

Grantová podpora: VEGA č. 1/0637/12

HALAMA PETER – peter.halama@savba.sk

Trnavská univerzita v Trnave

MATEJKOVÁ MÁRIA

Rodičovská vzťahová väzba dospelých a senzitivita voči nespravodlivosti: úzkosť ako mediátor

Vo viacerých predchádzajúcich výskumoch bolo poukázané na to, že rodičovská vzťahová väzba môže mať významný vplyv na dospelé interpersonálne fungovanie, najmä v oblasti vzťahov. Príspevok sa zameriava na to, aký môže mať vzťahová väzba súvis so senzitivitou voči nespravodlivosti (SVN), ktorá tvorí významný prvok interpersonálneho fungovania, a tiež na prípadný mediačný efekt úzkosti v tomto vzťahu. Výskumný súbor tvorilo 263 vysokoškolských študentov s priemerným vekom 22,07 roka, 188 žien a 75 mužov. Na meranie vzťahovej väzby bol použitý dotazník História vzťahovej väzby autorov Hazana a Shavera, senzitivita voči nespravodlivosti bola meraná Lovašovým dotazníkom SVN, a úzkosť prostredníctvom Spielbergerovho dotazníka STAI. Výsledky ukázali negatívne korelácie medzi bezpečnou vzťahovou väzbou a SVN a pozitívne korelácie neistej vzťahovej väzby s týmto konštruktom. Mediačná analýza potvrdila, že úzkosť signifikantne sprostredkováva vzťah medzi vzťahovou väzbou a SVN.

Kľúčové slová: *vzťahová väzba, senzitivita voči nespravodlivosti, úzkosť*

Grantová podpora: VEGA č. 1/0250/12

HARENČAROVÁ HANA – h.harencarova@gmail.com

STRÍŽENEC MICHAL - +421239006772@orangemail.sk

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Nevedomé myslenie či intuícia? Hľadanie vzťahu medzi konceptami.

V prácach viacerých autorov o úlohe rôznych druhov myslenia pri rozhodovaní sa používajú dva podobné termíny - nevedomé myslenie a intuitívne myslenie - bez presnejšieho vymedzenia ich vzťahu. V našom príspevku sa pokúsime poukázať na prienik nevedomého a intuitívneho myslenia. Nevedomé myslenie je definované ako aktívny kognitívny a/alebo afektívny myšlienkový proces, počas ktorého sú informácie organizované, je im prisúdená váha a sú integrované optimálnym spôsobom. Je to proces, zameraný na objekt alebo na úlohu, zatiaľ čo je vedomá pozornosť orientovaná inde. Intuíciou sa bežne rozumie spôsobilosť získavať poznatky bez použitia zámerného myslenia. Klein (2004) vymedzil intuíciu, považujúc ju za podstatnú zložku rozhodovania, ako súbor tušení, impulzov a dobrých pocitov, pochádzajúcich z predošlých udalostí v živote. Pri tvorbe príspevku sme vychádzali z publikovanej literatúry a osobných oznámení (Stríženec, 2012). Intuíciu je možné vnímať ako výsledok nevedomých procesov.

Kľúčové slová: *nevedomé myslenie, intuícia, nevedomá znalosť*

Grantová podpora: Centrum strategických analýz SAV – CESTA

HAVIGEROVÁ JANA MARIE – jana.havigerova@uhk.cz

Ústav primárni a preprimárni edukácie, Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové

HAVIGER JIŘÍ – jiri.haviger@uhk.cz

Katedra informatiky a kvantitatívni matematiky Univerzita Hradec Králové

JUKLOVÁ KATEŘINA – katerina.juklova@uhk.cz

Ústav primárni a preprimárni edukácie, Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové

Deskriptívni analýza otázok ve školní praxi

Príspevek sa zabyvá témou otázok, ako dôležitých prvků informačného chování, a to ve školní praxi. Analýza kórpusu Schola2010 ukázala na neuspokojivý stav: 80% otázok ve škole kladé učitel, nejvyšší počet otázok kladou učitelky v 1. třídě, načež počet otázok prudce klesá ve 2. třídě a ustaluje se na průměrném počtu 80 ± 10 otázok za vyučovací hodinu až do 4. ročníku gymnázia. Co se týká žáků, průměrný počet dotazů v rámci jedné vyučovací hodiny na jednoho žáka je obecně méně než jedna celá otázka. Nejvyšší hodnoty byly dosaženy v prvním, šestém, osmém a desátém ročníku, tj. v přechodových letech, ve kterých žáci se "stěhují" do vyšších stupňů vzdělání a každý následující rok počet opět klesá. Lze konstatovat, že česká škola nepodporuje dotazování a kladení otázok a tím typická česká škola zanedbává vývoj myšlení, uvažování a spolupráce svých žáků.

Kľúčové slová: *informační chování, otázky, primární a sekundární vzdělávání, Česká republika*

Grantová podpora: P407/11/0426 Ready to ask?

IŠTVÁNIKOVÁ LUCIA – lucia.istvanikova@unipo.sk
Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove
BASANDOVÁ IVETA

Etické hodnoty dnešného manažéra

Cieľom príspevku bolo identifikovať etické hodnoty manažérov a na základe výsledkov výskumu navrhnúť opatrenia na implementáciu etiky do každodennej praxe manažérov. Dáta boli zozbierané prostredníctvom dvoch dotazníkov. Zostavili sme poradie hodnôt, ktoré manažéri preferujú, pričom bolo zistené, že manažéri preferujú hodnoty zamerané na iných ľuďoch. Výskum sa zaoberal aj etickými konfliktami, s ktorými sa manažéri stretávajú počas vykonávania profesie. Dospeli sme k zisteniam, že manažéri uznávajú etiku v manažérskej práci.

Kľúčové slová: *etika, hodnoty, manažér*

Grantová podpora: VEGA 1/0637/12

JELÍNEK MARTIN – jelinek@psu.cas.cz
KVĚTON PETR – kveton@psu.cas.cz
VOBOŘIL DALIBOR – vobo@psu.cas.cz
Psychologický ústav AVČR, v.v.i.

Tvorba testu prostorové představivosti - metodická studie

V prezentované studii budú analyzovaná data z Testu studijních predpokladů (ročník 2011 a 2012), konkrétne ze subtestu Prostorová představivost. Celkový počet dvaceti položkových princípů bude zhodnocen na základě různých přístupů. Klasická psychometrická analýza položek bude založena na datovém souboru čítajícím více než 1000 osob pro každou z osmi variant testu v obou ročnicích. Výsledky této analýzy budou doplněny o kvalitativní rozbor položek založený na inquiry zaměřeném na detaily mentálního postupu řešení úloh (zejména s ohledem na podíl verbálně-analytických a analogových procesů) u 30 testovaných osob. Výsledkem kvalitativní a kvantitativní analýzy položek bude výběr pěti nevhodnějších princípů, které budou tvořit základ pro prakticky relevantní test prostorových schopností. Finálním cílem studie je vytvoření testu prostorové představivosti s celkem dvaceti položkami - pět princípů, každý se čtyřmi úrovněmi obtížnosti.

Kľúčové slová: *prostorová představivost, test, psychometrika*

Grantová podpora: GAČR P407/11/2397

JUHÁSOVÁ INGRID – ingrid.juhasova@truni.sk

ILIEOVÁ ĽUBICA

Katedra ošetrovateľstva, FZ a SP, Trnavská univerzita v Trnave

BAUMGARTNER FRANTIŠEK

Katedra psychológie a aplikovaných sociálnych vied, FF, Ostravská univerzita v Ostravě

ROJKOVÁ ZUZANA

Možnosti uplatnenia emočnej inteligencie v kontexte ošetrovateľstva

Využívanie emočnej inteligencie (EI) sa chápe v súčasnosti ako dôležitá požiadavka ošetrovateľstva v starostlivosti o pacienta. V štúdiu EI existujú dva smery, líšia sa podľa toho, či spájajú schopnosti a osobnostné črty alebo nie. Vo výskume realizovanom v súbore študentov ošetrovateľstva (N=86) sme sledovali EI oboma spôsobmi. Použili sme škály STEU (Situational Test of Emotional Understanding) na zisťovanie emočnej inteligencie ako schopnosti a SEIS (Schutte Emotion Intelligence Scale), ktorá meria EI ako črtu. V kontexte ošetrovateľstva sme zisťovali EI ako profesijnú črtu vzťahujúcu sa k starostlivosti o geriatrického pacienta. TEIQ-SF (Trait Emotional Intelligence Questionnaire – short form) je nástroj, ktorým sme sa inšpirovali v tvorbe dotazníka vlastnej konštrukcie. Výsledky potvrdzujú špecifickosť konštruktov emočnej inteligencie. Rozdiely v mierach emočnej inteligencie nie sú štatisticky významné pri porovnaní študentov rôznych ročníkov.

Kľúčové slová: *emočná inteligencia, schopnosť, črta, študenti, ošetrovateľstvo*

KAČMÁROVÁ MONIKA – kacmarm0@unipo.sk

Inštitút psychológie FF PU v Prešove

Koncept Boha a vybrané osobnostné charakteristiky ako prediktory kvality života seniorov

Cieľom výskumu bolo overiť vzťah medzi konceptom Boha (zahŕňa city voči Bohu a predstavy o Bohu), osobnosťou a kvalitou života seniorov, a zároveň zistiť, akou mierou sa skúmané premenné podieľajú na celkovej variancii kvality života seniorov. Koncept Boha bol meraný 2 dotazníkmi: City voči Bohu, Predstavy o Bohu; osobnostné charakteristiky 2 škálami dotazníka; NEO-FFI – neuroticizmus a extravertzia. Kvalita života bola skúmaná dotazníkom OPQOL – The Older People's Quality of Life Questionnaire. Na výskume participovalo 82 respondentov vo veku 65-75 rokov. Výsledky koelačnej analýzy preukázali štatisticky významný pozitívny vzťah medzi subjektívnym hodnotením zdravotného stavu, citmi blízkosti a bezpečia voči Bohu, predstavami o Bohu ako ochrany/poriadku, extraverciou, a tiež významný negatívny vzťah medzi neuroticizmom a kvalitou života seniorov. Prostredníctvom regresnej analýzy bolo zistené, že skúmané premenné vysvetlili spolu 57% variancie kvality života seniorov.

Kľúčové slová: *koncept Boha, osobnosť, kvalita života, seniori*

Grantová podpora: APVV-0374-10: Subjektívne hodnotenie kvality života: reliabilita a validita merania.

KONRÁDOVÁ ĽUBICA – luba.konradova@gmail.com

GENDIAROVÁ MIRIAM – miriam.gendiarova@gmail.com

RYBÁROVÁ KRISTÍNA – kristy.rybarova@gmail.com

Katedra psychológie FFUK Bratislava

Kvalita vzťahovej väzby adolescentov

Adolescencie je tranzitívnym životným obdobím plným zmien, vrátane emancipácie od rodičov. Zmeny sa týkajú aj vzťahových väzieb: adolescent už nie je len prijímateľ starostlivosti – stáva sa sebestačným dospelým a potenciálnym poskytovateľom starostlivosti. Cieľom štúdie je zistiť frekvenciu typov a charakteristík vzťahovej väzby slovenských adolescentov. Výskumný súbor tvorí 365 adolescentov (14-20 rokov), študentov základnej školy, gymnázií a strednej odbornej školy. Dáta boli zbierané 3 dotazníkmi vo februári až júni 2012. ECR-R (Škála zážitkov v blízkých vzťahoch), Dotazník s-E.M.B.U - zapamätaný spôsob rodičovského správania v detstve a Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA) - hodnotenie vzťahu adolescentov k rodičom a rovesníkom. Časť dát ešte nie je spracovaná – uvádzame iba predbežné zistenia. Zaznamenali sme nižšiu frekvenciu výskytu istej vzťahovej väzby (35-43 %) v porovnaní s neistou. Ďalším zistením sú korelácie (v rozpätí 0,3 až 0,6 pri $p \leq 0,01$) medzi dimenziami použitých metód.

Kľúčové slová: *vzťahová väzba, adolescencia*

Grantová podpora: VEGA č. 1/0392/11 „Životný štýl, tvorivosť a reziliencia slovenských adolescentov v kontexte adlerovskej psychológie“.

KOPUNIČOVÁ VIKTÓRIA – viktorina.kopunicova@gmail.com

Filozofická fakulta, UPJŠ Košice

OROSOVÁ OĽGA

GAJDOŠOVÁ BEÁTA

Osobnosť, sociálna opora a preferencia online komunikácie u študentov vysokých škôl

Cieľom štúdie bolo skúmať vzťahy medzi osobnosťou, sociálnou oporou a preferenciou online komunikácie (POK) u študentov vysokých škôl. Metóda: Zber bol realizovaný v roku 2011 medzi 541 vysokoškolákmi (82,5% žien, priemerný vek 19,9 rokov, $SD=1,98$) použitím osobnostného inventáru (TIPI, Gosling et al., 2003), škály sociálnej opory (Zimet et al., 1998), škály preferencie online komunikácie (Caplan, 2010). Výsledky: Boli zistené významné vzťahy medzi sociálnou oporou a osobnostnými faktormi (extroverzia $r = 0,205^{**}$, priateľnosť $r = 0,210^{**}$, emocionálna stabilita $r = 0,257^{**}$, otvorenosť $r = 0,184^{**}$) a POK $r = -0,153^{**}$. Významný vzťah bol tiež zistený medzi POK a osobnostnými faktormi (extroverzia $r = -0,313^{**}$, emocionálna stabilita $r = -0,183^{**}$, otvorenosť $r = -0,263^{**}$). Záver: Závery podporujú dôležitosť programov orientovaných na prevenciu problematického používania internetu s dôrazom na afektívnu edukáciu.

Kľúčové slová: *osobnosť, sociálna opora, preferencia online komunikácie*

Grantová podpora: VEGA1/1092/12; APVV-20-038205

KRÁLOVIČOVÁ ALEXANDRA – a.kralovicova@gmail.com
Ústav aplikovanej psychológie, FSEV UK v Bratislave

Osobnostná typológia manažérov v malých firmách

Cieľom príspevku je opísanie osobnostnej typológie u manažérov v malých firmách. Jungova typológia osobnosti sa premieta vo výskume prostredníctvom využitia dotazníka GPOP (Lisá, Letovancová, Pavlíková, 2009). Pozornosť sa predovšetkým zameriava na pridanú hodnotu dotazníka, novú dimenziu Napätie/Pokoj, ktorá mu dodáva nový význam oproti Myers-Briggsovej a Briggsovej dotazníku MBTI. Vďaka nej tento nástroj meria úroveň prežívania stresu. Centrom záujmu je inferiorna funkcia typov a jej vzťah k preferencii Napätia a Pokoja. V kvalitatívnej časti výskumu bola využitá metóda pološtruktúrovaného rozhovoru ako doplnok k dotazníku GPOP. Výsledkom analýzy sú opisy zážitkov z pôsobenia inferiornej funkcie jednotlivých typov ako i situácie, ktoré sú spúšťačom inferiornej funkcie. Tieto zážitky sú porovnané s opismi typov podľa GPOP. Príspevok zároveň objasňuje problematiku návratu jednotlivých typov do ekvilibria.

Kľúčové slová: *GPOP, Jungova osobnostná typológia, manažéri, Napätie/Pokoj*

Grantová podpora: Grant pre doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov Univerzity Komenského 2012

KUPKA MARTIN – mkupka@email.cz

KAVKOVÁ VERONIKA – vasifa@seznam.cz

DOSTÁL DANIEL – daniel.dostal@upol.cz

MALŮŠ MAREK – marekmalus@seznam.cz

Katedra psychologie, Univerzita Palackého v Olomouci

Technika omezené zevní stimulace: osobní růstové a terapeutické možnosti

Technika omezené zevní stimulace (REST) má dvě základní formy realizace: Chamber REST a Flotation REST. Varianta Chamber REST probíhá v místnosti, která je izolovaná od průniku světla a do značné míry i hluku. V místnosti je sociální zařízení, postel, k dispozici je jídlo a nápoje dle potřeby. Člověk v takovémto prostoru setrvá většinou 1 až 3 dny. Je pod terapeutickým dohledem a v případě tísně může místnost kdykoliv opustit. Důraz je kladen na přípravu k pobytu ve tmě. Varianta Flotation REST je vázána na vodní prostředí. K dispozici je nádrž s vodou, která má tělesnou teplotu, ve vodě je rozpuštěná látka, která umožňuje, aby dotýčný byl vodou nadnášen. Nádrž s vodou se uzavře, čímž se vytvoří konstantní prostředí tmy a ticha. Příspěvek si klade za cíl přiblížit možný terapeutický i osobní růstový potenciál této metody a její komplexní vliv na osobnost a zdraví člověka.

Kľúčové slová: *senzorická deprivace, sociální izolace, REST, osobní růst*

Grantová podpora: FF_2012_027 (Terapeutické možnosti metody Restricted environmental technique)

KVASNIČKOVÁ GABRIELA – kvasnickova.g@gmail.com

Ústav psychologických a logopedických štúdií, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského

Vzťah pozornosti a výkonu v Teste rozoznávania emócií tváre u detí mladšieho školského veku

Príspevok predstavuje experimentálne testovanie vzťahu pozornosti a deficitu rozpoznávania emócie tváre (deficit face recognition) u žiakov mladšieho školského veku. Zber dát prebiehal individuálne. Výskumnú vzorku tvorilo 62 žiakov mladšieho školského veku (28 žiakov majoritnej populácie, 34 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia). Vytvorili sme pôvodnú experimentálnu metodiku Test rozpoznávania emócie tváre (TRET; Kvasničkova, 2011), ktorá je v súlade s Ekmanovou teóriou základných emócií (Ekman, 2003). Pozornosť žiakov hodnotili dvaja nezávislí pozorovatelia (učiteľ, výskumník) škálou pozornosti Detský skrining (Senka, et al., 1997). Pearsonova korelácia potvrdila slabý vzťah HS pozornosti a HS Testu rozpoznávania emócií Sada A ($r = 0,37$; $p < 0,01$). Stredne silný vzťah ($r = 0,464$; $p < 0,01$) potvrdila korelácia HS pozornosti a HS TRET Sada B. Korelácia HS pozornosti a celkového HS Testu rozpoznávania emócií sa ukázala byť stredne silná ($r = 0,476$; $p < 0,01$).

Kľúčové slová: *pozornosť, Test rozpoznávania emócií tváre, žiak*

LAZÍKOVÁ VERONIKA – veronika.lazikova@gmail.com

Univerzita Komenského, Pedagogická fakulta

Pracovná pamäť u detí mladšieho školského veku.

Poster sa venuje vzťahu pracovnej pamäti (PP) so školským výkonom a problémami v škole u detí v mladšom školskom veku. PP bola meraná prostredníctvom použitia prekladu diagnostickej metódy Ratingová škála pracovnej pamäti (Working Memory Rating Scale – WMRS; Alloway et al., 2008) v slovenskej populácii detí prvého stupňa základnej školy ($N = 527$). Školský výkon bol zisťovaný od triednych učiteliek upraveným a doplneným záznamovým hárkom, ktorý je súčasťou prekladu testovej batérie Woodcock-Johnson International Edition (2003). Výsledky výskumu potvrdili veľmi silnú súvislosť medzi PP a nepozornosťou ($\rho = 0,75$, $p \leq 0,01$) a tiež medzi PP a problémami v školskej práci ($\rho = 80$, $p \leq 0,01$) a silnú koreláciu medzi PP a hyperaktivitou, impulzivitou, verbálnymi a matematickými zručnosťami, sociálnym správaním v škole a známkami ($p \leq 0,01$). Výsledky teda potvrdili tesnosť vzťahu pracovnej pamäti so školským výkonom. Tieto zistenia potvrdzujú dôležitosť včasnej diagnostiky a intervencie.

Kľúčové slová: *pracovná pamäť, školský vek, základná škola, Working Memory Rating Scale (WMRS)*

LORINCOVÁ TATIANA – tatiana.lorincova@gmail.com
Katedra psychológie, FF, UPJŠ

Sebakontrola a motivácia u nadaných študentov

Témou štúdie je priblíženie vzťahu medzi sebakontrolou a motiváciou so zreteľom na špecifický výskumný súbor, ktorým sú nadaní stredoškolskí študenti. Cieľom je poskytnúť komplexný teoretický prehľad jednotlivých skúmaných konštruktov a objasniť vzťahy medzi nimi. Pojem sebakontrola sa autorka snaží s motiváciou prepojiť prostredníctvom SDT-teórie a taktiež sa zaoberá silovým modelom sebakontroly. K nadaniu autorka pristupuje prostredníctvom modelov nadania- Mönksov triadický model, Gagneho diferenciálny model a súčasných prístupov k nadaniu. V štúdiu je prezentovaný náčrt výskumov a v snahe poskytnúť dôkaz hľadania súvislostí sú na základe výskumov prepojené kľúčové konštrukty štúdie.

Kľúčové slová: *sebakontrola, motivácia, nadanie a modely nadania*

LUMTZEROVÁ EVA – eva.lumtzerova@gmail.com

JAKUBEK MARTIN – jakubek@fphil.uniba.sk

Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

CELEC PETER – petercelec@gmail.com

Ústav molekulárnej biomedicíny, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

PAULIS ĽUDOVÍT – ludo@lfuk.sk

Ústav patologickej fyziológie, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Užívanie hormonálnej antikoncepcie a vybrané osobnostné črty

Cieľom našej štúdie bolo posúdiť, či zmeny hladiny testosterónu v dôsledku užívania hormonálnej antikoncepcie súvisia s vybranými osobnostnými črtami. V súbore mladých žien užívajúcich hormonálnu antikoncepciu (n=10) a bez hormonálnej antikoncepcie (n=11) sme sledovali osobnostné črty podľa koncepcie osobnosti Big Five, psychologickú feminitu/maskulinitu podľa dotazníka SPIDO/DOZ, aktuálnu hladinu slinného testosterónu a 2D:4D pomer ako marker prenatálnej expozície testosterónu. Zistili sme vyššiu psychologickú maskulinitu, nižší neurotizmus a vyššiu extraverziu u užívateľiek hormonálnej antikoncepcie ($p < 0.05$, pre všetky). Zároveň v tejto skupine boli zaznamenané vyššie hladiny slinného testosterónu ($p < 0.05$), zatiaľ čo skupiny sa nelíšili v prenatálnej expozícii testosterónu. Pri vzájomnej korelácii psychologických a fyziologických parametrov sa preukázal jedine vzťah extravenzie a slinného testosterónu ($p < 0.05$). Zistené vzťahy môžu mať vzhľadom na korelačný dizajn štúdie rôzne podoby.

Kľúčové slová: *hormonálna antikoncepcia, testosterón, 2D:4D pomer, Big Five, feminita / maskulinita*

MACEJKA MARIÁN – marian.macejka@gmail.com
Ústav aplikovanej psychológie, FSEV UK v Bratislave

Skúmanie vzťahu medzi dynamickými pracovnými osobnostnými charakteristikami a seba-účinnosťou, seba-ocenením a vnímanou kontrolou

Štúdia sa zaoberá vzťahom pracovných osobnostných charakteristík so seba-účinnosťou, seba-ocenením a vnímanou kontrolou a ich schopnosťou predikovať pracovné správanie, najmä motiváciu k vedeniu, budovanie vzťahov, pracovný štýl, výkon či orientáciu jednotlivca k učeniu sa z neformálnych pracovných skúseností. Taktiež nás zaujímala úroveň pracovnej spokojnosti u rôzne skórujúcich respondentov. Výsledky ukázali na štatisticky významný vzťah medzi pracovne založenými osobnostnými premennými so všetkými tromi konštruktmi teórie sociálneho učenia. Jednotlivci, ktorí prejavovali vyššiu mieru seba-účinnosti, seba-ocenenia a vnímanej kontroly dosahovali vyššie a teda lepšie skóre v osobnostnom dotazníku. To naznačuje, že títo jednotlivci disponujú dôležitými predpokladmi pre dosahovanie výkonu či schopnosti neustále sa učiť zo skúseností. Pozitívne hodnotenie svojho Ja resp. svojich schopností môže byť významným prediktorom pre dosiahnutie žiadaného pracovného miesta a spokojnosti s prácou.

Kľúčové slová: seba-účinnosť, seba-ocenenie, vnímaná kontrola, dynamické osobnostné vlastnosti, pracovné prostredie

Grantová podpora: Granty mladým UK

MAJEROVÁ SOŇA – sona.majerova@gmail.com
IPs FF PU v Prešove

Analýza sociálnych potrieb a ich saturácie seniorov

Cieľom príspevku bolo zmapovať sociálne potreby seniorov, potreby týkajúce sa spoločenských vzťahov. Rovnako, ako potreby fyziologické môžu byť sociálne potreby neuspokojované (frustrované, pri chronickom deficite deprivované) a uspokojované (satiované, saturované). Uspokojovanie týchto potrieb sa uskutočňuje prostredníctvom funkčnej sociálnej siete, individuálnou a spoločenskou sociálnou oporou. Podľa vývinových období človeka sa nemení obsah sociálnych potrieb, ale intenzita a subjektívny pocit dôležitosti danej potreby. O sociálnych potrebách seniorov a ich špecifikách sa veľa teoretizuje. Empirické potvrdenia doterajších zistení sú na slovenskej populácii neúplné, alebo absentujú. Často výskum spadá pod iný odbor (ako psychológia). Príspevok sa zaoberá sociálnymi potrebami s dôrazom na extrahovanie preferovanejších potrieb, analýzou miery saturácie (resp. nedostatočnej saturácie) týchto potrieb a zistením spôsobov, akými si seniori tieto potreby uspokojujú.

Kľúčové slová: seniori, sociálne potreby, sociálna saturácia

Grantová podpora: VEGA 1/0124/12

MALŮŠ MAREK – marek.malus@upol.cz

KUPKA MARTIN – martin.kupka@upol.cz

DOSTÁL DANIEL – daniel.dostal@upol.cz

Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

KAVKOVÁ VERONIKA – vasifa@seznam.cz

Katedra Kinantropologie, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci

Technika omezené zevní stimulace: Kvalitativní data pilotní studie

Zkratka Chamber REST označuje variantu Techniky omezené zevní stimulace prováděné v místnosti či speciálně upraveném zařízení pro pobyty v izolaci v délce dnů až týdnů. Izolací myslíme samotou a senzorickou deprivaci (především zrakovou a sluchovou). Jedince při pobytu pravidelně navštěvuje opatrovník. Spolupracujeme s nejmodernějším zařízením tohoto druhu v České republice, možná celé Evropě (Beskydském rehabilitačním centru v Čeladné). Tato služba je mezi laickou veřejností známa jako „terapie tmou“. Příspěvek shrnuje především kvalitativní data z pilotní studie smíšeného designu z roku 2011, a mapuje cílovou populaci této nevšední techniky, prožitky při pobytu i změny, ke kterým u jedinců po jeho absolvování dochází. Byla použita polostrukturovaná interview, metody SEIQoL, NEO-FFI aj. Data naznačují, že se jedná o nevšední metodu přinášející intenzivní sebezkušenost s potenciálem v osobnostním růstu, možná i v terapeutickém procesu.

Klíčové slová: *chamber REST, terapie tmou, pilotní studie, kvalitativní data, SEIQoL*

Grantová podpora: FF_2012_027

MESÁROŠOVÁ BARBORA – mesarosova@fphil.uniba.sk

HERETIK ANTON, JR. – aheretik@fphil.uniba.sk

Katedra psychologie FFUK

Premenná sociálnej žiadúcnosti v kontexte výskumu reziliencie u uchádzačov o štúdium psychológie

Cieľom štúdie je poskytnúť obraz o úrovni reziliencie u maturantov, v tranzitnom období prechodu na VŠ (N= 652), ktorí sa uchádzali o štúdium psychológie v júni 2012. U kandidátov bola administrovaná Resilience scale (Wagnild, Young, 1993), medzi položky ktorej sme zakomponovali modifikovanú verziu Social desirability scale SDS-17 (Stöber, 2001). V súlade s doterajšími výsledkami (Weinberger, 1990) je zámerom štúdie identifikovať uchádzačov s vysokou rezilienciou i vysokou úrovňou sociálnej žiadúcnosti (snaha javiť sa v lepšom svete) a tých s vysokou úrovňou reziliencie a nízkou úrovňou sociálnej žiadúcnosti ("skutočne rezilientných"). Predbežné výsledky výskumu naznačujú, že približne 25 % vzorky dosahuje vysokú mieru reziliencie a spomedzi nich má približne jedna tretina výraznejšiu tendenciu javiť sa v lepšom svete. Štúdia poskytuje i prehľad rodových a vekových rozdielov uchádzačov a ich príslušnosti k lokalite bydliska (rozdiely na hladine významnosti $p \leq 0,05 - 0,01$).

Klíčové slová: *reziliencia, sociálna žiadúcnosť, tranzitné obdobie*

Grantová podpora: VEGA 1/0392/11

MIKULÁŠKOVÁ GABRIELA – mikulaskova@gmail.com

LUKAČKOVÁ IVANA – ivanalukackova1@gmail.com

Inštitút psychológie FF PU

Posúdenie pojmu dobrý život adolescentmi

Cieľom štúdie bolo overiť existenciu rozdielov medzi skupinami adolescentov v posudzovaní pojmu dobrý život. Výskum bol realizovaný na vzorke 160 adolescentov. Pojem dobrý život bol posudzovaný sémantickým diferenciálom s tromi dimenziami: hodnotiaca, aktivita, potencia. Dáta boli štatisticky spracované v programe SPSS. Na skúmanie rozdielov medzi skupinami bol použitý Mann – Whitney U test a t - test pre dva nezávislé výbery. Predpoklady, že mladší adolescenti a adolescenti z neúplných rodín budú negatívnejšie posudzovať pojem dobrý život sa potvrdili (potvrdil sa rozdiel v hodnotiacej dimenzii). Zároveň sa potvrdil štatisticky významný rozdiel medzi adolescentmi z hľadiska úplnosti rodiny v dimenzii aktivita. Adolescenti z neúplných rodín posudzujú dobrý život ako menej aktívny. Mladší adolescenti posudzovali pojem dobrý život ako aktívnejší v porovnaní so skupinou starších adolescentov. Štatisticky významné rozdiely vo veku v dimenzii potencia a medzirodové rozdiely v dimenziách aktivita a potencia sa nepotvrdili. V dimenzii potencia skórovala skupina adolescentov z neúplných rodín štatisticky významne nižšie.

Kľúčové slová: *kvalita života, dobrý život, adolescencia, sémantický diferenciál*

Grantová podpora: APVV-0374-10

MOSKALOVÁ DANIELA – moskalova3@st.fphil.uniba.sk

BREZINA IGOR – brezina@fphil.uniba.sk

SOLÁRIKOVÁ PETRA – solarikova1@st.fphil.uniba.sk

Katedra psychológie, FF UK Bratislava

Ovplyvňuje úzkostlivosť efektívnosť inhibičných procesov?

Úzkostlivosť možno spájať s typickým spracovaním emocionálne podmienených podnetov, ale aj s individuálnymi rozdielmi v oblasti kognitívnych funkcií. Za jednu z kognitívnych funkcií, ktorej efektívnosť priamo ovplyvňuje, možno považovať aj schopnosť efektívne inhibovať dominantné, alebo automatické odpovede, prípadne distraktory. Štúdiá sa zameriava na posúdenie toho, v akých situáciách a akým spôsobom úzkostlivosť túto funkciu ovplyvňuje. Výsledky získané na výbere 60 nízko a vysoko úzkostlivých probandoch indikujú, že úzkostlivosť mala vplyv na predmetnú funkciu iba v situáciách vyžadujúcich si inhibíciu do značnej miery reflexívnych reakcií (antisakadické odpovede). Tento vplyv sa v našom výbere prejavil v čase potrebnom pre správnu antisakadickú odpoveď a efektívnosť využívania tzv. "switching benefitu". Úzkostlivosť však nemala vplyv na presnosť antisakadických odpovedí. V štúdií sme aplikovali antisakadickú úlohu, sakadicko-antisakadickú úlohu a Wisconsinský test triedenia kariet.

Kľúčové slová: *úzkostlivosť, kognitívny výkon, inhibícia, WCST*

Grantová podpora: VEGA č. 1/1110/12 : „Monitoring a analýza psychofyziologických korelátov ako ukazovateľov emocionálnych stavov a osobnostných premenných.“

NASER KATARÍNA – naser@saske.sk
Spoločenskovedný ústav SAV

Vývojové trendy v úrovni prežívania konfliktu práca-rodina vo vybraných krajinách Európskej únie

V posledných desaťročiach sa výskumu konfliktu práce a rodiny venovala značná pozornosť. Avšak existuje iba málo výskumov, ktoré sa venovali trendom v úrovni prežívania konfliktu práca-rodina. Naším zámerom v tejto práci je vyplniť túto medzeru s využitím dát Európskej sociálnej sondy (ESS) z druhého (rok 2004) a z piateho kola (rok 2010). Využili sme údaje z hlavného a doplnkového dotazníka, ale aj z rotujúceho modulu s názvom „Rodina, práca a subjektívna spokojnosť“. Pre účely analýzy sme použili dáta z krajín Švédsko, Nórsko, Španielsko, Portugalsko, Česká republika a Slovensko. Vzorku tvorili respondenti, ktorí v čase zberu dát vykonávali platenú prácu, bývali s manželom/manželkou a mali aspoň dieťa žijúce s nimi v domácnosti. Zaznamenali sme rastúci trend vo všetkých uvedených krajinách s výnimkou Nórska. Sledovali sme aj vplyv premenných ako pohlavie, vek, vzdelanie, počet detí na mieru prežívania konfliktu práca-rodina.

Kľúčové slová: *konflikt práca-rodina, vývojové trendy, ESS*

OČENÁŠOVÁ LENKA – ocenasova.lenka@gmail.com

VÁCLAVIKOVÁ IVANA – vaclavikova.ivana@gmail.com

Katedra psychológie, FF UCM v Trnave

Sociálna a emocionálna inteligencia vo vzťahu k anticipovaným dôsledkom prepojenia práce a rodiny

Príspevok sa venuje sociálnej a emocionálnej inteligencii vo vzťahu k anticipovanému konfliktu a obohacovaniu práce a rodiny u vysokoškolských študentiek (N=103; M=20,46r.). Použitými metódami sú Škála sociálnej inteligencie, Dotazník črtovej emocionálnej inteligencie, Škála konfliktu práca/rodina a Škála obohacovania práca/rodina. Výsledky poukazujú na vzťah skúmaných konštruktov. Sociálna inteligencia záporne koreluje s anticipovaným konfliktom práca/rodina v smere z práce do rodiny a naopak ($r_1=-,223$; $p=,023$; $r_2=-,266$; $p=,007$); kladne koreluje s anticipovaným obohacovaním v smere z práce do rodiny ($r=,311$; $p=,001$). Emocionálna inteligencia záporne koreluje s anticipovaným konfliktom v oboch smeroch ($r_1=-,282$; $p=,004$ a $r_2=-,262$; $p=,008$) a kladne koreluje s anticipovaným obohacovaním práca/rodina v oboch smeroch ($r_1=,395$; $p=,000$; $r_2=,256$; $p=,009$). Sociálna a emocionálna inteligencia môžu byť považované za prediktory úspešného vyvažovania požiadaviek pracovných a rodinných rolí.

Kľúčové slová: *sociálna inteligencia, emocionálna inteligencia, pracovná rola, rodinná rola, konflikt, obohacovanie*

ONDROUŠKOVÁ IVETA – ondrouskova.i@seznam.cz
Psychologický ústav FF Masarykovy univerzity

Odraz mentální anorexie v Kresbě lidské postavy (FDT)

Záměrem studie bylo ověřit, zda může být Figure Drawing Test vhodným alternativním dg. nástrojem pro hodnocení osobnosti a psychopatologie u žen s dg. Mentální anorexie. Výzkumný soubor tvořily dvě skupiny, klinická (ženy s dg. MA; n=43) a komparativní (ženy z normální populace; n=43). Ke sledování proměnných bylo využito 3 metod – FDT, RSES a Testu siluet postav, data byla zpracována kvantitativně. Bylo zachyceno 37 znaků v jejichž četnosti výskytu se skupiny statisticky významně lišily (23 z. $p < 0,01$; 14 z. $p < 0,05$). Za dg. nejcennější považujeme znaky: „chybí ňadra“, „malé rozdíly mezi figurami“, „narušená symetrie“, „prázdná figura“, „chybí končetiny“, „umístění vlevo“. Ženy s dg. MA měly průměrně nižší sebehodnocení než ženy z komparativní skupiny ($p < 0,01$). Ženy s dg. MA se sníženým sebehodnocením měly častěji zkreslené BI oproti ženám se sebehod. průměrným a vyšším ($p < 0,01$). Dle výsledků uzavíráme, že FDT lze využít k zachycení specifické psychopatologie přítomné u žen s dg. MA.

Klíčové slová: mentální anorexie, poruchy příjmu potravy, projekční metody, Figure Drawing Test, sebehodnocení, porucha vnímání těla

OROSOVÁ OLGA – olga.orosova@upjs.sk

Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, FF UPJŠ v Košiciach

ŠEBEŇA RENÉ – rene.sebena@upjs.sk

Katedra psychológie, FF UPJŠ v Košiciach

GAJDOŠOVÁ BEÁTA – beata.gajdosova1@upjs.sk

Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, FF UPJŠ v Košiciach

KOPUNIČOVÁ VIKTÓRIA – viktorina.kopunicova@gmail.com

Katedra psychológie, FF UPJŠ v Košiciach

Stres, sociálna opora a používanie internetu medzi vysokoškolákmi

Cieľom štúdie bolo skúmať vplyv stresu, sociálnej opory na používanie internetu medzi vysokoškolákmi. Metóda: Výskumu sa zúčastnilo 807 vysokoškolákov (74,5% žien; priemerný vek 19,6). Vo výskume bola použitá škála percepcie stresu (Cohen, Williamson, 1988), škála sociálnej opory (Zimet et al., 1988), škála problematického používania internetu (Caplan, 2010). Procedúrou Visual Binning boli vytvorené skupiny s nízkou, strednou, vysokou úrovňou percipovaného stresu a s nízkou, strednou, vysokou úrovňou sociálnej opory. Výsledky boli spracované v SPSS 15 použitím GLM. Výsledky: Zistený bol štatisticky významný hlavný efekt percipovaného stresu ($F=9,80$, $p=0,001$) a sociálnej opory ($F=5,08$, $p=0,007$) vo vzťahu k používaniu internetu, pričom interakčný efekt percipovaného stresu a sociálnej opory nebol štatisticky významný ($F=1,89$, $p=0,11$). Záver: Výsledky podporujú dôležitosť sociálnej opory, percipovania a zvládania stresu v prevencii problematického používania internetu.

Klíčové slová: stres, sociálna opora, internet, vysokoškoláci

Grantová podpora: VEGA1/1092/12, APVV – 20-038205

PAVLUVČÍKOVÁ ELENA – elena.pavluvcikova@unipo.sk

Inštitút psychológie FF PU v Prešove

JACKOVÁ PETRA

Adaptácia na starobu a jej súvislosť so zmyslom života

Cieľom bolo zistiť súvis strategii adaptácie na starobu (konštruktívna, závislá, obranná, hostilná a sebanenávistná) s kognitívnym, afektívnym a motivačným komponentom zmyslu života. Výskumu sa zúčastnilo 38 žien a 20 mužov (vek 60-88 rokov) príležitostne vybraných z klubov a domovov dôchodcov. Vo výskume bola použitá Škála životnej zmysluplnosti (Halama, 2002) a autorský dotazník Adaptácia na starobu. Konštruktívna stratégia stredne silno pozitívne súvisí s kognitívnym, afektívnym ($p < .01$) aj motivačným komponentom zmyslu života ($p < .05$). Závislá pozitívne koreluje len s kognitívnym komponentom ($p < .01$). Obranná a sebanenávistná stratégia negatívne koreluje s afektívnym a motivačným komponentom ($p < .01$). Hostilná stratégia koreluje stredne silno pozitívne s kognitívnym komponentom ($p < .01$). Čím viac seniori prežívajú zmysel života vo všetkých troch komponentoch (kognitívnom, afektívnom a motivačnom), tým je väčšia pravdepodobnosť ich konštruktívnej adaptácie na starobu.

Kľúčové slová: stratégia adaptácie na starobu, zmysel života, staroba

Grantová podpora: Vega, č.: 1/0124/12: Životné perspektívy, zmysel života, spokojnosť a sociálna saturácia seniorov žijúcich na Slovensku a v zahraničí.

PETRJANOŠOVÁ MAGDA – magda.petrjanosova@savba.sk

ZBONKOVÁ JANA

Ústav výskumu sociálnej komunikácie, SAV

Nové médiá ako nástroj rozvoja demokracie? Ako inštitucionálni aktéri ne/využívajú možnosti aktivizácie občanov a občianok cez nové médiá a prečo

Cieľom výskumného projektu "Nové médiá ako nástroj rozvoja demokracie? Zmapovanie súčasného stavu a potenciálu občianskej participácie online na Slovensku" je overiť aplikovateľnosť tézy o demokratizačnom potenciáli tzv. nových médií (s dôrazom na internet) v kontexte SR. V prvej (hlavnej) etape je ťažiskom projektu zozbieranie a analýza empirických dát o občianskej participácii online z pohľadu jednotlivcov – aktivistov/iek, aj inštitucionálnych aktérov – mimovládnych organizácií (MVO), občianskych združení (OZ), atď. V tomto texte predstavujeme podrobnejšie prvú fázu projektu - 1) pilotné pološtrukturované interview so zástupcami/kyňami významných MVO a OZ o ich stratégiách využívania nových médií; 2) participatívne pozorovanie ich online prezencie a aktivít; a 3) analýzu multimediálnych a interaktívnych online textov, ktoré využívajú.

Kľúčové slová: občianska participácia, Slovensko, nové médiá, pološtrukturované interview, analýza textu

POLŤÁKOVÁ ZUZANA – zuzkapoltakova@gmail.com

KARASOVÁ JANA – janka.karasova@gmail.com

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Možnosti využitia Tobinovho dotazníka copingových stratégií

Príspevok sa zameriava na overenie psychometrických vlastností Tobinovho dotazníka copingových stratégií (CSI, Coping Strategy Inventory, Tobin et al., 1989). Možnosti jeho využitia v slovenskej populácii sú overované na vzorke vysokoškolských študentov (N=176), 150 žien a 26 mužov. Priemerný vek participantov je 20,7 roka. Použitá verzia dotazníka je do slovenského jazyka upravená podľa českého prekladu (Blatný, 2012). Hodnoty vnútornej konzistencie pre celý dotazník dosahujú uspokojivé hodnoty (,830). Zrealizovanou faktorovou analýzou s rotáciou Varimax bolo potvrdených 7 faktorov z pôvodných 8, pričom hodnoty vnútornej konzistencie jednotlivých subškál sú prijateľné (\geq , 700). Niektoré položky dotazníka (najmä pre faktor vyhýbanie problému a sociálna izolácia) potrebujú ďalšiu úpravu, príp. nahradenie novými položkami. Po uvedených úpravách bude možné dotazník používať na zisťovanie ôsmich primárnych faktorov copingových stratégií podľa Tobina.

Kľúčové slová: *dotazník, copingové stratégie, psychometrické vlastnosti*

POPELKOVÁ MARTA – mpopelkova@ukf.sk

FSVaZ UKF v Nitre

Zmysel pre integritu a vzťahová väzba u adolescentov

Príspevok sa zaoberá konceptom zmyslu pre integritu, ktorý vnímame ako jednu z dôležitých charakteristík reziliencie adolescenta, vo vzťahu k vnímanej vzťahovej väzbe k rodičom a rovesníkom. U 254 adolescentov vo veku 15- 18 rokov sme aplikovali Dotazník životnej orientácie (SOC) od Antonovského (1987) a dotazník emočnej väzby (IPPA) autorov Armsden a Greenberg (1987). Korelačná analýza preukázala súvislosť zmyslu pre integritu s vnímanou kvalitou vzťahov k rodičom a rovesníkom. U chlapcov sme zaznamenali silnejší pozitívny vzťah medzi zmyslom pre integritu a vzťahom k rovesníkom, u dievčat je výraznejšia súvislosť medzi zmyslom pre integritu a vzťahovou väzbou k matke. Zistenia akcentujú dôležitosť a význam vzťahov pre životnú orientáciu adolescentov.

Kľúčové slová: *zmysel pre integritu, vzťahová väzba, vzťahy k rodičom a rovesníkom, adolescencia*

REICHELOVÁ EVA – evareichelova@gmail.com
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, Inštitút psychológie

Statické a dynamické testovanie schopnosti učiť sa detí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia

Štúdia konštrukt schopnosti učiť sa organizuje v prístupoch statického a dynamického testovania. Príspevok v úvode vymedzuje základné pojmy dynamické hodnotenie a dynamické testovanie, následne predkladá samotné rozlíšenie medzi dynamickým a statickým testovaním spoločne meraného znaku oboch prístupov- schopnosti učiť sa. Cieľom nie je považovať dynamické testovanie schopnosti učiť sa za náhradu tradičného statického testovania, ale považovať jeho aplikáciu za vhodné rozšírenie a doplnenie k statickému testovaniu, a to predovšetkým v skupinách detí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia, u ktorých absentuje kognitívna stimulácia v útlom veku. V závere príspevku sú uvedené konkrétne dynamické testovacie nástroje zisťovania predpokladov schopnosti učiť sa, ktoré zaznamenávajú v porovnaní so statickým testovaním v skupine detí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia vyššiu predikčnú validitu.

Kľúčové slová: statické testovanie, dynamické testovanie, schopnosť učiť sa, sociálne znevýhodňujúce prostredie

ŘEZÁČOVÁ IVA – ivarezacova@centrum.cz
FF MU

Vybrané kognitivní a osobnostní charakteristiky ve vztahu k chování spojenému se zdravím

Zdraví umožňuje dosažení a udržení stavu spokojenosti a štěstí, naplnění života a plnohodnotné uplatnění ve společnosti. Zdravotní stav je výsledkem interakce člověka s prostředím, v němž žije. Významnou roli v této interakci sehrává životní styl, řazený mezi klíčové determinanty zdraví. Odhaduje se, že ho ovlivňuje z 50-60%. Četné studie naznačují, že za volbou konkrétního životního stylu mohou stát určité osobnostní charakteristiky a kognitivní styl jedince. Na základě prostudované literatury můžeme konstatovat, že z osobnostních charakteristik koreluje kladně s podporou zdraví self-efficacy, internal locus of control, svědomitost a emocionální stabilita. Z kognitivních stylů souvisí kladně se zdravím podporujícím chováním optimismus (dispoziční, strategický, opt. jako explanační styl).

Kľúčové slová: zdraví podporující chování, osobnost, kognitivní styl

ROŠKOVÁ EVA – roskova@fphil.uniba.sk
Filozofická fakulta, UK Bratislava
POLÁKOVÁ DENISA

Individuálne prediktory pracovnej spokojnosti

Cieľom prezentovanej štúdie bolo zistiť súvislosti medzi vybranými osobnostnými a demografickými premennými a pracovnou spokojnosťou. Na meranie pracovnej spokojnosti sme použili Job Satisfaction Survey (Spector, 1994), osobnostné charakteristiky sme zisťovali pomocou dotazníka NEO-FFI (Ruisel, Halama, 2007) a dotazníka sebaúčinnosti - Generalized Self-Efficacy Scale (Košć, Heftyová, 1993). Štúdie sa zúčastnilo 157 zamestnaných participantov vo veku od 20 do 57 rokov. Zber dát sme uskutočnili elektronicky. Zistili sme, že signifikantnými osobnostnými prediktormi pracovnej spokojnosti sú črty extravenzie, neuroticizmu a svedomitosti. Metódou regresných analýz sme ako najsilnejší prediktor skúmanej pracovnej spokojnosti identifikovali sebaúčinnosť. Štúdia nepotvrdila vplyv veku, pohlavia a vzdelania na celkovú pracovnú spokojnosť.

Kľúčové slová: pracovná spokojnosť, päť-faktorový model osobnosti, sebaúčinnosť, demografické charakteristiky

RUČKOVÁ GABRIELA – gabriela.ruckova@ucm.sk
Katedra psychológie FF, Univerzita sv.Cyrila a Metoda Trnava

Osobnostné charakteristiky nedobrovoľných klientiek reedukačného zariadenia so zameraním na analýzu vzťahovej väzby

Mnoho empirických štúdií potvrdzuje zásadný význam ranných skúseností dieťaťa na jeho neskorší vývin. Jedna z teórií, ktorá rieši a upozorňuje na dôležitosť kvality vzťahu medzi dieťaťom a jeho najbližšími vo vývine jedinca, je Bowlbyho teória attachmentu. Sociálne prostredie, kde sa dieťa ďalej vyvíja, môže pri kvalite rozvoja osobnosti možné vzťahové anomálie postupne eliminovať a podnecovať. V našej štúdií sme sa zamerali na osobnostné charakteristiky jednotlivých klientiek vybraného reedukačného zariadenia, do ktorého boli umiestnené nedobrovoľne, dôsledkom nevhodného správania, resp. nevhodného sociálneho prostredia. Výsledky, ktoré sme získali zberom údajov (osobné anamnézy, štruktúrovaný rozhovor, štandardizované dotazníky E.M.B.U a STAI), potvrdili, že u všetkých sledovaných respondentiek došlo v detstve k narušeniu vzťahovej väzby, ich rodinné prostredie je málo podnetné a náhradné prostredie, v ktorom sú síce podporované a motivované pre zmenu, ťažko prijímajú.

Kľúčové slová: vzťahová väzba, osobnosť, separácia, rodina, socializačné návyky, reedukačné zariadenie

SEDLÁK JIŘÍ – jirisedlakdrsc@seznam.cz
Psychologická poradna Brno

Podezření z trestného činu domácího násilí

Východiskem našeho sdělení jsou zkušenosti, které jsme získali šetřením členů rodiny, v rámci znaleckého posudku. Cílem bylo posoudit podle zadání pouze výchovnou způsobilost rodičů. Avšak z některých dokumentů ve spisu bylo zřejmé, že se jeden z rodičů dlouhodobě dopouštěl psychického, fyzického, sociálního i ekonomického násilí vůči manželce. Podrobným šetřením, se dále potvrdilo, že také používal navíc delší dobu úspěšnou manipulativní komunikaci s nezletilou dcerou. Výsledkem byl vznik zavrženého rodiče. Manipulace trestná není, ale zákon ukládá ohlásit i podezření z domácího násilí. Proto se stal výsledek našeho šetření součástí posudku. Kazuistika případu i další naše zkušenosti z poradenství potvrzují, že většina zadání bývají stereotypní a málokdy obsahují požadavek posoudit domácí násilí.

Klíčové slová: soudní znalec, výchovná způsobilost, domácí násilí, manipulace

SCHRAGGEOVÁ MILICA – schraggeova@fphil.uniba.sk
Katedra psychológie, Filozofická fakulta UK, Bratislava

DRŽKOVÁ JANA

Osobnostné dimenzie a alkoholová bezmocnosť u liečených alkoholikov

Štúdia sa zaoberá osobnostnými rozdielmi u osôb závislých od alkoholu v štádiu akútneho a v abstinencii. Výskumný výber pozostával z abstinujúcich alkoholikov (N=51) a alkoholikov v akútnej fáze (N= 34), vo veku od 25 do 66 rokov. Metóda: Anamnestický dotazník, Škála alkoholovej bezmocnosti (AHS), Vizuálna analógová škála (VAS) dotazník NEO-FFI. Skupina akútne závislých bola testovaná na začiatku a na konci liečebného procesu. Výsledky: skupina akútne závislých dosiahla významne vyššie skóre neurotizmu oproti normatívnemu priemeru ($p < 0,05$) a oproti skupine abstinujúcich alkoholikov ($p < 0,05$). Abstinujúci alkoholici skórovali vyššie vo svedomitosti oproti norme aj oproti skupine akútne závislých ($p < 0,05$). Nezistil sa rozdiel v miere presvedčenia o budúcej abstinencii u alkoholikov v akútnej fáze medzi prvým a druhým testovaním. Abstinujúci alkoholici skórovali vyššie na škále VAS ($p < 0,01$) a nižšie na škále AHS ($p < 0,01$). Potvrdili sa vzťahy medzi alkoholizmom a osobnosťou.

Klíčové slová: závislosť od alkoholu, alkoholová bezmocnosť, VAS, NEO – FFI

Grantová podpora: Vega 1/1110/12

SLOVÁČKOVÁ ZUZANA – slova@email.cz

DOSEDLOVÁ JAROSLAVA – jaro-b@volny.cz

KLIMUSOVÁ HELENA – klim@mail.muni.cz

Psychologický ústav FF MU

Přesvědčení a chování VŠ studentů ve vztahu ke zdraví

Cílem našeho výzkumu bylo analyzovat přesvědčení studentů VŠ vztahující se ke zdraví a zjistit, zda a jak se tato přesvědčení promítají do toho, jaké formy chování souvisejícího se zdravím studenti vykazují. Výzkumný soubor: N = 1617 VŠ studentů, ♀ 1241 (76,7%), ♂ 376 (23,3%), prům. věk 22,4 let(sd=2.5) Metoda: 1. Škála chování souvisejícího se zdravím (Dosedlová, Slováčková, Klimusová, 2010) 2. Škála orientace ke zdraví (Health Orientation Scale, Snell,1997) Výsledky: Studenti VŠ jsou přesvědčeni, že svůj zdravotní stav mohou do značné míry sami ovlivnit a současně jsou vnímaví ke svým tělesným pochodům a změnám ve zdravotním stavu. Neprožívají ve vyšší míře obavy spojené se zdravotním stavem, ani je nezneznepokojuje, zda lidé v jejich okolí nehodnotí jejich zdraví negativně. Nebyly nalezeny významnější rozdíly mezi muži a ženami. Z faktorů chování spojeného se zdravím mají vzh ke škálám přesvědčení o zdraví především pohybová aktivita, duševní hygiena a prevence

Klíčové slova: přesvědčení o zdraví, chování související se zdravím

Grantová podpora: GAČR 406/09/0611

SÝKOROVÁ ZUZANA – zana@mail.muni.cz

IVDMR Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Voľnočasové aktivity v procese zvládania záťažových situácií u českých adolescentov

Záťažové situácie v zásade ovplyvňujú život jedinca formovaním jeho osobnosti a prostredia v ktorom žije. Voľnočasové aktivity hrajú dôležitú úlohu v živote adolescentov, a to v neposlednom rade i pri zvládaní stresu a záťažových situáciách. Cieľom tejto štúdie je popísať vzťah medzi zvládaním záťažových situácií, typom voľnočasových aktivít a osobnostnými dispozíciami u českých adolescentov. V našej štúdii participovalo 541 stredoškolských študentov vo veku 13, 15 a 17 rokov. Použité boli data zo širšej longitudinálnej štúdie ELSPAC (European Longitudinal Study of Pregnancy and Childhood) v Českej republike. Data boli zozbierané pomocou dotazníku CTK, NEO päťfaktorového osobnostného inventára (NEO-FFI) a semi-štruktúrovaného interview (voľnočasové aktivity). Výsledky poukazujú na to, že voľnočasové aktivity majú pozitívny vplyv na zvládanie záťažových situácií. Osobnostné dispozície adolescentov súvisia s copingovými stratégiami a zároveň i s výberom voľnočasových aktivít.

Klíčové slova: záťažové situácie, voľnočasové aktivity, adolescencia

Grantová podpora: GAP407/10/0859 - Stopy prožitých záťažových situací v sebesystému dítěte a její další vliv na jednání v adolescenci

SZOBIOVÁ EVA – szobiova@fphil.uniba.sk

BOLEKOVÁ VERONIKA – veronika.bolekova@gmail.com

HARAZINOVÁ VERONIKA – veronika.harazinova@gmail.com

Katedra psychológie, FF UK, Bratislava

Porovnanie tvorivosti a reziliencie hudobne nadaných adolescentov a gymnazistov

Príspevok sa zameriava na problematiku reziliencie a tvorivosti hudobne nadaných adolescentov. Cieľom prezentovaného výskumu bolo zistiť, či existujú rozdiely v týchto konštruktoch medzi hudobne nadanými adolescentmi a žiakmi gymnázia. Výskumný súbor tvorilo 141 žiakov navštevujúcich konzervatória a 218 žiakov štandardného gymnázia. Priemerný vek participantov bol 17,26 roka. Úroveň tvorivých schopností a reziliencie sme identifikovali prostredníctvom Urbanovho testu tvorivého myslenia (TSD-Z) a Škály reziliencie pre deti mládež (CYRM). Z analýzy výsledkov výskumu vyplynula štatisticky významne vyššia úroveň figurálnej tvorivosti ($d=0,64$), celkovej ($rm=0,17$) a kultúrnej reziliencie ($rm=0,27$) u hudobne nadaných adolescentov. Dievčatá dosiahli signifikantne vyššie skóre v škále reziliencie a vo vzťahovom faktore. Výskumné zistenia potvrdzujú nezastupiteľnú úlohu tvorivého myslenia a odolnosti v živote hudobne nadaných mladých ľudí.

Kľúčové slová: *tvorivosť, reziliencia, nadanie, adolescencia*

Grantová podpora: VEGA 1/0392/11

ŠTEFÁNKOVÁ ZUZANA – zustef@gmail.com

PF JČU České Budějovice

Zatažujúce správanie rodičov a problémy v sociálnych vzťahoch potomkov v ranej adolescencii

Príspevok predstaví koncept záťaže v správaní rodičov k deťom a jej vzťah s poruchou správania, problémami vo vzťahoch a prospechom potomkov. Štúdia zahrňuje 121 adolescentov (vek: 10 -13 rokov, 74 bez a 47 s diagnostikovanými poruchami správania). Percipovaná rodičovská záťaž bola zisťovaná pomocou škál (afektívna, výchovno-emočná a výchovno-restriktívna záťaž v správaní matky a otca) z metódy Interview o citovej väzbe v ranej adolescencii (BISK, Zimmermann, Scheuerer-Englisch, 2003). Problémy adolescentov vo vzťahoch s rovesníkmi hodnotili rodičia a učitelia. Výsledky naznačujú negatívny vplyv záťaže rodičov na zvládanie sociálnych vzťahov adolescentov. Významne intenzívnejšiu rodičovskú záťaž vnímajú adolescenti s poruchou správania ako bez diagnózy. Matky zatažujú deti (bez aj s poruchou správania) viac ako otcovia v afektívnej aj výchovnej oblasti. Rodičovská záťaž má signifikantný vzťah s problémami v sociálnych vzťahoch, ale nesúvisí významne s prospechom detí.

Kľúčové slová: *zatažujúce správanie rodičov, problémy v sociálnych vzťahoch*

Grantová podpora: Nadácia Jacob's Foundation

VÁCLAVIKOVÁ IVANA – vaclavikova.ivana@gmail.com
FF UCM Trnava, Katedra psychológie

Význam sebaúčinnosti vo vzťahu ku konfliktu a obohacovaniu práce a rodiny

V zahraničí je v posledných desaťročiach venovaná pozornosť následkom prepojenia prostredia práce a rodiny. Stresujúcim následkom uvedenej kombinácie rolí je konflikt práca/rodina, ktorý je formou medzirolového konfliktu, kedy sú tlaky rodinných a pracovných rolí vzájomne nekompatibilné. Pozitívnym dôsledkom prepojenia týchto oblastí je obohacovanie práca/rodina, prispievajúce ku vyššej kvalite a efektívnosti fungovania jednotlivca v rozličných rolách. Uvedené naznačuje potrebu skúmania konfliktu a obohacovania ako dôsledkov prepojenia pracovného a rodinného prostredia, vrátane ich potenciálnych prediktorov. Cieľom teoretického príspevku je prezentovať význam sebaúčinnosti vo vzťahu k vnímaným dôsledkom prepojenia práce a rodiny. Na základe zistení zahraničných výskumov (napríklad Cinamon, 2006) popisuje vzťah sebaúčinnosti k vnímaniu dôsledkov prepojenia práce a rodiny a ich význam pre zvládanie konfliktu a pre zvyšovanie vnímaného obohacovania medzi pracovnými a rodinnými rolami.

Kľúčové slová: sebaúčinnosť, konflikt práca/rodina, obohacovanie práca/rodina

VAVRÁKOVÁ EVA – evavavrakova@gmail.com
Ústav aplikovanej psychológie, FSEV, UK Bratislava

Súlad medzi osobnostnými vlastnosťami lídra a kultúrou organizácie

Príspevok sa zaoberá vzťahom medzi líderskými osobnostnými atribútmi a vnímanou organizačnou kultúrou, pričom autorka predpokladá ich vzájomný súlad. Výskum realizovala na vzorke 106 lídrov (62 mužov, 44 žien, priemerný vek 36 rokov) pomocou osobnostného dotazníka Global Personality Inventory a dotazníka organizačnej kultúry GLOBE. Hypotézy overovala výpočtom parciálnych korelácií, pri ktorých bola kontrolovaná pracovná spokojnosť respondentov. Výsledky poukazujú na existenciu súladu vo viacerých oblastiach. Napr. kultúra zameraná na ľudí sa spájala s vyšším skóre v interpersonálnych črtách lídrov (dôvera: 0,264, $p \leq 0,01$; sociálna citlivosť: 0,293, $p \leq 0,001$). Črty súvisiace s agresívnym správaním lídra pozitívne korelovali so vzdialenosťou od moci (egocentrizmus: 0,289, $p \leq 0,01$, manipulácia: 0,259, $p \leq 0,01$) a negatívne korelovali s feminnou kultúrou (egocentrizmus: - 0,332, $p \leq 0,001$). Autorka v príspevku diskutuje o implikáciach zistení pre prax v oblasti výberu a rozvoja lídrov.

Kľúčové slová: líderská osobnosť, súlad medzi osobou a organizáciou, organizačná kultúra

VAVRICOVÁ MONIKA – vavricova.monika@gmail.com

Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach

ŠALAPKOVÁ JANA

Percepcia ochorenia a zvládanie rodičov detí s detskou mozgovou obrnou

Cieľom príspevku bolo preskúmať charakter zvládania, s tým súvisiacu starostlivosť o seba a subjektívnu percepciu detskej mozgovej obrny (DMO) u 35. (21 žien a 14 mužov) rodičov detí s touto diagnózou. Použili sme dotazník Responses to Stress Questionnaire, sníma kontrolované a automatické zvládanie, Revised-Illness Perception Questionnaire na zisťovanie subjektívneho vnímania ochorenia a Dotazník starostlivosti o seba. Zistili sme, že rodičia vnímajú DMO za pomerne závažnú $M=15,29$; $SD=3,33$ (max 20); ale majú pocit, že tomuto ochoreniu rozumejú $M=12,77$; $SD=2,78$ (max 15). Na zvládanie problémov vyplývajúcich z postihnutia dieťaťa používajú kontrolované, ale aj automatické zvládanie. Ženy signifikantne viac preferujú kontrolované stratégie ako: riešenie problému ($U=547,5$; $p=0,04$) a pozitívne myslenie ($U=454,5$; $p=0,005$), automatické stratégie: vyhýbanie ($U=521$, $p=0,035$) a fyzické vzrušenie ($U=480$, $p=0,012$). V starostlivosti o seba dominuje starostlivosť o duševnú pohodu ($M=4,74$; $SD=0,52$).

Kľúčové slová: *zvládanie, percepcia ochorenia, starostlivosť o seba*

Grantová podpora: VEGA 1/1258/12 (Psychologické kontexty starostlivosti o seba)

VAVROVÁ MARTA – martuska31@gmail.com

MÁTHÉ ROBERT – rmathe@ukf.sk

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, FSVaZ

Analýza reliability slovenskej verzie MMPI-A.

MMPI-A- Minnesotské multidimenzionálne osobnostné inventórium pre adolescentov patrí k najčastejšie použíwanej objektívnej metóde k hodnoteniu osobnosti v USA. Ako súčasť procesu štandardizácie MMPI-A pre slovenskú adolescentnú populáciu sa zaoberá predkladaná štúdia analýzou jej reliability, konkrétne stabilitou výsledkov merania v čase. Slovenská verzia MMPI-A bola administrovaná súboru 25 adolescentov Nitrianskeho kraja s priemerným vekom 15,2 rokov s časovým odstupom jedného týždňa. Analýze autori podrobili štandardné validizačné a klinické, obsahové a doplnkové škály a pre všetky bol vypočítaný korelačný koeficient hodnôt prvého a druhého merania. Zistené hodnoty korelačného koeficientu sa pohybovali v rozmedzí od .54 do .98. Výsledky poskytli dôkazy o reliabilite skúmaných škál slovenskej verzie MMPI-A.

Kľúčové slová: *MMPI-A, reliability, test-retest*

Grantová podpora: VEGA 1/0352/11

VAVROVÁ MARTA – martuska31@gmail.com

MÁTHÉ ROBERT – rmathe@ukf.sk

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, FSVaZ

Overenie faktorovej štruktúry škál slovenskej verzie MMPI-A.

Predkladaná štúdia sa zaoberá overením obsahovej validity slovenskej verzie Minnesotského multidimenzionálneho osobnostného inventória pre adolescentov-MMPI-A, ktorého štandardizácia pre slovenskú adolescentnú populáciu začala roku 2011. Overenie obsahovej validity predstavuje základný krok v procese overovania psychometrických vlastností novej verzie. Faktorová analýza štandardných klinických a validizačných škál originálu inventória identifikovala 4 faktory. Prostredníctvom faktorovej analýzy sme overili faktorovú štruktúru daných škál slovenskej verzie MMPI-A na súbore 361 dievčat a 258 chlapcov normatívneho súboru vo veku 14 až 18 rokov. Výsledky analýzy potvrdili existenciu 4 faktorov v zhode s originálom inventória a poukázali na jeho obsahovú validitu.

Kľúčové slová: MMPI-A, faktorová analýza, obsahová validita

Grantová podpora: VEGA 1/0352/11

VICIANOVÁ MARTINA – martina.vici@gmail.com

Fakulta humanitných vied, Žilinská univerzita

Význam slova klamstvo: Verifikácia práce Colemana a Kaya

V snahe hlbšie pochopiť a zjednotiť pohľad na vymedzenie klamstva ako prejav správania sme sa pokúsili o integráciu a overovanie práce autorov Colemana a Kaya (1981), ktorí vytvorili prototyp sémantickej analýzy pre slovo klamstvo. Autori vymedzujú tzv. "pravé klamstvo", ktoré by malo obsahovať tri základné prvky: 1. objektívnu nepravdivosť 2. presvedčenie hovoriaceho o nesprávnosti výroku 3. zámer hovoriaceho podviesť. Tento prototyp sme overovali na vzorke 163 slovenských vysokoškolských študentov, ktorí hodnotili príbehy s prítomnosťou jednotlivých prvkov klamstva. Jednalo sa pritom o prevzatú metodiku od Colemana a Kaya (1981). Hlavným cieľom príspevku bolo vymedziť hlavné prvky, ktoré by mali byť prítomné, aby sa dalo hovoriť o klamstve. V závere práce sme sa pokúsili porovnať výsledky z existujúcej štúdie (Hardin, 2010) pre prípadné porovnanie medzikultúrnych rozdielov pri vnímaní klamstva

Kľúčové slová: klamstvo, sémantický prototyp, prvky klamstva

Grantová podpora: GAČR P407/11/2397

VOBOŘIL DALIBOR – vobo@psu.cas.cz

KVĚTON PETR – kveton@psu.cas.cz

JELÍNEK MARTIN – jelinek@psu.cas.cz

Psychologický ústav AVČR, v.v.i.

Představení inovativních testových položek pro zachycení prostorové představivosti

Prostorová představivost je jednou z důležitých mentálních schopností, projevujících se v každodenním životě člověka. Klasické testy prostorové představivosti tuto schopnost redukuje na schematizované úlohy. Ekologická validita interpretací výsledků takových testů může být sporná. Inovativní položky ve svém principu umožňují zavést prostřednictvím počítačového média takový formát položek, který se více přibližuje projevu prostorové představivosti v reálném prostředí. V prezentované studii je obsažen konkrétní návrh inovativních položek včetně mechanismu skórování, variování obtížnosti a technického zpracování.

Klíčové slová: *prostorová představivost, inovativní položky, test*

Grantová podpora: GAČR P407/11/2397

ZIBRÍNOVÁ ĽUBICA – lubica.zibrinova@gmail.com

BIRKNEROVÁ ZUZANA – zuzana.birknerova@unipo.sk

Fakulta manažmentu PU v Prešove, Katedra manažérskej psychológie

Agresivita a hostilita verus výkon a inteligencia u vodičov

Agresívne jazdenie sa javí byť komplexným psychologickým fenoménom, ktorý je ovplyvňovaný viacerými environmentálnymi, biologickými a psychologickými faktormi. Dopravná prehustenosť vystavuje vodičov častejšie situáciám, v ktorých sú viac pravdepodobné konflikty medzi vodičmi. Náš výskum hľadá súvislosti medzi agresivitou, hostilitou a výkonnosťou, inteligenciou u 137 vodičov sk. C a sk. D. Výskum bol realizovaný za pomoci POAG- dotazníka, ktorý meria agresivitu a hostilitu v cestnej premávke, sníma štyri škály a to iritabilitu, útočnosť, hostilné atribučné skreslenia a inhibíciu agresivity. Súvislosti sme hľadali za pomoci IBV- intelligenčnej batérie pre vodičov, ktorá sleduje chápanosť, myslenie vo sfére názorných vzťahov, praktickú inteligenciu, priestorovú inteligenciu a flexibilitu myslenia.

Klíčové slová: *agresivita, hostilita, výkon, inteligencia, neadekvátne správanie*

Grantová podpora: GAMA/11/2

REGISTER AUTOROV A AUTORIEK

Adamovová L.	41	Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Babinčák P.	47	Posterová sekcia
Bačová V.	40	Pozvané prednášky III.
Baláž V.	40	Pozvané prednášky III.
Barinková K.	48	Posterová sekcia
Basandová I.	54	Posterová sekcia
Baumgartner F.	48, 55	Posterová sekcia
Beránková D.	33, 34	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Birknerová Z.	75	Posterová sekcia
Blatný M.	22, 23 24 32	Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostného, kognitívneho a sociálneho vývoje v dospelosti Sekcia VI. - Psychologické aspekty života v chorobe
Bobáková M.	48	Posterová sekcia
Boleková V.	71	Posterová sekcia
Brezina Igor	49, 62	Posterová sekcia
Brezina Ivan	49	Posterová sekcia
Bruno D.	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
Burešová I.	27, 28 29 50	Sympóziu III. – Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebeпоškozování u dětí staršího školního věku Posterová sekcia
Celec P.	59	Posterová sekcia
Ciešlarová D.	50	Posterová sekcia
Cviková V.	51	Posterová sekcia
Čavojová V.	41, 42	Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Čičmanová L.	41	Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Čeněk J.	51	Posterová sekcia
Černák M.	27, 28	Sympóziu III. - Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebeпоškozování u dětí staršího školního věku
Diviš M.	19	Sekcia III. – Škola a učenie
Dobeš M.	19	Sekcia III. – Škola a učenie
Dočkal V.	36	Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria
Dosedlová J.	39 70	Sekcia IX. - Konštrukty v súvislostiach Posterová sekcia
Dostál D.	38 57, 61	Sekcia IX. - Konštrukty v súvislostiach Posterová sekcia
Drobná E.	18	Self v rôznych kontextoch
Držková J.	69	Posterová sekcia
Dudeková K.	41	Sympóziu IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Fedáková D.	31	Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí
Frankovský M.	52	Posterová sekcia
Gadea M.L.G.	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
Gajdošová B.	56, 64	Posterová sekcia

Gálová L.	37	Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria
Gendiarová M.	56	Posterová sekcia
Graf S.	13	Sympóziium I. - Meziskupinové vzťahy v regionu strední Evropy
Gurňáková J.	41, 42	Sympóziium IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Halama P.	42	Sympóziium IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
	52	Posterová sekcia
Hanák R.	42	Sympóziium IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Harazínová V.	71	Posterová sekcia
Harenčárová H.	53	Posterová sekcia
Haviger J.	44	Sekcia X. – Emócie
	53	Posterová sekcia
Havigerová J.M.	44	Sekcia X. – Emócie
	50, 53	Posterová sekcia
Heinzová Z.	20	Sekcia III. – Škola a učenie
Heller D.	38	Sekcia IX. - Konštrukty v súvislostiach
Heretik A. jr.	61	Posterová sekcia
Hricová L.	35	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Hrubá V.	28	Sympóziium III. - Výskyt, formy a vybrané súvislosti seba-poškození u dětí staršího školního věku
Hřebíčková M.	12	Sympóziium I. - Meziskupinové vzťahy v regionu strední Evropy
Hubálková I.	30	Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí
Humpolíček P.	29	Sympóziium III. - Výskyt, formy a vybrané súvislosti seba-poškození u dětí staršího školního věku
Ibañez A.	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
Ilievová L.	55	Posterová sekcia
Ištvániková L.	54	Posterová sekcia
Jacková P.	65	Posterová sekcia
Jakubek M.	18	Self v rôznych kontextoch
	59	Posterová sekcia
Jankaničová J.	52	Posterová sekcia
Jelinek M.	22, 23	Sympóziium II. - Prediktívni faktory osobnostního, kognitivního a sociálního vývoje v dospělosti
	32,	Sekcia VI. - Psychologické aspekty života v chorobe
	54, 75	Posterová sekcia
Juhásová I.	55	Posterová sekcia
Juklová K.	53	Posterová sekcia
Kačmárová M.	55	Posterová sekcia
Kaliská L.	45	Sekcia X. – Emócie
Kamhalová I.	43	Sympóziium IV. - Rozhodovanie v špecifických záťažových situáciách
Karasová J.	66	Posterová sekcia
Kárová	32	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe
Kavková V.	57, 61	Posterová sekcia
Kentoš M.	46	Sekcia X. – Emócie
Kepák T.	32	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe

Klimusová H.	27, 28	Sympóziu III. - Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebapoškození u dětí staršího školního věku
	29	Sekcia IX. - Konstrukty v súvislostiach
	39	Posterová sekcia
	50, 70	Sekcia V. - Osobnosť v sociálnom prostredí
Kolarčík P.	31	Posterová sekcia
Konrádová L.	56	Posterová sekcia
Kopuníčová V.	56, 64	Posterová sekcia
Kordačová J.	15	Sekcia I. - Kognitívne procesy
Košecká Z.	25	Sekcia IV. - Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Kovaničová V.	51	Posterová sekcia
Královičová A.	57	Posterová sekcia
Kučera D.	44	Sekcia X. - Emócie
Kulka J.	26	Sekcia IV. - Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Kupka M.	57, 61	Posterová sekcia
Kvasničková G.	58	Posterová sekcia
Květon P.	54, 75	Posterová sekcia
Lajčín D.	52	Posterová sekcia
Lakatošová D.	18	Self v rôznych kontextoch
Lazíková V.	58	Posterová sekcia
Leix A.	14	Sympóziu I. - Meziskupinové vzťahy v regionu strednej Evropy
Lorincová T.	59	Posterová sekcia
Lovaš L.	17	Self v rôznych kontextoch
Lukačková I.	62	Posterová sekcia
Lumtzerová E.	59	Posterová sekcia
Macejka M.	60	Posterová sekcia
Magerová D.	47	Posterová sekcia
Majerová S.	60	Posterová sekcia
Maluš M.	57, 61	Posterová sekcia
Marček V.	11	Pozvané prednášky I.
Mareš J.	32	Sekcia VI. - Psychologické aspekty života v chorobe
Maršalová M.	47	Posterová sekcia
Masaryk R.	21	Pozvané prednášky II.
	33	Sekcia VI. - Psychologické aspekty života v chorobe
Matejková M.	52	Posterová sekcia
Máthé R.	73, 74	Posterová sekcia
Mentel A.	36	Sekcia VIII. - Psychodiagnostika a psychometria
Mesároš P.	15	Sekcia I. - Kognitívne procesy
Mesárošová B.	61	Posterová sekcia
Mesárošová M.	15	Sekcia I. - Kognitívne procesy
Mičková Z.	17	Self v rôznych kontextoch
Mikotová A.	35	Sekcia VII. - Patopsychológia a psychopatológia
Mikulášková G.	62	Posterová sekcia
Millová K.	22, 23	Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostného, kognitívneho a sociálneho vývoje v dospelosti
	24	Sekcia IX. - Konstrukty v súvislostiach
Mlčák Z.	39	Sekcia VIII. - Psychodiagnostika a psychometria
Morong K.	37	Posterová sekcia
Moskaľová, D.	62	Posterová sekcia
Naser K.	63	Posterová sekcia
Nábělková E.	45	Sekcia X. - Emócie
Očenášová L.	63	Posterová sekcia

Ondroušková I.	64	Posterová sekcia
Orosová O.	56, 64	Posterová sekcia
Paňáková Z.	25	Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Paulík K.	26	Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Paulis L.	59	Posterová sekcia
Pavluvčíková E.	65	Posterová sekcia
Petrjánošová M.	13	Sympóziu I. - Meziskupinové vzťahy v regionu strední Evropy
	65	Posterová sekcia
Petrovičová Z.	30	Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí
Pitel L.	31	Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí
Poláková D.	67	Posterová sekcia
Polťáková Z.	66	Posterová sekcia
Popelková M.	66	Posterová sekcia
Příkrylová H.	34	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Regner J.	29	Sympóziu III. - Výskyt, formy a vybrané souvislosti sebaopoškození u dětí staršího školního věku
Reichelová E.	67	Posterová sekcia
Rojková Z.	55	Posterová sekcia
Rošková E.	67	Posterová sekcia
Rybárová K.	56	Posterová sekcia
Ručková G.	68	Posterová sekcia
Ruisel I.	11	Pozvané prednášky I.
Rezáčová I.	68	Posterová sekcia
Salbot V.	45	Sekcia X. – Emócie
Sarmány	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
Schuller I.		
Sedlák J.	25, 69	Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
		Posterová sekcia
Schraggeová M.	69	Posterová sekcia
Sisrová M.	33	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe
	34	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Slováčková Z.	39	Sekcia IX. - Konštrukty v súvislostiach
	70	Posterová sekcia
Smolík P.	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
	22	Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostního, kognitivního a sociálního vývoje v dospělosti
Sobotková V.	22, 23	Sympóziu II. - Prediktívni faktory osobnostního, kognitivního a sociálního vývoje v dospělosti
Soláriková P.	62	Posterová sekcia
Solgajová A.	34	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Sollár T.	34	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Špringelová M.	20	Sekcia III. – Škola a učenie
Stehnová I.	33, 34	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe
		Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Striženec M.	53	Posterová sekcia
Sýkorová Z.	70	Posterová sekcia
Szobiová E.	71	Posterová sekcia
Šalapková J.	73	Posterová sekcia
Šašínska	37	Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria
Šebeňa R.	64	Posterová sekcia

Šerek J.	30	Sekcia V. – Osobnosť v sociálnom prostredí
Šimíková M.	50	Posterová sekcia
Širilová Z.	35	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Štefánková Z.	71	Posterová sekcia
Tichý M.	26	Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Tóthová K.	33	Sekcia VI. – Psychologické aspekty života v chorobe
Túnyiová M.	16	Sekcia I. – Kognitívne procesy
Uhláriková J.	37	Sekcia VIII. – Psychodiagnostika a psychometria
Urbánek T.	11	Pozvané prednášky I.
Václavíková I.	63	Posterová sekcia
Vanečková J.	34	Sekcia VII. – Patopsychológia a psychopatológia
Vasiľová I.	20	Sekcia III. – Škola a učenie
Vavráková E.	72	Posterová sekcia
Vavricová M.	73	Posterová sekcia
Vavrová M.	73, 74	Posterová sekcia
Václavíková I.	72	Posterová sekcia
Veselá J.	25	Sekcia IV. – Psychologická starostlivosť a pomáhajúce profesie
Vícianová M.	74	Posterová sekcia
Vobořil D.	54, 75	Posterová sekcia
Výrost J.	21	Pozvané prednášky II.
Zbonková J.	65	Posterová sekcia
Zibrínová Ľ.	75	Posterová sekcia